

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Prievidza
2010

...

OBSAH

I. Úvod	2
II. Základné socio - demografické údaje	5
III. Dotazník pre obyvateľov Prievidze	6
IV. Analýza poskytovateľov sociálnych služieb	18
V. SWOT analýza	35
VI. Analýzy potrieb užívateľov sociálnych služieb v Prievidzi	36
VII. Vízia, priority, opatrenia, aktivity	70
VIII. Záver	77

I. ÚVOD

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce i kraja a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Charakteristickým znakom metódy je dôraz kladený na:

- zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka,
- dialóg a vyjednávanie,
- dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky, musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrou.

Slovo "plánovanie" označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývaného "súčasnosť" do miesta pomenovaného "dohodnutá budúcnosť".

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľia služieb,
- poskytovatelia služieb,
- príjemcovia služieb (klienti).

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Prievidza je vypracovaný na 5-ročné obdobie, do roku 2015, v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Prínosom komunitného plánovania sociálnych služieb je :

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov, poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia, zvýšenie miery zapojenia občanov do diania v meste
- zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky, zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám, reagovali na miestne odlišnosti,

- zvyšovanie efektivity investovaných finančných prostriedkov, lebo sú vynakladané len na také služby, ktoré sú potrebné,
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality,
- podporovanie dialógu a spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov.

Účastníci projektu „Komunitného plánovania sociálnych služieb“:

Prijímateľ

je osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ

je subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).

Objednávateľ

je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v kompetencii ktorých je sociálna oblasť. V našom prípade je to mesto Prievidza.

Sociálna služba

je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú.

Čo získa poskytovateľ a užívateľ zapojením sa do komunitného plánovania?

- možnosť podieľať sa na formovaní celkového systému sociálnych služieb,
- príležitosť presadzovať vlastné záujmy a ciele,
- príležitosť k nadviazaniu novej spolupráce,
- informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Ciele Komunitného plánu sociálnych služieb:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov, obyvateľov mesta Prievidza),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- spracovať aktuálny dokument o sociálnych službách,
- koordinovať ponuky a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v meste Prievidza.

II. ZÁKLADNÉ SOCIO – DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Mesto Prievidza má katastrálnu výmeru 4306 ha a je rozdelené na 7 mestských častí: Staré mesto, Píly, Necpaly, Kopanice, Hradec, Malá Lehôtka, Veľká Lehôtka.

Celkový počet obyvateľov v meste Prievidza k 31.12. 2009 bol 50 199 obyvateľov z toho 24 467 mužov a 25 732 žien.

Počet obyvateľov:

	Rok				
	1991	2001	2007	2008	2009
Mesto Prievidza	53 424	53 097	51 265	50 676	50 199

Zdroj : MsÚ Prievidza

Okres Prievidza patrí v rámci Slovenska k okresom s najnižšou pôrodnosťou. Hodnota úhrnnej plodnosti za obdobie 2000 – 2003 bola 0,994, čo znamená, že na jednu ženu pripadalo priemerne menej ako jedno živo narodené dieťa.

Okrem nízkej pôrodnosti sa bude v blízkej budúcnosti prejavovať čoraz viac starnutie populácie. Snaha poskytnúť sociálne a ďalšie služby, ako sú opatrovateľská služba, prepravná službu či pobyt v zariadeniach sociálnych služieb, zväčšujúcemu sa počtu starých ľudí bude vplývať na rozpočet mesta. Ak by sa aj v blízkej budúcnosti zvýšil počet narodených detí, starých ľudí bude pribúdať.

Obyvateľstvo podľa národnosti a náboženského vyznania:

Národnosť	mesto Prievidza
Slovenská	97,9 %
Česká	1,0 %
Maďarská	0,5 %
Rómska	0,3 %
Nemecká	0,3%

Zdroj : MsÚ Prievidza

Náboženské vyznanie	mesto Prievidza
Rímskokatolícke	64,11%
Evanjelické	2,3%
Gréckokatolícke	0,3%
Pravoslávne	0,1%
Nezistené	4,19%
Bez vyznania	29,0%

Zdroj : MsÚ Prievidza

III. Dotazník pre obyvateľov mesta Prievidza

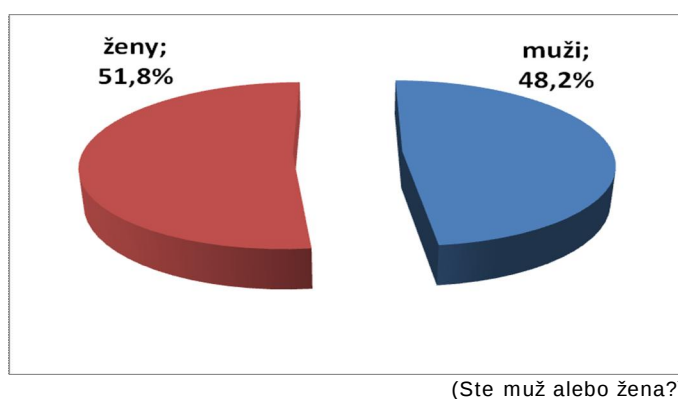
Základné údaje

Súčasťou analytickej časti komunitného plánu sociálnych služieb sú aj výsledky z dotazníkového šetrenia v rámci mesta Prievidza.

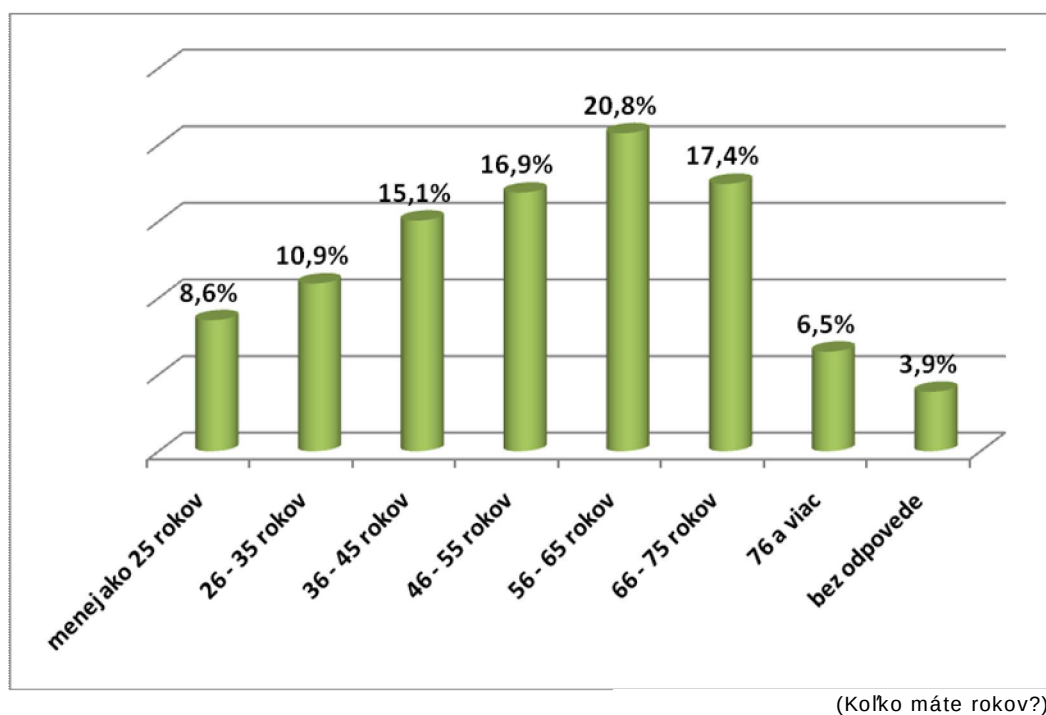
Dotazník obsahujúci 20 otázok bol distribuovaný do domácností mesta v júli 2010 ako príloha Noviniek z Prievidze vydávaných Mestským úradom v Prievidzi. Vyplnené dotazníky bolo možné zaslať poštou spracovateľovi alebo odovzdať prostredníctvom tzv. zberných miest. Okrem toho bol dotazník vyplňaný náhodnými respondentmi v uliciach Prievidze počas letných mesiacov júl a august 2010.

Celkovo bolo vyplnených a vrátených na spracovanie 877 dotazníkov.

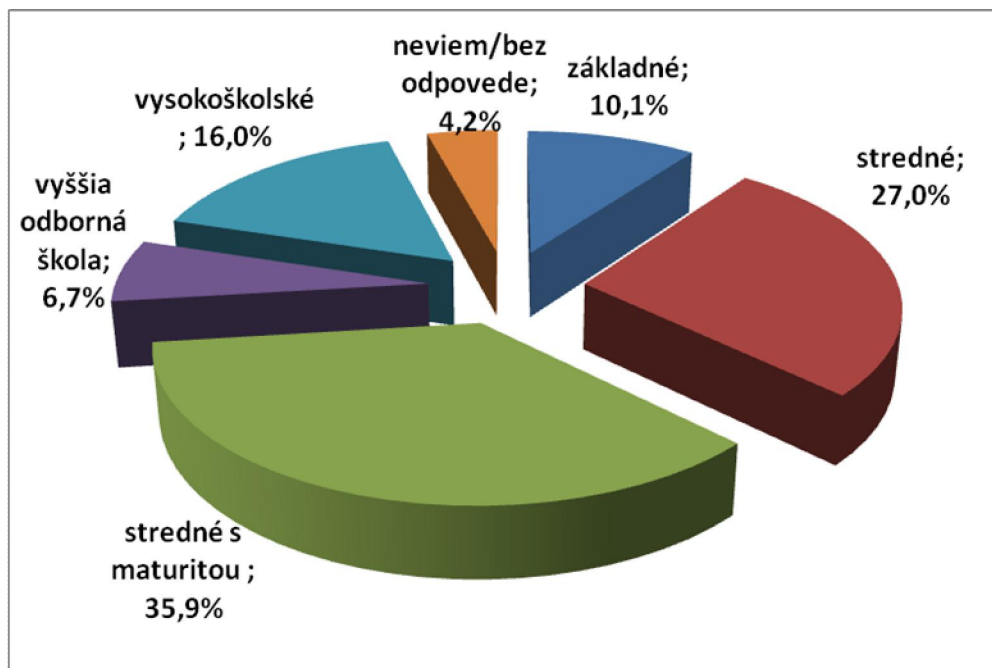
Mierna väčšina respondentov boli ženy 51,8%.

Záujem o vplyv na veci verejné prostredníctvom vyplnenia dotazníka prejavili vo väčšej miere starší občania. Najviac respondentov (20,8%) pochádza z vekovej skupiny 56 až 65 rokov. Aktívna bola tiež skupina respondentov vekovej skupiny 66 až 75 rokov, až 17,4% dotazníkov bolo vyplnených respondentmi tejto vekovej skupiny.

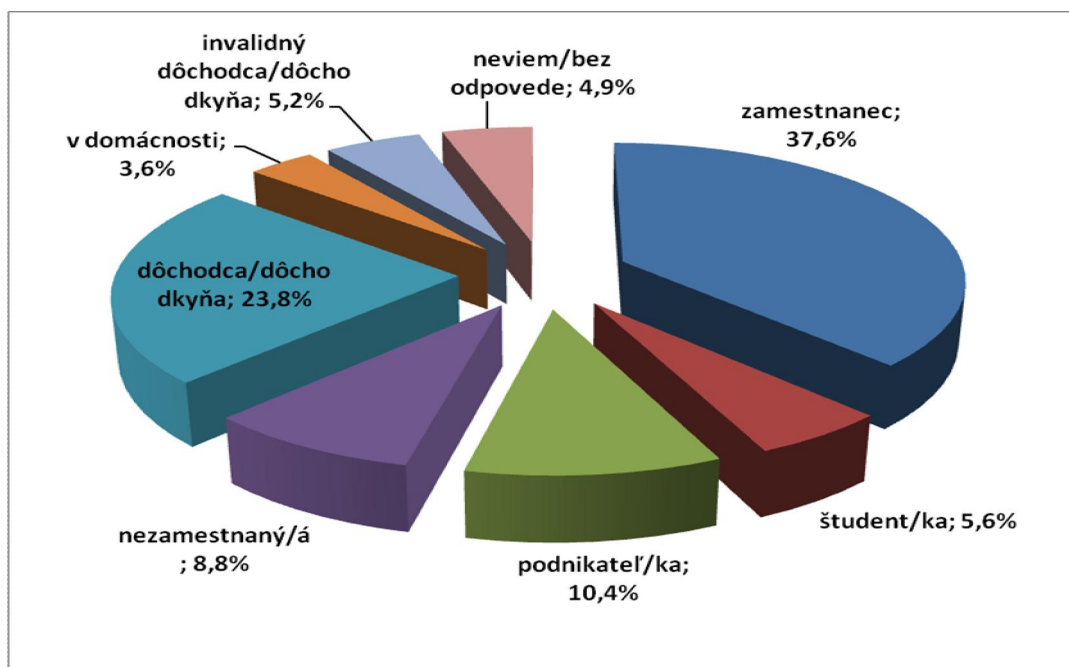

Z hľadiska dosiahnutého vzdelania najviac respondentov uvádzalo dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s maturitou (35,9%), stredoškolské vzdelanie (27,0%) a vysokoškolské vzdelanie (16,0%).

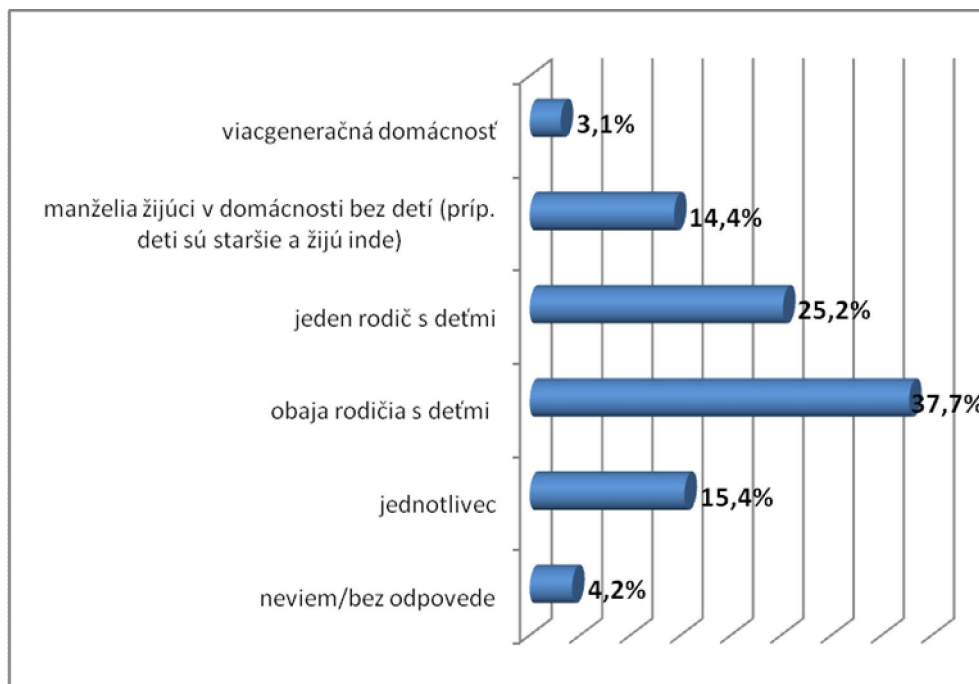
(Aké je vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?)

Najčastejšie dotazník vyplnili a vrátili zamestnanci (37,6%) a dôchodcovia (23,8%).

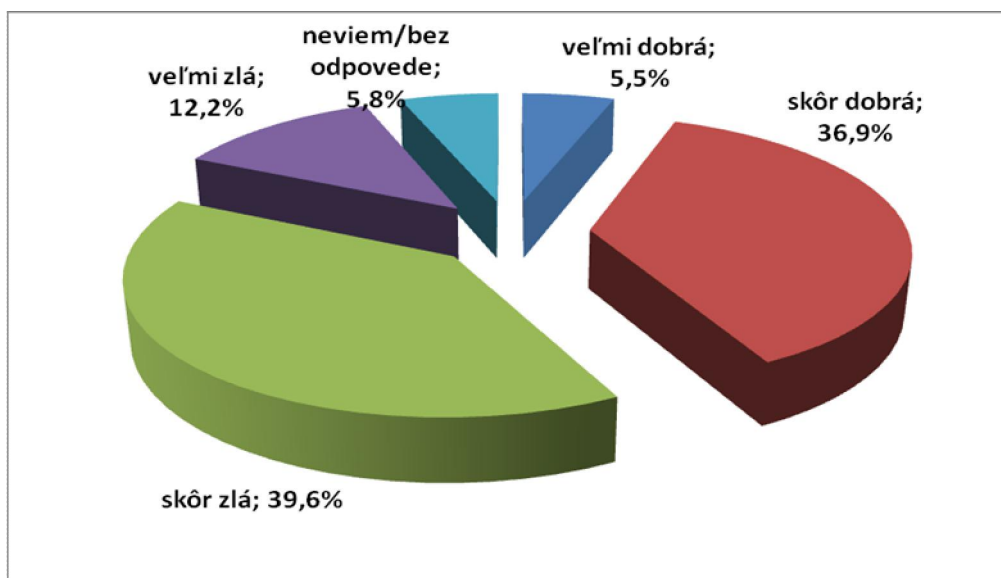
(Aké je vaše zamestnanie?)

Z hľadiska zloženia domácnosti, najčastejšie odpovedali respondenti, ktorí žili s partnerom a mali dieťa/deti (37,7%) a jeden rodič s dieťaťom/deťmi 25,2%. Bez odpovede na otázku ostalo 4,2% dotazníkov.

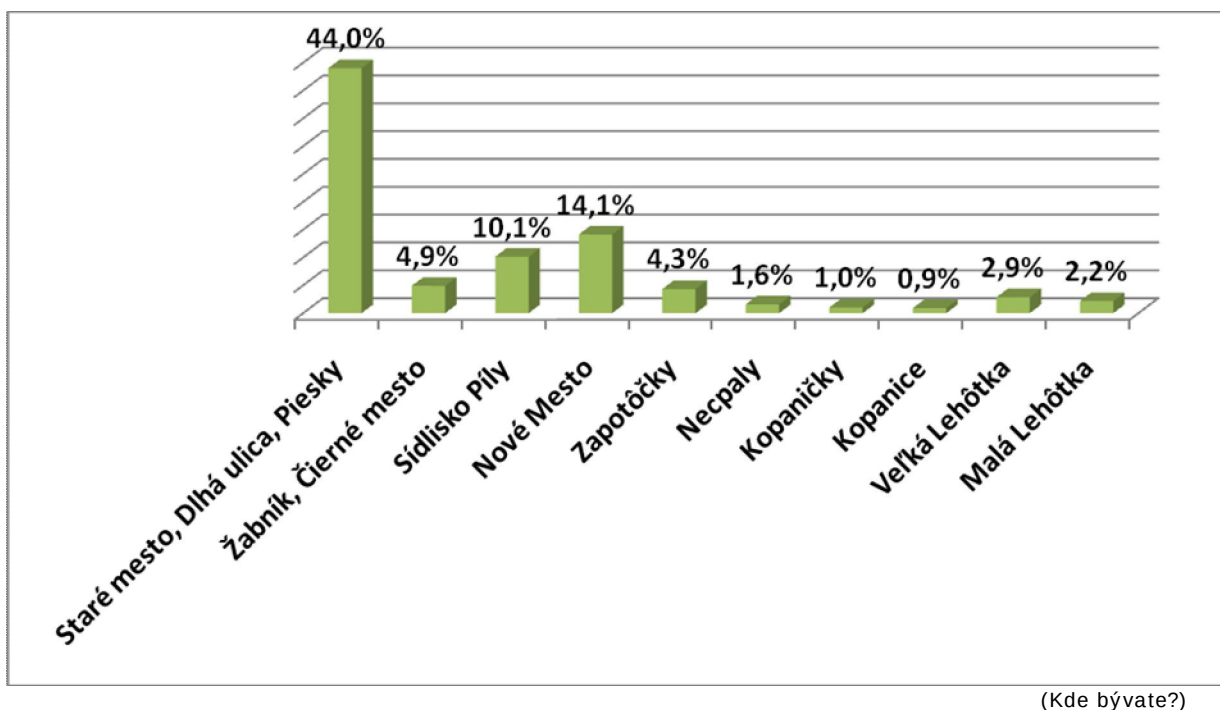
(Aké je zloženie vašej domácnosti?)

Životnú úroveň svojej domácnosti hodnotilo 39,6% respondentov ako „skôr zlé“, 36,9% ako „skôr dobré“, 12,2% ako „veľmi zlé“ a len 5,5% respondentov uviedlo, že ich životná úroveň je „veľmi dobrá“. Bez odpovede ostalo 5,8% dotazníkov.

(Ako by ste hodnotili životnú úroveň vašej domácnosti?)

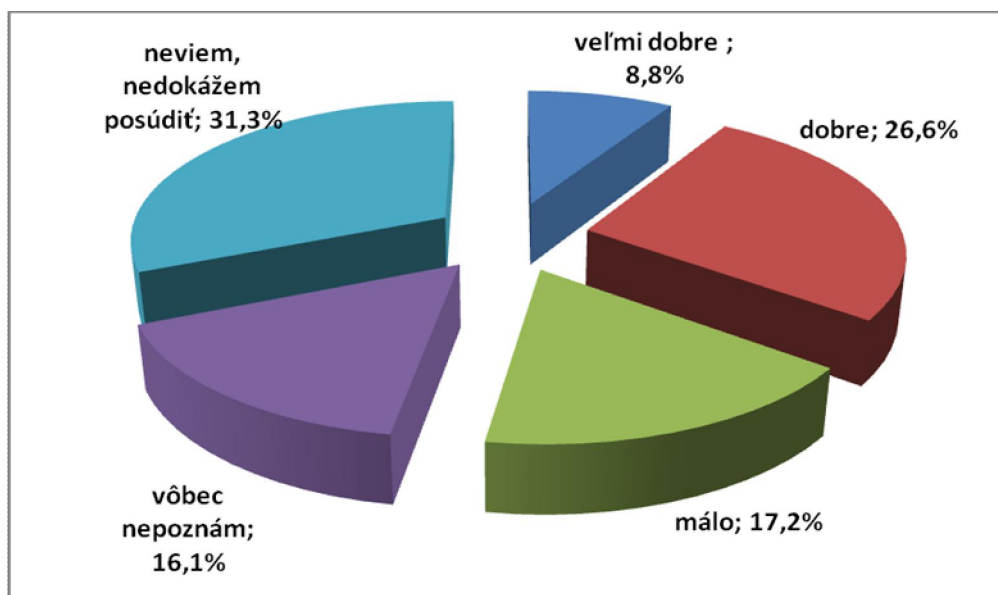
Početne najsilnejšia skupina respondentov žije na v Starom meste, Dlhej ulici a v časti Piesky (44,0%), v Novom Meste (14,1%) a na sídlisku Pily (10,1%).

Až 72,2% respondentov nevedelo alebo neuviedlo, či by sa chceli podieľať na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb; 7,2% respondentov sa nechce spolupodieľať na tvorbe tohto materiálu. Spolupracovať by chcelo 20,6% respondentov.

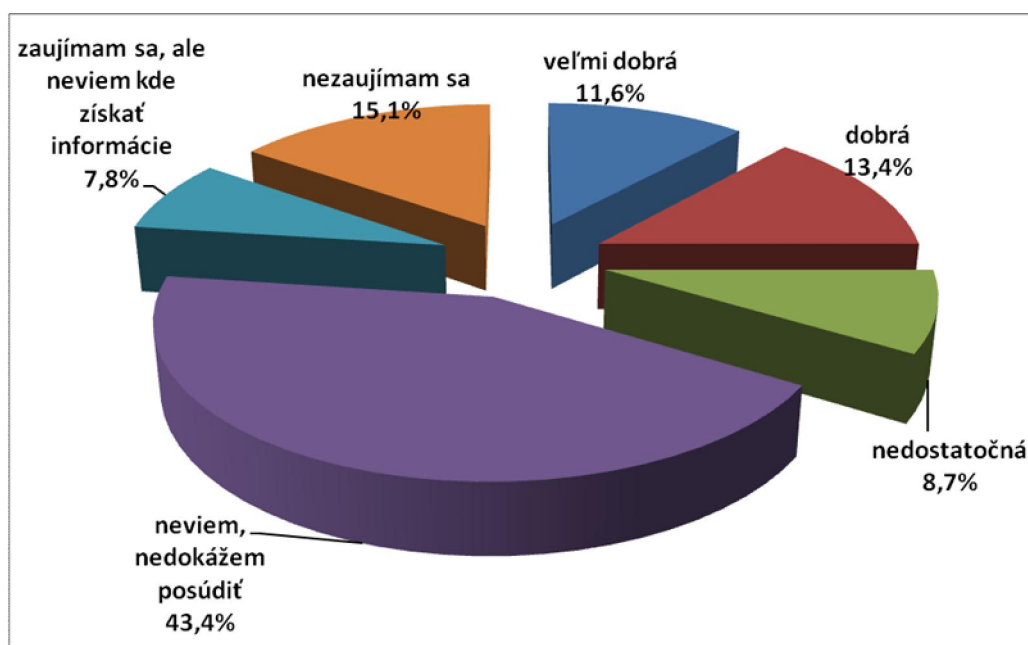
Informovanosť o sociálnych službách

Takmer tretina respondentov (31,3%) nedokázala posúdiť nakoľko pozná ponuku sociálnych služieb v meste. „Dobre“ pozná ponuku služieb 26,6% respondentov, „veľmi dobre“ 8,8% respondentov. „Vôbec nepozná“ ponuku sociálnych služieb 16,1% respondentov, „málo“ tieto služby pozná 17,2% respondentov. Respondenti vedia, kam by sa obrátili s prosbou o informácie o sociálnych službách v prípade, ak by takéto informácie potrebovali

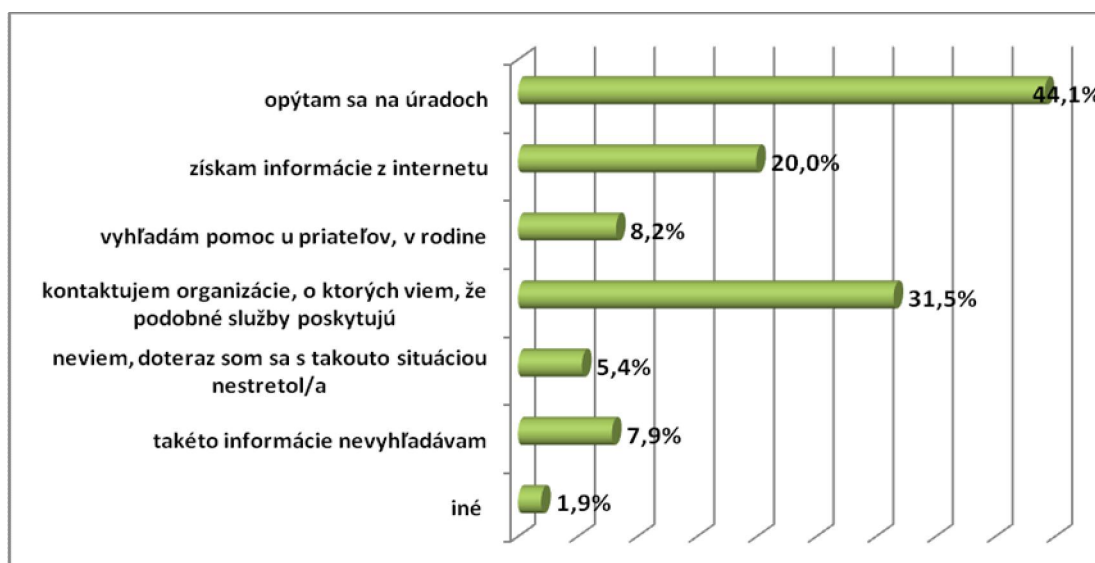
(Poznáte súčasnú ponuku sociálnych služieb pre občanov mesta Prievidza?)

Pri hodnotení ponuky sa prejavila neznalosť klientov oblasti sociálnych služieb. Súčasnú ponuku nevedelo posúdiť 43,4% respondentov, 15,1% respondentov sa ani nezaujímal o túto oblasť. Ak už respondenti hodnotili, tak hodnotenie bolo pozitívne – „veľmi dobrá“ (11,6%) a „dobrá“ (13,4%).

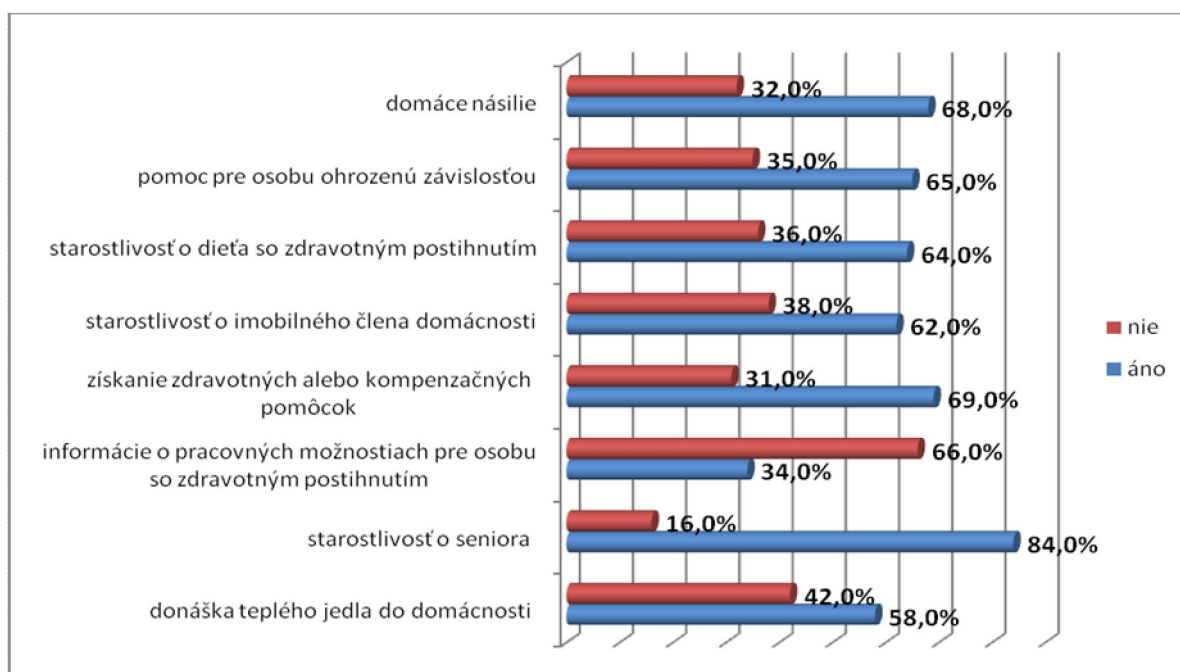
(Ako hodnotíte súčasnú ponuku sociálnych služieb v našom meste?)

Respondenti vedia, kam by sa obrátili s prosbou o informácie o sociálnych službách v prípade, ak by takéto informácie potrebovali. Najčastejšie by sa respondenti „opýtali na úradoch“ (44,1%), „kontaktovali organizácie, o ktorých vedia, že podobné služby poskytujú“ (31,5% respondentov).

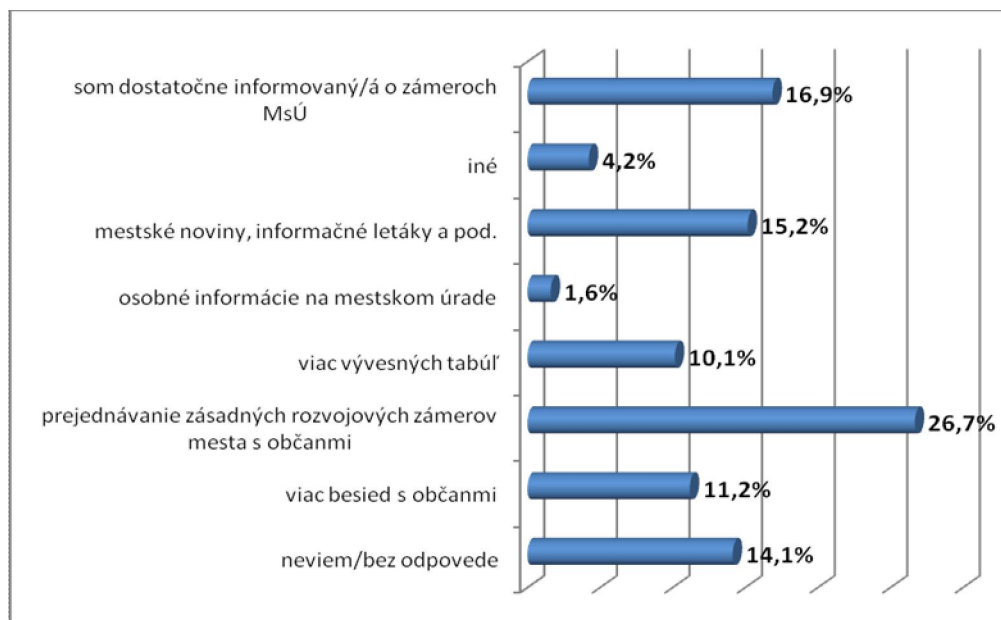
(Na koho sa obrátite v prípade, ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v meste?)

Respondenti vo väčšine prípadov taktiež vedeli, kam by sa obrátili o pomoc v konkrétnych životných situáciách. Len v prípade získavania informácií o pracovných možnostiach pre osobu so zdravotným postihnutím, uviedlo viac respondentov, že by nevedeli kam sa obrátiť o pomoc (34%), tých, ktorí by vedeli bolo 66%.

(Viete kam sa môžete obrátiť o pomoc v prípade, ak by ste ju potrebovali?)

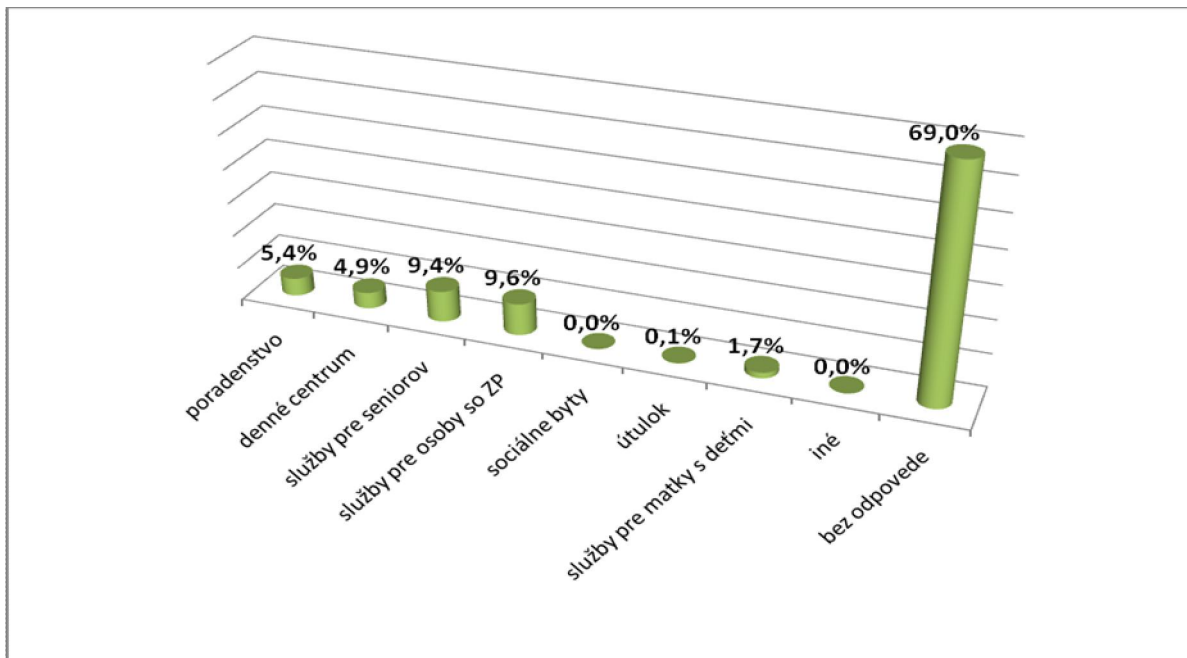
K zlepšeniu informovanosti a komunikácie by najviac prispelo „prejednávanie zásadných rozvojových zámerov mesta s občanmi“ (26,7%), „zlepšenie informovanosti cez mestské noviny a informačné letáky“ (15,2%). 16,9% respondentov uviedlo, že je dostatočne informovaných. Odpovedať nevedelo alebo neodpovedalo 14,1% respondentov.

(Ako by sa mala, podľa Vášho názoru, zlepšiť informovanosť a komunikácia medzi mestským úradom (MsÚ) a občanmi?)

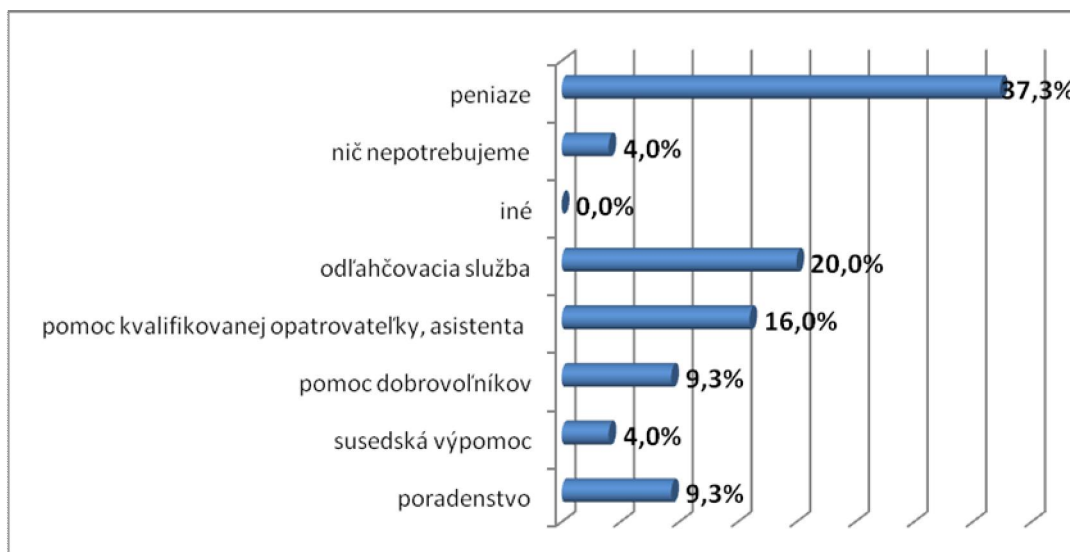
Služby v sociálnej oblasti

Väčšina respondentov nevyužíva sociálne služby/neodpovedala na danú otázku 69,0%. Respondenti, ktorí využívajú sociálne služby, najčastejšie uvádzali využívanie služieb pre osoby so zdravotným postihnutím (9,6%) alebo služieb pre seniorov (9,4%).

(Označte všetky služby, ktoré v súčasnej dobe užívate Vy osobne alebo Vám blízka osoba.)

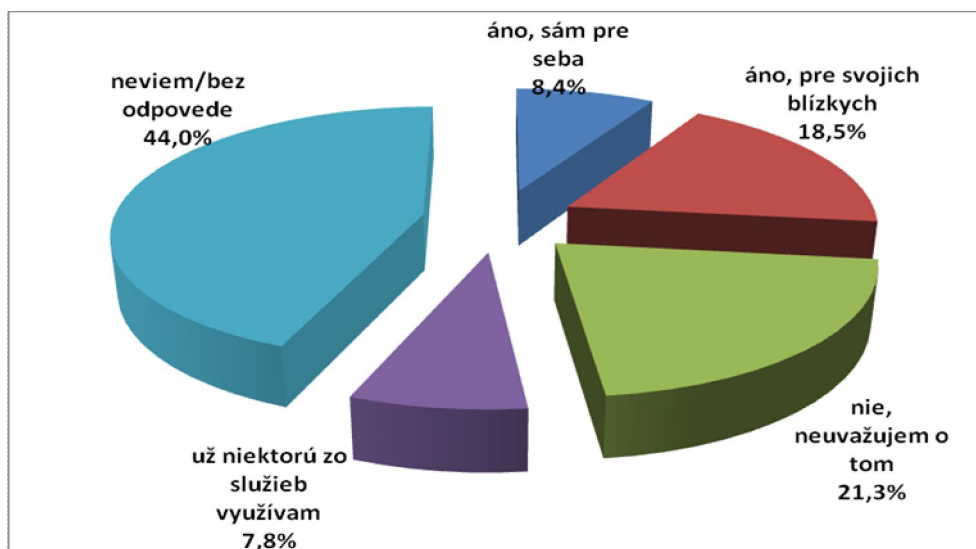
Z odpovedajúcich respondentov sa 75 respondentov dlhodobo stará o blízku osobu. Títo respondenti odpovedali na otázku, čo by im najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti. Rodinám, ktoré sa dlhodobo o niekoho starajú by najviac pomohlo viac financií (37,3%), odľahčovacia služba (20,0%) a pomoc kvalifikovanej opatrovateľky (16,0%).

(Ak sa Vaša rodina o niekoho dlhodobo stará, čo by Vám najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti?)

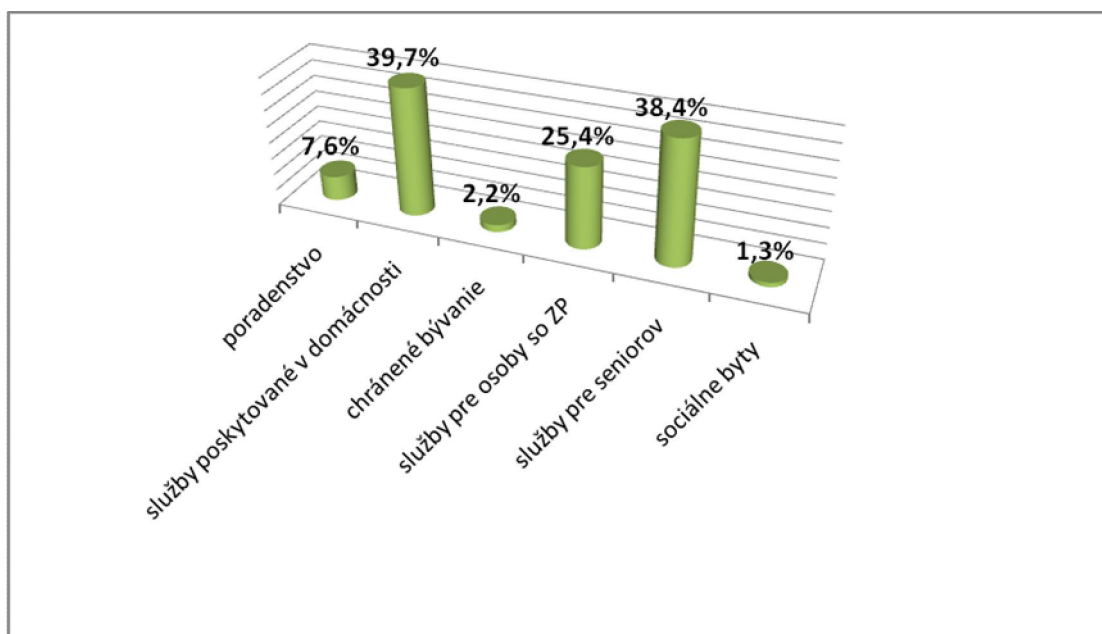
Plánovanie sociálnych služieb

Pri otázke o „možnom využívaní sociálnych služieb v budúcnosti“ 44,0% respondentov nevedelo odpovedať alebo neodpovedalo, 21,3% neuvažovalo o využívaní sociálnych služieb v budúcnosti. O službe v budúcnosti pre seba uvažuje 8,4% respondentov, pre niekoho zo svojich blízkych 18,5% respondentov. Sociálnu službu v súčasnosti využíva 7,8% respondentov.

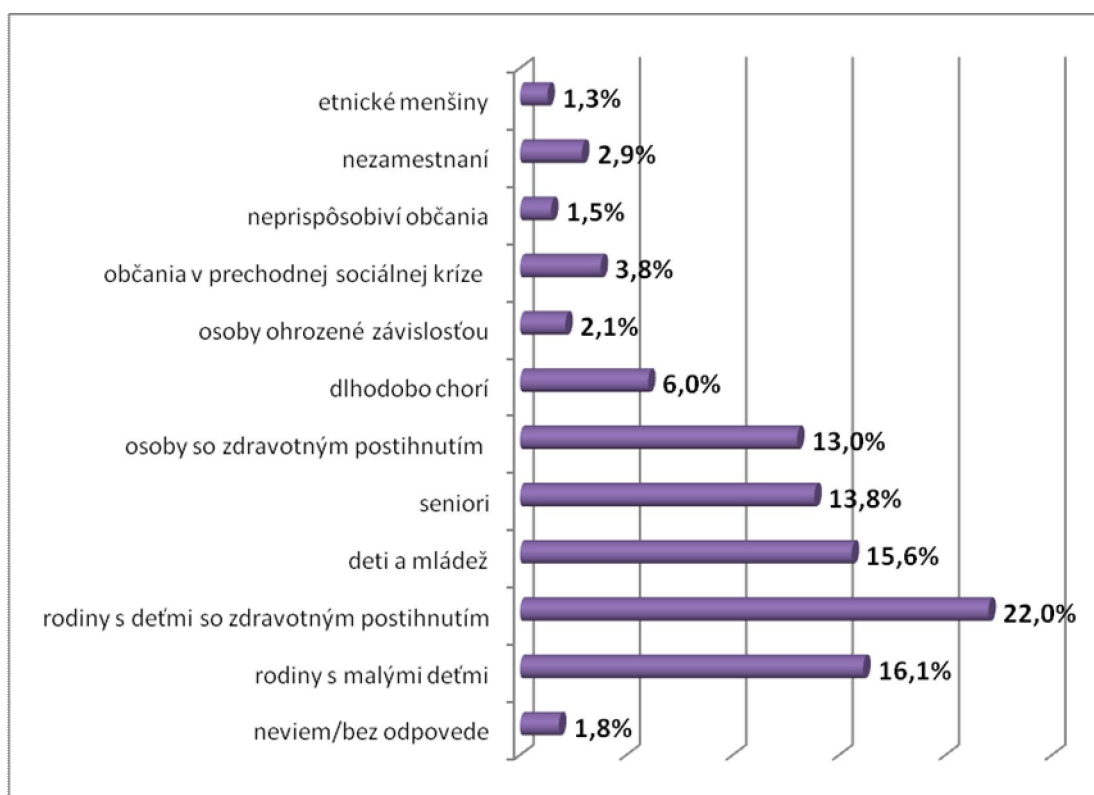
(Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti (do 5 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?)

Respondenti uvádzali, že v budúcnosti by prejavili záujem najmä o „služby poskytované v domácnosti“ (39,7%), „služby pre seniorov“ (38,4%) a „služby pre osoby so zdravotným postihnutím“ (25,4%).

(O aké služby by ste mali prípadný záujem?)

Podľa názoru respondentov, najviac pozornosti si zaslúžia rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím (22,0%), rodiny s malými deťmi (16,1%), deti a mládež (15,6%) a seniori (13,8%).

(Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov mesta si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti?)

Ktorá sociálna služba je podľa Vášho názoru v našom meste potrebná?

Poradie	Služba
1.	Opatrovateľská služba (dochádzajúca opatrovateľka pomáha s hygienou, nákupmi, upratovaním, prináša obedy)
2.	Denné stacionáre (zariadenia pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov, ktorí potrebujú starostlivosť)
3.	Domovy so zvláštnym režimom, pre osoby so zdravotným postihnutím a pre seniorov (celoročné pobytové zariadenie pre ľudí, ktorí potrebujú starostlivosť)
4.	Osobná asistencia (asistent pomáha ľuďom potrebujúcim napr. sprevádzanie a pomoc pri vybavovaní osobných záležitostí)
5.	Krízová pomoc (pre osoby, ktoré sa prechodne nachádzajú v situácii ohrozenia zdravia a života)
6.	Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu (zariadenie pre deti a rodiny ohrozené sociálnym vylúčením)
7.	Sociálne poradenstvo
8.	Odfahčujúce služby (služba umožňujúca ľuďom, ktorí sa starajú o člena rodiny, potrebný odpočinok)
9.	Sociálno - aktivizačné služby pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím (služba ponúkajúca pomoc pri zvládaní bežných životných situácií)
10.	Chránené bývanie (umožňuje ľuďom s zdravotným postihnutím žiť samostatne v prostredí podobnom bežnému bytu)
11.	Nocľaháreň (možnosť prenocovania a osobnej hygieny pre osoby bez ubytovania)
12.	Týždenné stacionáre (pobytové zariadenia pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov, ktorí potrebujú starostlivosť)
13.	Sociálno - aktivizačné služby pre rodiny s deťmi (pomoc rodinám s deťmi zvládať dlhodobé krízové sociálne situácie)
14.	Zariadenia núdzového bývania (pobytové služby pre osoby, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii spojenej so stratou bývania)
15.	Telefonická krízová pomoc (najmä linky dôvery a obdobné telefonické služby)
16.	Podpora samostatného bývania (je podobná opatrovateľskej službe, naviac posilňuje schopnosti človeka samostatne bývať)
17.	Sprievodcovské, tlmočnicke a čitateľské služby (napr. pre nevidiace, nepočujúce osoby)
18.	Terapeutické komunity (pre osoby závislé na návykových látkach alebo osoby s mentálnym postihnutím)
19.	Nízkoprahové denné centrum (pre osoby bez zabezpečeného ubytovania s možnosťou vykonania osobnej hygieny a prípravy stravy)
20.	Domov na pol ceste (pobytové služby pre osoby, ktoré nemajú zabezpečené bývanie po ukončení pobytu v iných zariadeniach alebo po prepustení z výkonu trestu)

21.	Kontaktné centrum (zariadenie pre osoby ohrozené závislosťou na návykových látkach)
22.	Terénne programy (pre osoby žijúce rizikovým spôsobom života, napomáha začleniť sa do spoločnosti)
23.	Sociálna rehabilitácia (rozvíja schopnosti potrebné pre samostatný život)

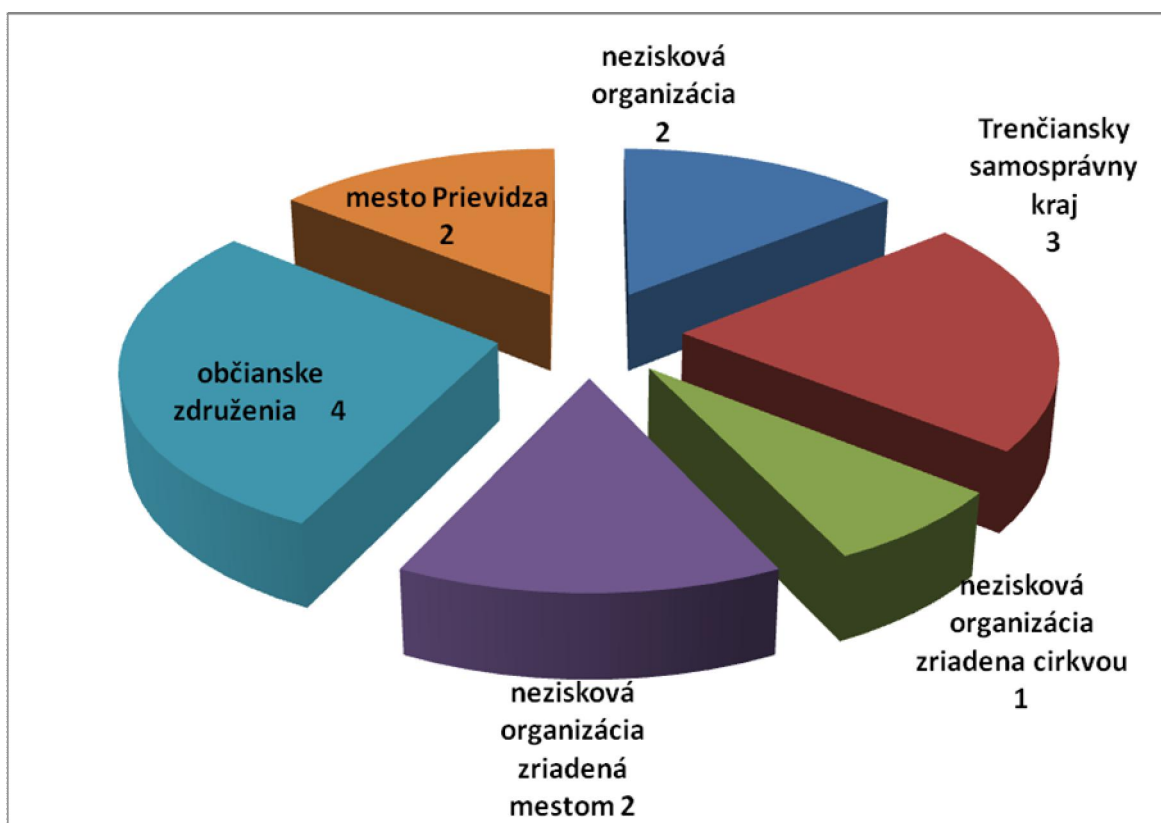
IV. Analýza poskytovateľov sociálnych služieb

Základné informácie o poskytovateľoch

Poskytovateľ	Adresa	Zriaďovateľ
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada	Svätoplukova 14 971 01 Prievidza	občianske združenie neverejný poskytovateľ
Nový domov, n.o.	Energetikov 1 971 01 Prievidza	nezisková organizácia neverejný poskytovateľ
Maruška	Mišíka 19/13 971 01 Prievidza	občianske združenie neverejný poskytovateľ
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom		občianske združenie neverejný poskytovateľ
Zariadenie pre seniorov	M. Rázusa 17 971 01 Prievidza	Mesto Prievidza verejný poskytovateľ
Zariadenie pre seniorov	Ul. J. Okáľa 6 971 01 Prievidza	Mesto Prievidza verejný poskytovateľ
Úsmev ako dar, Spoločnosť priateľov detí z detských domovov	Bakalárska 2 971 01 Prievidza	občianske združenie neverejný poskytovateľ
Spokojnosť - centrum sociálnych služieb, n. o. – neverejný poskytovateľ	Svätoplukova 14 971 01 Prievidza	nezisková organizácia neverejný poskytovateľ
Harmónia, n.o. Zariadenie núdzového bývania	Ľ. Štúra č.12 971 01 Prievidza	nezisková organizácia zriadená mestom verejný poskytovateľ
Harmónia, n.o. Útulok	Košovská č.15 971 01 Prievidza	nezisková organizácia zriadená mestom verejný poskytovateľ
Charita sv. Vincenta, n.o.	Sládkovičova ul. 9 971 01 Prievidza	nezisková organizácia zriadená cirkvou neverejný poskytovateľ
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Útulok na Nábr. sv. Metoda	Nábřežie sv. Metoda č. 16 971 01 Prievidza	Trenčiansky samosprávny kraj verejný poskytovateľ
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Zariadenie sociálnych služieb	Viničná 17 971 01 Prievidza	Trenčiansky samosprávny kraj verejný poskytovateľ
DOMINO – Centrum sociálnych služieb	Veterná 11 971 01 Prievidza	Trenčiansky samosprávny kraj verejný poskytovateľ
Centrum voľného času Spektrum	Nováckeho 14 971 01 Prievidza	rozpočtová organizácia zriadená mestom

Tab. 1: Kontaktné adresy a zriaďovatelia poskytovateľov sociálnych služieb

V tabuľke sú uvedení hlavní poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta Prievidza. Okrem nich fungujú v meste Prievidza ďalšie združenia, spolky a kluby, ktoré poskytujú súvisiace služby rôznym sociálnym skupinám, ako sú napr. Denné centrá (bývalé kluby dôchodcov) a ďalšie. Z celkového počtu 12 poskytovateľov sociálnych služieb sú 2/3 neverejní poskytovatelia. Trenčiansky samosprávny kraj je zriaďovateľom dvoch zariadení pre seniorov a Centra sociálnej pomoci – Humanity. Harmónia, n.o. je nezisková organizácia, ktorej zakladateľom je mesto Prievidza.

Graf 1: Štruktúra poskytovateľov sociálnych služieb podľa zriaďovateľa

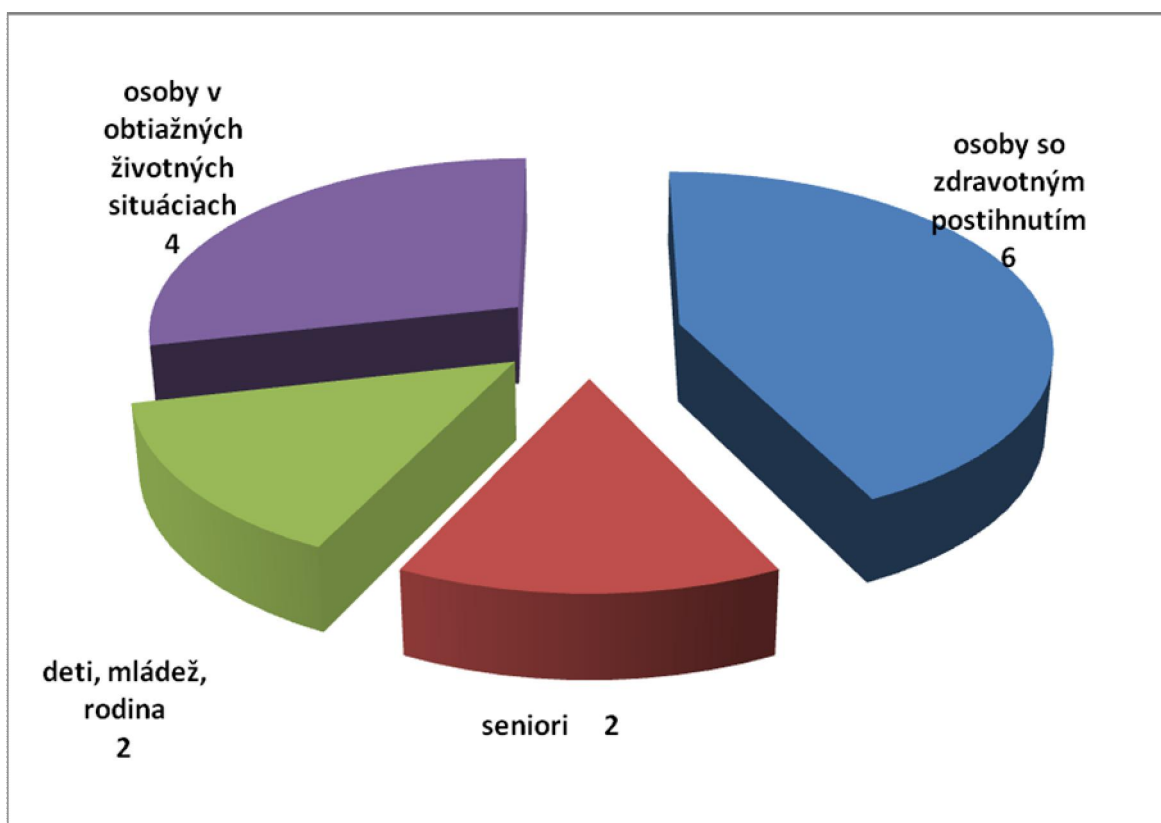
Podľa doby pôsobenia (rok vzniku, resp. rok kedy začal poskytovateľ pôsobiť) je zrejmé, že polovica poskytovateľov poskytuje svoje služby viac ako 10 rokov, čo predstavuje určitú stabilitu a predpoklad ďalšieho fungovania v regióne. Existujúci poskytovatelia sa rovnomerne zameriavajú na poskytovanie svojich služieb rôznym cieľovým skupinám. Niektorí poskytovatelia (resp. ďalšie inštitúcie, ktoré poskytujú súvisiace služby, ale nie sú uvádzané v prehľade) poskytujú svoje služby viacerým cieľovým skupinám.

Poskytovateľ	Doba pôsobenia (od roku)	Cieľová skupina
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada	1990	Osoby so zdravotným postihnutím
Nový domov, n.o.	1994	Osoby so zdravotným postihnutím
Maruška	2000	Osoby so zdravotným postihnutím
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom	1999	Osoby so zdravotným postihnutím
Zariadenie pre seniorov, Ul. J. Okáľa 6	1986	Seniori
Zariadenie pre seniorov, M. Rázusa 17	2008	Seniori
Úsmev ako dar	1997	Deti, mládež, rodina
Spokojnosť - centrum sociálnych služieb, n. o.	2007	Deti, mládež, rodina
Harmónia, n.o. Zariadenie núdzového bývania	2004	Osoby v obtiažnych životných situáciách
Harmónia, n.o. Útulok	2004	Osoby v obtiažnych životných situáciách
Charita sv. Vincenta, n.o.	1991	Osoby v obtiažnych životných situáciách
HUMANITY – Centrum sociálnej pomoci, Útulok na Nábr. sv. Metoda	2002	Osoby v obtiažnych životných situáciách
HUMANITY – Centrum sociálnej pomoci, Zariadenie sociálnych služieb	1996	Osoby so zdravotným postihnutím
DOMINO – Centrum sociálnych služieb	2004	Osoby so zdravotným postihnutím
Centrum voľného času Spektrum	1959	Deti, mládež, rodina

Tab. 2: Doba pôsobenia (vzniku) poskytovateľa sociálnych služieb a hlavná cieľová skupina

V súčasnosti sa existujúci poskytovatelia sociálnych služieb rovnomerne zameriavajú na jednotlivé cieľové skupiny.

V rámci prieskumu bola analyzovaná orientácia poskytovateľov a ich služieb na klientov podľa ich veku a pohlavia. Analýza ukazuje, že sociálne služby v Prievidzi sú rovnomerne poskytované rôznym vekovým skupinám. Analýza naznačila chýbajúce služby pre matky s deťmi do sedem rokov. Z hľadiska pohlavia sú služby v rovnakej miere poskytované ženám a mužom.

Graf 2: Štruktúra poskytovateľov sociálnych služieb podľa cieľovej skupiny klientov

Popis činnosti poskytovateľov sociálnych služieb

Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada

Činnosť

Cieľom združenia je pomáhať ľuďom so zdravotným postihnutím a seniorom pri ich začleňovaní sa do bežného života, spoločnosti a skvalitňovanie ich života.

- poskytovanie sociálneho poradenstva a sociálnej prevencie osobám so zdravotným postihnutím a seniorom
- poradenstvo pri uplatňovaní si oprávnených požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov (napríklad zo zákona o tzv. kompenzačných príspevkoch, zákona o sociálnych službách,...)

Súvisiace služby:

- rekondično-integračné liečebné pobyty

Nový domov, n.o.

Poskytovanie sociálnych služieb pre deti a mládež s mentálnym a telesným postihnutím

Činnosť

Sociálne služby formou denného a týždenného pobytu:

- zaopatrenie
- bývanie
- stravovanie

Súvisiace služby:

- výchovno-vzdelávacie (s dôrazom na rozvoj klienta v oblasti sebaobsluhy, motoriky, komunikácie, psychických funkcií a pracovných zručností)
- pracovná terapia (návik a zácik pracovných zručností pri domácich prácach, v kuchyni, záhrade, v krajčírskej, tkáčskej a stolárskej dielni)
- fyzioterapia
- rekreačno – záujmové aktivity (návštevy kultúrnych podujatí, výstav, exkurzie, výlety do prírody, návšteva plavárne, obhliadka historických a kultúrnych pamiatok, jazdeckého klubu)
- voľnočasové aktivity (ručné práce, spoločenské hry, počúvanie hudby, čítanie)

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom

Činnosť

- poradenská činnosť a terapia pre autistov a ich rodiny
- zastupovanie záujmov autistických osôb
- presadzovanie a podpora všetkých opatrení, ktoré budú viesť k zlepšeniu kvality života autizmom postihnutých jednotlivcov
- informačná a osvetová činnosť o problematike autizmu
- pomoc pri financovaní vybavenia autistických tried a skupín

Zariadenie pre seniorov, Ul. J. Okáľa 6

Činnosť

Sociálne služby formou dlhodobého pobytu:

- stravovanie
- bývanie
- zaopatrenie

Súvisiace služby:

- poradenstvo
- záujmová činnosť
- kultúrna činnosť
- osobné vybavenie
- podpora účasti na spoločenskom živote

Zariadenie pre seniorov, M. Rázusa 17

Činnosť

Sociálne služby formou dlhodobého pobytu:

- stravovanie
- bývanie
- zaopatrenie

Súvisiace služby:

- poradenstvo
- záujmová činnosť
- kultúrna činnosť
- osobné vybavenie
- podpora účasti na spoločenskom živote

Úsmev ako dar

Činnosť

Anjelsky program

- rozvoj, posilňovanie a podpora osobnostných predpokladov, schopností a vlastností detí z detských domov
- prebudenie záujmu u detí z detských domov o umenie, kultúru a šport

SOS program

- príprava mladých ľudí na odchod z detského domova
- podpora pre mladých ľudí, ktorí potrebujú pomoc pri adaptácii v reálnom živote

Pomoc rodinám

- poskytovanie sociálneho a odborného poradenstva biologickým a náhradným rodinám

Spokojnosť, n.o.

Činnosť

- nízkoprahové denné centrum pre rodinu a deti
- práca s rómskou komunitou prostredníctvom terénnej sociálnej práce
- vytváranie, príprava, realizácia projektov vedúcich k skvalitneniu života minoritných skupín na dosiahnutie princípu sociálnej starostlivosti ľudí

DOMINO – Centrum sociálnych služieb

Činnosť

- poskytovanie sociálnych služieb pre deti a mládež s mentálnym a telesným postihnutím (formou denného, týždenného, celoročného pobytu)
- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia
- ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, zaopatrenie, výchova, fyzioterapia
- zabezpečuje pracovnú terapiu záujmovú činnosť, utvára podmienky na vzdelávanie
- úschova cenných vecí

Krízové stredisko

- zabezpečuje vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany deti a sociálnej kurately, ak sa dieťa alebo rodina nachádza v krízovej situácii
- sociálna práca, odborná diagnostika, pomoc pri zvládaní krízy, špeciálne sociálne poradenstvo, liečebno-výchovná starostlivosť, psychologická starostlivosť
- utváranie podmienok na záujmovú činnosť
- pomoc pri príprave na školské vyučovanie a príprava na povolanie
- zabezpečuje:
  - o výkon rozhodnutia sudu o výchovnom opatrení podľa zákona o rodine
  - o výkon rozhodnutia sudu o predbežnom opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku
  - o výkon výchovného opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane deti a o soc. kuratele
- činnosť je zabezpečovaná pobytovou formou na dobu určitú a ambulantnou formou

Harmónia, n.o.

Zariadenie núdzového bývania

Činnosť

- poskytovanie sociálnej a humanitárnej pomoci osamelým rodičom s maloletými deťmi, ktorých život alebo zdravie sú ohrozené, alebo je ohrozená výchova maloletého
- poskytovanie sociálnej a humanitárnej pomoci tehotným ženám, ktoré sa ocitli v sociálnej núdzi spôsobenej stratou rodinného prostredia
- poradenstvo a sociálna prevencia

Harmónia, n.o.

Útulok

Činnosť

- útulok pre bezprístrešných občanov, ktorý poskytuje základnú starostlivosť o bezprístrešných občanov, ktorá zahŕňa poskytovanie prístrešia, zaopatrenia, stravovanie vo forme jedného teplého jedla denne
- poradenstvo a sociálnu prevenciu
- stredisko osobnej hygieny

HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci,

Útulok na Nábr. sv. Metoda

Činnosť

- útulok pre bezprístrešných občanov, ktorý poskytuje základnú starostlivosť o bezprístrešných občanov, ktorá zahŕňa poskytovanie prístrešia a zaopatrenie po dobu max. 18 mesiacov
- poradenstvo

HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci,

Zariadenie sociálnych služieb

Činnosť

- celoročná starostlivosť o ťažko zdravotne postihnuté ženy s mentálnym postihnutím

Maruška

Činnosť

Poskytovanie sociálnych služieb pre deti a mládež s mentálnym a telesným postihnutím

Súvisiace služby:

- poradenstvo
- rehabilitačné pobyty

Centrum voľného času Spektrum

Činnosť

- nízkoprahový klub pre deti a mládež
- voľnočasové aktivity pre deti a mládež
- poradenstvo

Charakter poskytovanej pomoci

Z poskytovaných sociálnych služieb a ich cieľových skupín vyplýva ich zameranie sa na dlhodobú pomoc.

Poskytovateľ	Krátkodobá pomoc (1 mesiac)	Strednodobá pomoc (1 mesiac až rok)	Dlhodobá pomoc (viac ako rok)
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada	0%	20%	80%
Nový domov, n.o.	0%	0%	100%
Maruška	0%	0%	100%
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom	0%	0%	100%
Zariadenie pre seniorov, Ul. J. Okáľa 6	0%	0%	100%
Zariadenie pre seniorov, M. Rázusa 17	0%	0%	100%
Úsmev ako dar	0%	0%	100%
Spokojnosť - centrum sociálnych služieb, n. o.	0%	25%	75%
Harmónia, n.o. Zariadenie núdzového bývania	0%	0%	100%
Harmónia, n.o. Útulok	0%	10%	90%
Charita sv. Vincenta, n.o.	100%	0%	0%
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Útulok na Nábr. sv. Metoda	0%	20%	80%
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Zariadenie sociálnych služieb	0%	0%	100%
DOMINO – Centrum sociálnych služieb	0%	20%	80%
Centrum voľného času Spektrum	0%	25%	75%

Tab. 3: Podiel klientov podľa časovej náročnosti pomoci

Časová dostupnosť jednotlivých služieb je daná ich charakterom. V prípade, ak vynecháme pobytové služby, fungovanie väčšiny ostávajúcich služieb je obmedzené na pracovné dni a pracovné hodiny, resp. sú služby poskytované nepravidelne.

Technické zabezpečenie a dobrovoľníci

K finančným a prevádzkovým aspektom samozrejme patrí aj miesto, kde je služba poskytovaná. Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad technického zabezpečenia (priestory) poskytovateľov sociálnych služieb a využívanie práce dobrovoľníkov.

Poskytovateľ	Dobrovoľníci	Vlastné priestory	Vyhovujúce priestory
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada	áno	nie	nie
Nový domov, n.o.	áno	nie	áno
Maruška	áno	nie	nie
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom	áno	nie	nie
Zariadenie pre seniorov, Ul. J. Okáľa 6	nie	áno	áno
Zariadenie pre seniorov, M. Rázusa 17	nie	áno	áno
Úsmev ako dar	áno	nie	áno
Spokojnosť - centrum sociálnych služieb, n. o.	áno	nie	nie
Harmónia, n.o. Zariadenie núdzového bývania	nie	áno	nie
Harmónia, n.o. Útulok	nie	áno	áno
Charita sv. Vincenta, n.o.	áno	nie	častočne
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Útulok na Nábr. sv. Metoda	nie	áno	áno
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Zariadenie sociálnych služieb	nie	áno	áno
DOMINO – Centrum sociálnych služieb	nie	áno	nie
Centrum voľného času Spektrum	áno	áno	áno

Tab. 4: Vlastníctvo priestorov poskytovateľov sociálnych služieb a využívanie práce dobrovoľníkov

Väčšina pobytových zariadení má vlastné priestory, ktoré označujú ako vyhovujúce. V prípade nevyhovujúcich priestorov je problém väčšinou vek budovy, priestorové členenie budovy a jej technický stav. Vyhovujúci stav znamená, že stav vyhovuje momentálnej kapacite klientov. Vo väčšine prípadov je však potrebné zväčšiť kapacitu zariadení. Nezanedbateľnú úlohu zohráva mesto, ktoré ako zriaďovateľ poskytuje priestory, prenajíma alebo dáva do užívania potrebné priestory.

Analyzovaná bola aj otázka využívania pomoci dobrovoľníkov. Prácu dobrovoľníkov, často rodinných príslušníkov klientov, využívajú prevažne neverejní poskytovatelia služieb. Potenciál využívania pomoci dobrovoľníkov je veľmi nízky. Sieť dobrovoľníkov ma vybudovanú len 1/3 odpovedajúcich organizácií. Početnú skupinu dobrovoľníkov (20 a viac) majú k dispozícii len 3 organizácie. Nevyužívanie práce dobrovoľníkov sa dá považovať za negatívny ukazovateľ, pretože dobrovoľníci predstavujú motivovanú pracovnú silu, ktorá nekladie nároky na financie a zároveň vytvára vzťah medzi dobrovoľníkmi a klientmi a stimuluje sociálnu súdržnosť.

V prípade mnohých služieb je dôležitá ich dostupnosť mestskou dopravou a bezbariérovosť priestorov. Kým pri dostupnosti mestskou dopravou sú výsledky veľmi dobré, pri hodnotení bezbariérovosti priestorov je hodnotenie menej pozitívne. Len mierne viac ako polovica zariadení (56%), kde je služba poskytovaná, je bezbariérových.

Finančné aspekty poskytovaných služieb

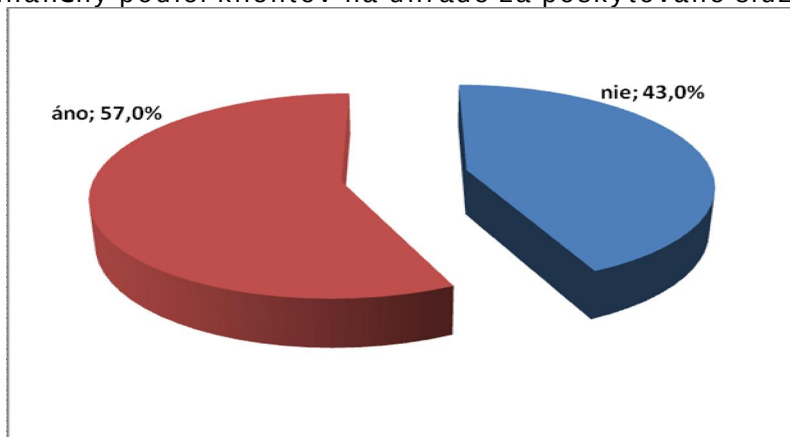
Finančný aspekt poskytovaných služieb je rovnako podstatným pre klientov, ako aj pre poskytovateľov služieb. Klienti vyhľadávajú bezplatné sociálne služby, resp. sociálne služby poskytované za minimálnu úhradu. Dôležitým faktorom je samozrejme aj finančné postavenie klienta sociálnych služieb, kde mnohokrát títo klienti nemajú dostatok financií, aby si mohli službu zaplatiť. Pre organizácie je zasa dôležité to, či klienti sú zároveň aj zdrojom určitých príjmov alebo poskytujú službu bezplatne a financie na jej poskytovanie získavajú z iných zdrojov. Polovica poskytovateľov služieb poskytuje pobytové

Poskytovateľ	Denne	Pracovné dni	Týždenne	Iné
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada		X		
Nový domov, n.o.		X		
Maruška				X
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom				X
Zariadenie pre seniorov, Ul. J. Okáľa 6	X			celoročne
Zariadenie pre seniorov, M. Rázusa 17	X			celoročne
Úsmev ako dar		X		
Spokojnosť - centrum sociálnych služieb, n. o.		X		
Harmónia, n.o. Zariadenie núdzového bývania	X			celoročne
Harmónia, n.o. Útulok	X			celoročne
Charita sv. Vincenta, n.o.	X			aj soboty
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Útulok na Nábr. sv. Metoda	X			celoročne
HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, Zariadenie sociálnych služieb	X			celoročne
DOMINO – Centrum sociálnych služieb	X			celoročne
Centrum voľného času Spektrum		X		celoročne

služby, za ktoré klienti platia platby podľa zákona. Pri väčšine ďalších služieb klienti neplatia, respektíve platby za tieto služby predstavujú minimálny príjem pre poskytovateľa. Bezplatné služby sú zvyčajne poskytované občianskymi združeniami a neziskovými organizáciami v rámci realizácie projektov. Nevýhodou takýchto projektov je ich časové obmedzenie a po ukončení projektu hrozí, že organizácia

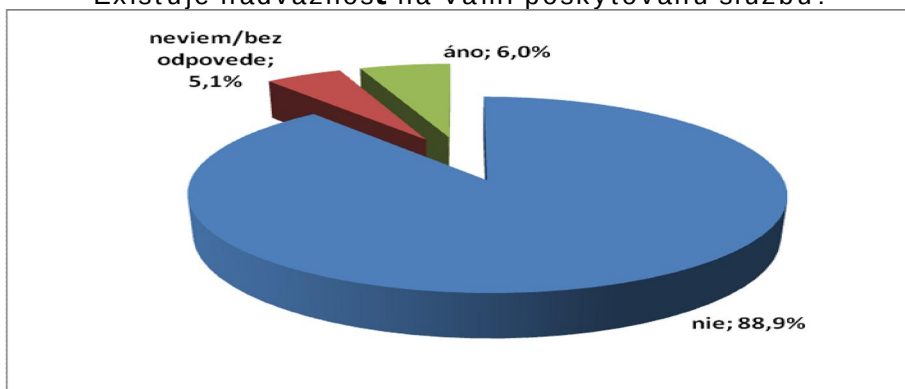
nezíska ďalšie financie na poskytovanie služby v ďalšom období, resp. musí služby spoplatniť. Odlišný prístup taktiež súvisí s rozdielnym charakterom služieb, ktoré poskytujú mimovládne organizácie a verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Finančný podiel klientov na úhrade za poskytované služby

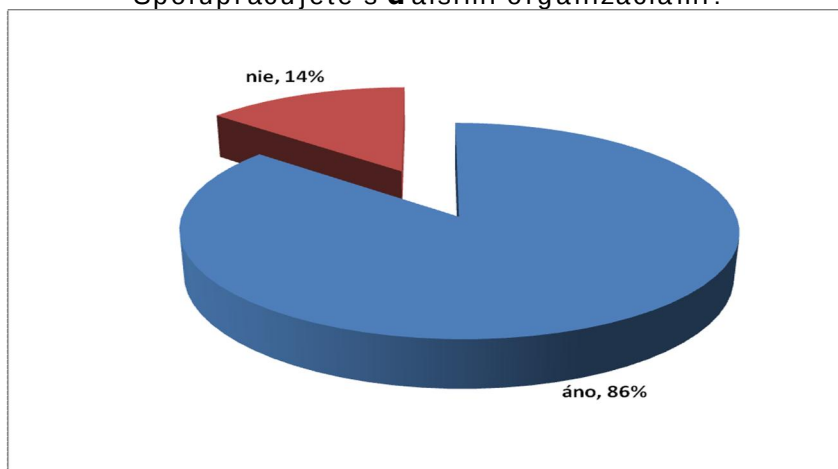

V prípade čiastočnej úhrady za službu, klient uhrádza vo viac ako 2/3 prípadov menej ako štvrtinu nákladov súvisiacich so službou. Zo získaných údajov vyplýva, že ani jedna služba nie je v plnom rozsahu hradená klientom a poskytovatelia získavajú väčšinu financií na svoje náklady z iných zdrojov. V prípade poskytovateľov sociálnych služieb ide o rozpočty mesta a samosprávneho kraja.

Existuje nadväznosť na Vami poskytovanú službu?

Spolupracujete s ďalšími organizáciami?

Propagácia a publicita

Pre ďalší kvalitný rozvoj je dôležitá komunikácia s okolím, klientmi, možnými klientmi, partnerskými organizáciami a s ďalšími inštitúciami v záujme možnej spolupráce, informovania o službách, ale taktiež s cieľom propagácie svojich služieb a získavanie klientov, darov a financií. Napriek tomu, že v súčasnej dobe značná časť populácie využíva Internet na získavanie informácií a na druhej strane, náklady na zriadenie a prevádzku webovej stránky sú minimálne, len 1/5 poskytovateľov služieb využíva na vlastnú propagáciu vlastné webové stránky. Polovica poskytovateľov služieb má vlastné propagačné materiály. Z vyššie uvedeného vyplýva, že propagácia je pomerne slabá. Okrem vyššie spomenutých foriem propagácie, chýba pravidelná informovanosť cez médiá a plán propagácie. Intenzívna prezentácia je typická pre mimovládne organizácie, ktoré sú nútené propagovať svoju činnosť v záujme získavania financií pre svoje fungovanie prostredníctvom dotácii a darov. Organizácie, ktoré sú financované zriaďovateľom neprezentovali takú intenzitu a kvalitu propagácie.

Kvalita poskytovaných služieb a jej sledovanie

Napriek tomu, že sociálne služby zamerané na starostlivosť o človeka majú mnoho dimenzií, je aj tu potrebné mať stanovené kritériá, ktorými je možné sledovať ich kvalitu. I sociálna služba môže byť dobrá alebo zlá, či už hľadiska odborných kritérií alebo pohľadu klienta. Napriek existencii rôznych štandardov a nástrojov merania a manažovania kvality sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb v Prievidzi ich väčšinou nevyužívajú. Poskytovatelia sociálnych služieb v minimálnej miere využívajú interné alebo externé formy zisťovania kvality služieb a len v minimálnej miere systematicky overujú spätnú väzbu od užívateľov služieb, audity služieb a supervízie pracovníkov.

Pobytové služby

Pobytové služby pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím sú poskytované Zariadením pre seniorov, neziskovou organizáciou Harmónia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC Trenčín – Humanity, centrum sociálnej pomoci pre mentálne postihnuté ženy, Domino, centrum sociálnej pomoci pre deti a mládež, neverejným poskytovateľom Nový domov, n.o., ktorý poskytuje služby pre deti a mládež s ťažkým zdravotným postihnutím. V týchto zariadeniach sú poskytované služby osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť najmä z dôvodu veku, ťažkého zdravotného postihnutia a ich situácia si vyžaduje pravidelnú pomoc inej fyzickej osoby.

Zariadenia v rámci možnosti skvalitňujú svoje priestory a služby, ale ich kapacita nepostačuje potrebe mesta Prievidza a záujem obyvateľov mesta a obyvateľov blízkych obcí je vyšší a dopyt po rezidenčných službách stúpa.

Ambulantné a terénne služby

Medzi ambulantné a terénne služby zamerané na seniorov v Prievidzi patria služby Denné centrá (bývalé kluby dôchodcov) a opatrovateľská služba v domácnosti obyvateľov.

Seniorom sú v Prievidzi k dispozícii ambulantné a terénne služby, ktoré im majú pomôcť zvládnuť bežné každodenné úkony tak, ako by ich zvládali sami, keby im v tom nebránil vek alebo zdravotné problémy. Dôvody na využitie služieb definovali poskytovatelia podobne – sú nimi zhoršený zdravotný stav (kedy klient je v zásade sebestačný a potrebuje len pomoc s určitými úkonmi či aktivitami), nemožnosť poskytnutia pomoci zo strany rodiny či blízkych osôb. Služba je čiastočne hradená klientmi.

Denné centrá zriadené mestom Prievidza sa zameriavajú na spoločenské aspekty života seniorov v Prievidzi. Poskytujú poradenstvo, organizujú spoločenské akcie, rôzne druhy prednášok a zájazdy. Klienti pochádzajú z Prievidze a ich vek je 60 a viac rokov.

Bezprístrešným obyvateľom mesta sa poskytujú ubytovacie služby prostredníctvom dvoch poskytovateľov - v útulku neziskovej organizácie Harmónia, n.o. a v útulku Centra sociálnej pomoci – HUMANITY. Charita sv. Vincenta n.o. poskytuje stravovanie a stredisko osobnej hygieny.

Zhrnutie

Analýza poskytovateľov sociálnych služieb ukázala niekoľko dôležitých skutočností, ktoré budú zohľadnené v ďalšom procese plánovania rozvoja sociálnych služieb v Prievidzi. Niektoré z týchto okolností boli pomerne jasné už v úvode stretnutí a z tejto analýzy poskytovateľov, niektoré naopak vyšli najavo až pri spracovaní celkového pohľadu na príslušné sociálne služby. Nasledujúci prehľad sumarizuje hlavné závery analýzy, ktoré charakterizujú stav sociálnych služieb v meste Prievidza.

Pre ďalší rozvoj sociálnych služieb je vhodné zohľadniť najmä tieto výstupy:

- 1) Poskytovatelia sociálnych služieb sú finančne závislí predovšetkým na verejných zdrojoch a dotáciách. Vysoká miera závislosti však so sebou prináša značné riziko nestability organizácií v okamžiku, keď sa nepodarí získať finančnú podporu z jediného zdroja. Je potrebné hľadať možnosti financovania z viacerých zdrojov.
- 2) Analýza finančných zdrojov jednotlivých služieb ukázala, že v Prievidzi jednotliví poskytovatelia využívajú v nedostatočnej miere možnosť získavať prostriedky pre svoju činnosť zo zdrojov Európskej únie. Keďže granty EÚ ponúkajú možnosť financovania širokej škály projektov v sociálnej oblasti a sociálnych služieb, je škoda, že ich poskytovatelia nevyužívajú vo väčšej miere. Jednou z oblastí ďalšieho možného vzdelávania pracovníkov v sociálnych službách by mohlo byť i získavanie skúseností pri príprave grantových žiadostí.
- 3) Analyzované sociálne služby sa zameriavajú na klientov z mesta Prievidza. Poskytovatelia sociálnych služieb z Prievidze by mohli rozšírenie svojich kapacít plánovať aj s ohľadom na možných klientov z okolia Prievidze.
- 4) Poskytovatelia služieb majú v personálnej oblasti problémy s nedostatkom kvalifikovaných pracovníkov, ale aj problémy s nedostatkom financií, problémy so splnením kvalifikačných podmienok a nárokov na vzdelanie personálu pre zabezpečenie kvalitného chodu zariadení. Niektorí poskytovatelia majú problémy s nemožnosťou udržať zamestnancov pre nízke mzdové ohodnotenie ich práce alebo získať odborne spôsobilý personál za súčasných mzdových podmienok.
- 5) Sociálne služby v Prievidzi nevyužívajú personálne zdroje v podobe dobrovoľníkov a úroveň dobrovoľníctva je veľmi nízka. Poskytovatelia tak prichádzajú o možnosť využiť finančne málo nákladnú pracovnú silu, ľudskú motiváciu a zápal dobrovoľníkov, ako aj možnosť vytvárať verejnú citlivosť voči osobám, ktoré z viacerých dôvodov potrebujú pomoc či podporu. Dobře vypracovaný systém spolupráce s dobrovoľníkmi umožňuje postupne znižovať náklady na službu a zároveň môže byť vhodným monitoringom osôb, ktoré by v budúcnosti mohli byť dobrými a prínosnými zamestnancami.
- 6) V štruktúre sociálnych služieb v meste Prievidza chýbajú služby pre cieľové skupiny ako sú deti, mládež, rodiny s deťmi, osoby ohrozené sociálnym vylúčením a pod., čo súvisí najmä s veľkosťou mesta a danými kapacitami.

- 7) Okrem už vyššie spomenutého nevyužitia potenciálu dobrovoľnej práce, je pre mesto Prievidza výzvou aj motivácia, prípadne podpora mimovládnych neziskových organizácií v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Rozšírenie ponuky a kvality sociálnych služieb v meste Prievidza môže byť v budúcnosti realizované vo vzájomnom pôsobení poskytovateľov zriadených mestom a tzv. neštátnych poskytovateľov.

Pre ďalšie plánovanie sociálnych služieb v Prievidzi je pozitívne, že väčšina poskytovateľov sociálnych služieb plánuje svoje rozširovanie a skvalitňovanie služieb. Pozitívnym prvkom je taktiež ochota a záujem poskytovateľov zapojiť sa do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb v Prievidzi.

V. SWOT ANALÝZA

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
• služby pre seniorov • spolupráca poskytovateľov s mestom Prievidza • záujem mesta riešiť problémy v sociálnej oblasti • príprava komunitného plánu v spolupráci s poskytovateľmi • záujem klientov o služby • kvalifikovaní poskytovatelia sociálnych služieb • dobrá spolupráca poskytovateľov sociálnych služieb navzájom a s MsÚ • existencia dobre fungujúcich sociálnych služieb (niektorých) • malý rozsah územia	• odchod vzdelaných mladých ľudí do iných miest • chýbajúce služby pre matky s malými deťmi (detské jasle) • finančná nedostupnosť športových aktivít a krúžkov pre niektoré vrstvy obyvateľstva • bezbariérovosť úradov a verejných priestranstiev • nedostatok financií pre sociálne služby • slabá skúsenosť so získavaním financií cez granty • nedostatočná kapacita zariadení a služieb pre seniorov • obmedzené možnosti pre získavanie financií z viacerých zdrojov • systém financovania poskytovateľov sociálnych služieb (nie len zriadených MsÚ) • nedostatočné cielené informovanie o sociálnych službách • pretrvávajúce problémy pri riešení sociálnych problémov • nedostatok sociálnych bytov
O – Príležitosti	T – Ohrozenia
• využitie potenciálu dobrovoľníkov • komunitný plán sociálnych služieb • ďalšie vzdelávanie pracovníkov • nový Zákon o sociálnych službách • priestor pre nové služby • využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ • lepšia informovanosť a práca s verejnosťou • podpora pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím • väčšia adresnosť sociálnych služieb po ukončení procesu komunitného plánovania	• nový Zákon o sociálnych službách • nedostatok financií v rozpočtoch spôsobený „ekonomickou krízou“ • nezáujem občanov a ich nízka citlivosť smerom k ľuďom v núdzi • veľkosť mesta • nedostatok financií potrebných pre podporu nových sociálnych služieb

VI. Analýza potrieb užívateľov sociálnych služieb v Prievidzi

Úvod a metodológia

Ďalším krokom v rámci komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Prievidza bola analýza potrieb užívateľa sociálnych služieb, ktorá bola vypracovaná na základe dotazníkov distribuovaných prostredníctvom prijímateľov sociálnych služieb v meste. V tejto fáze prípravy komunitného plánu sociálnych služieb už boli aktívne zapájaní členovia pracovných skupín. Obsahová náplň dotazníka bola pripravená v spolupráci s členmi pracovných skupín, ktorí schválili finálnu podobu dotazníka.

Počas stretnutí pracovných skupín boli vytvorené dotazníky, ktorých úlohou bolo zistiť skúsenosť užívateľov so službami, ich potreby a problémy, spokojnosť so službami, dopyt po iných službách, ktoré chýbajú a podnety pre celkové skvalitnenie života v meste.

Dotazníky boli distribuované priamo prostredníctvom členov pracovných skupín. Väčšina dotazníkov bola vyplnená samostatne užívateľmi, v ojedinelých prípadoch bola respondentovi poskytnutá asistencia (v prípadoch zdravotného postihnutia neumožňujúceho samostatné vyplnenie dotazníka).

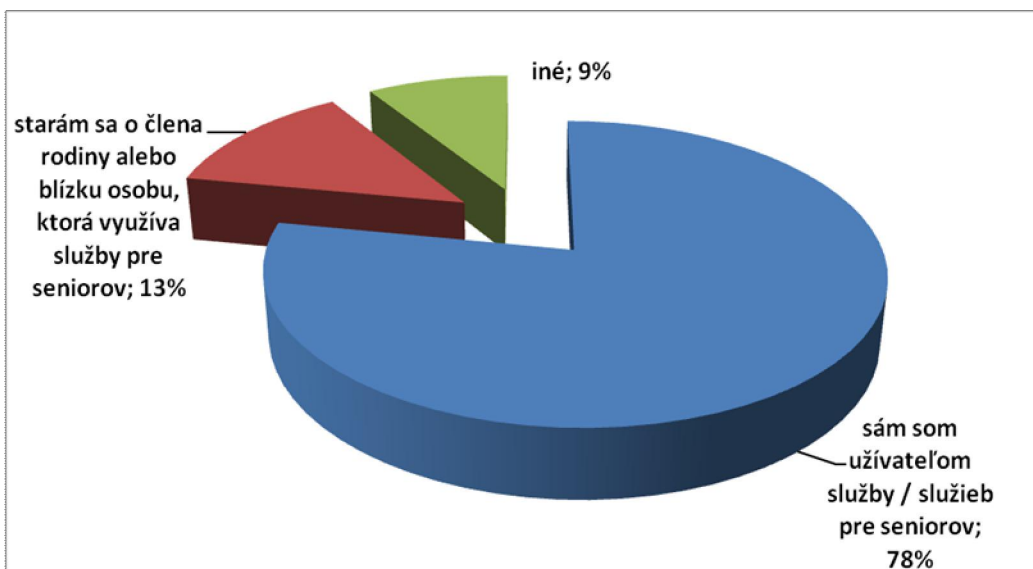
V rámci dotazníkového zisťovania bolo respondentmi vyplnených a vrátených na spracovanie 305 dotazníkov.

Napriek relatívne vysokým počtom vyplnených dotazníkov je potrebné si uvedomiť, že výsledky zachytávajú len názory ľudí, ktorí mali chuť a čas vyplniť dotazník. Jedným z cieľov dotazníkového prieskumu bolo dať čo najväčšiemu počtu užívateľov sociálnych služieb možnosť zapojiť sa do komunitného plánovania sociálnych služieb v Prievidzi, vyjadriť svoj názor a prípadne stať sa aj aktívnym členom v ďalších fázach prípravy komunitného plánu sociálnych služieb.

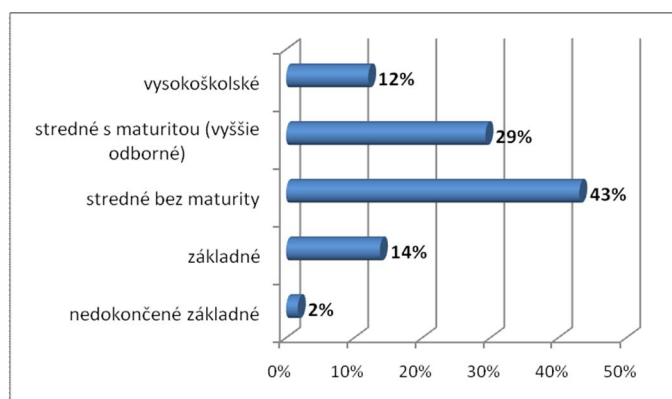
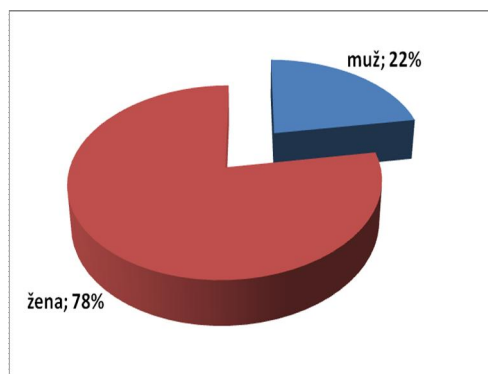
Seniori

Úvodné informácie

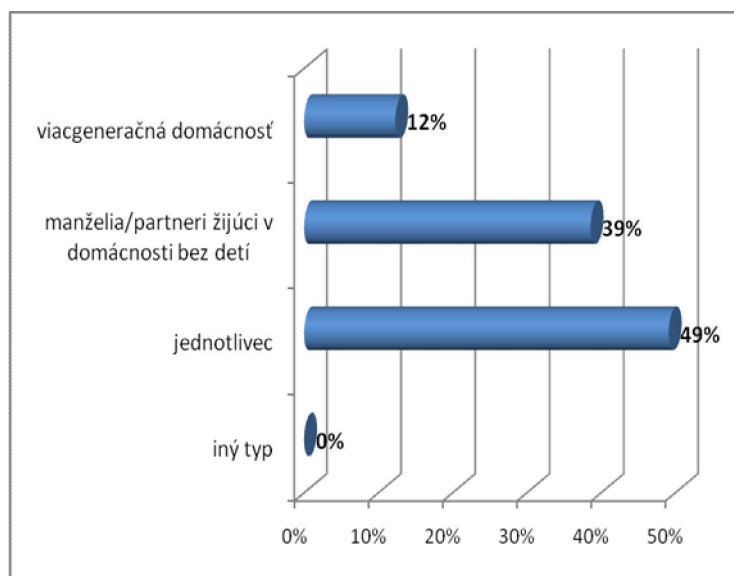
V cieľovej skupine „Seniori“ 78% respondentov uviedlo, že využíva služby pre seniorov, 13% sa stará o blízku osobu, ktorá využíva služby pre seniorov a 9% respondentov neodpovedalo alebo uviedlo iné možnosti.

Respondenti boli požiadaní o uvedenie základných socio-demografických charakteristík: pohlavie, vzdelanie a zloženie domácnosti. Medzi respondentmi prevažujú ženy (78% žien a 22% mužov). Ženy sa dožívajú vyššieho veku a preto medzi seniormi často prevažujú.

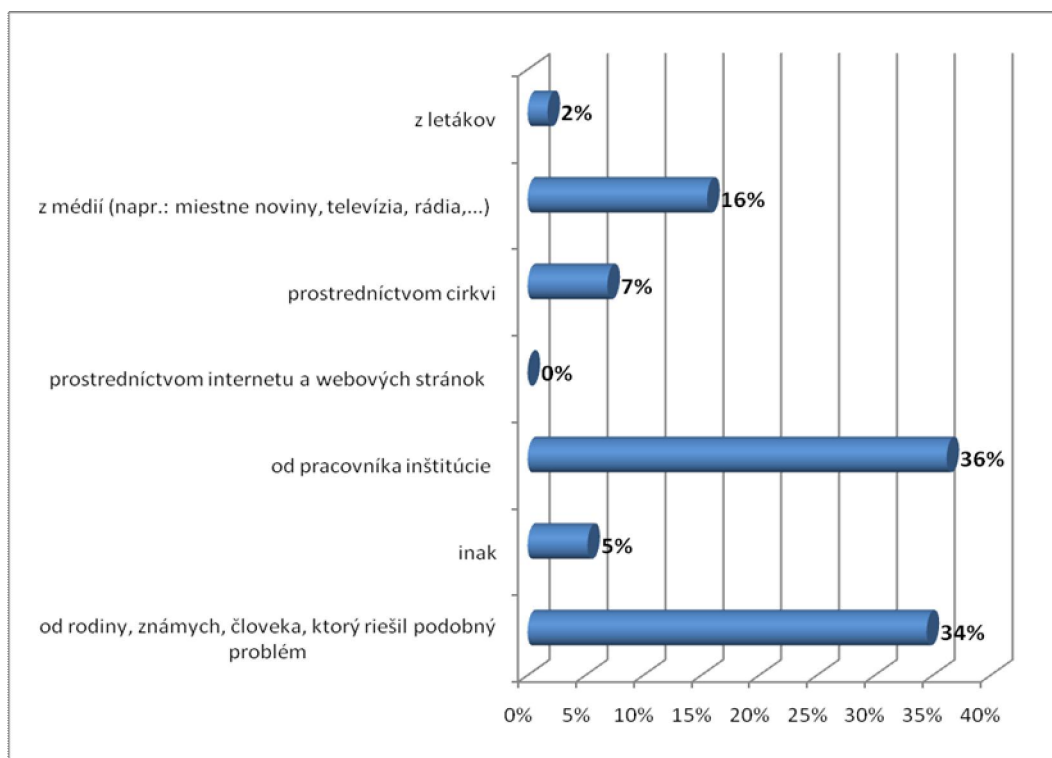

Čo sa týka zloženia domácnosti, najviac respondentov žije samostatne (49%) alebo v manželskom/partnerskom vzťahu (39%), vo viacgeneračnej rodine žije 12%.

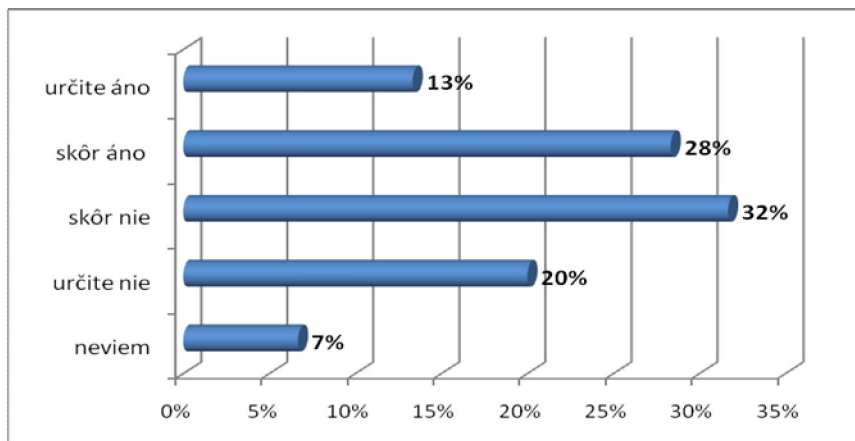

Informovanosť o sociálnych službách

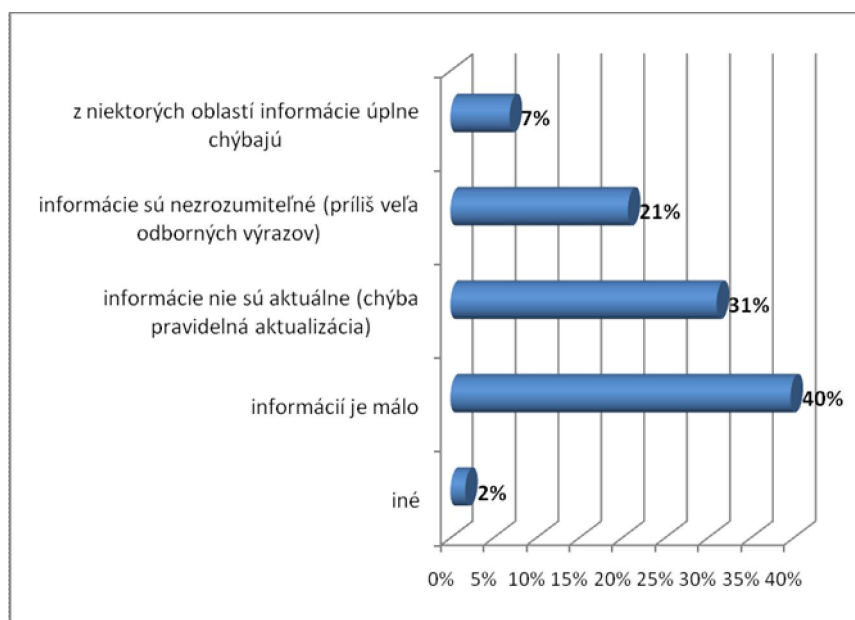
Súčasní užívatelia sociálnych služieb pre seniorov sa o jej existencii najčastejšie dozvedeli od pracovníka inštitúcie ako napr.: Mestský úrad (36%), od rodiny, známych, človeka, ktorý riešil podobný problém (34%), z miestnych novín (16%). Ani jeden respondent neuviedol, že by získal informácie z Internetu.

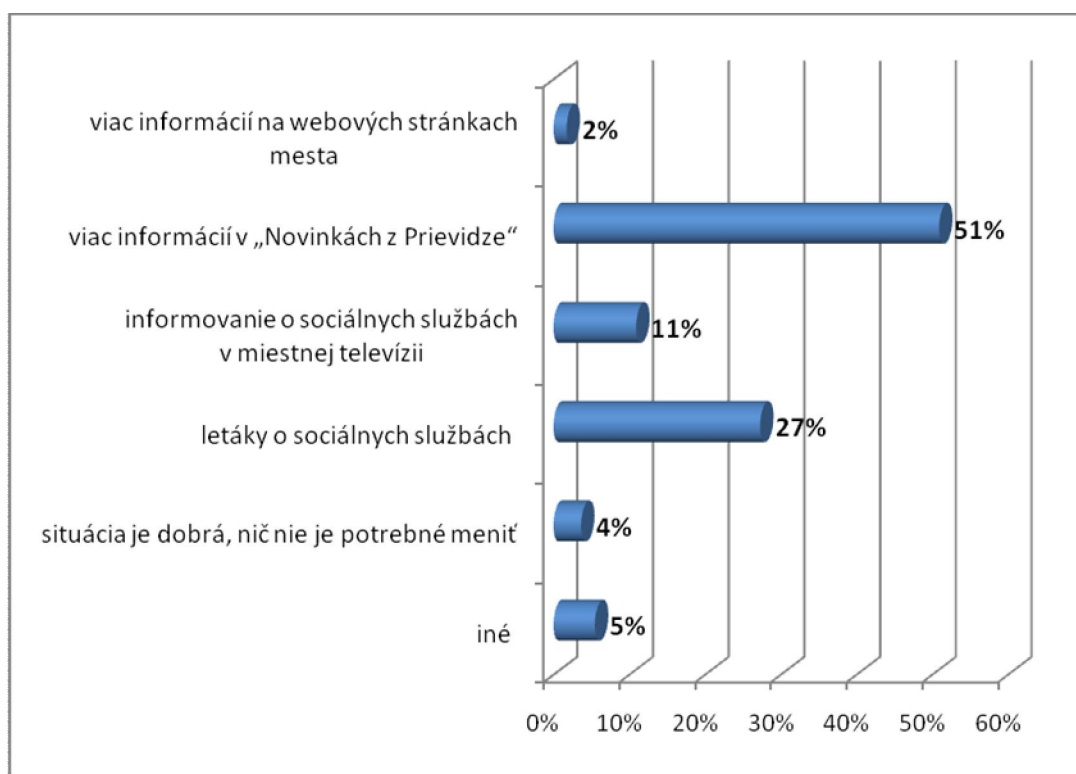
Mierna väčšina odpovedajúcich respondentov si nemyslí, že majú dostatok informácií o sociálnych službách a možnostiach pomoci, 32% respondentov uviedlo „skôr nie“ a 20% respondentov uviedlo „určite nie“. O tom, že informácii má dostatok je presvedčených 42% respondentov („určite áno“ uviedlo 28%, „skôr áno“ uviedlo 28%).

Respondentov sme sa taktiež pýtali, aké sú podľa ich názoru problémy s poskytovaním informácii o sociálnych službách. Respondenti najčastejšie uvádzali nedostatok informácii (40%) a neaktuálnosť informácii (31%). Viac ako pätina respondentov (21%) sa sťažovalo na nezrozumiteľnosť informácii.

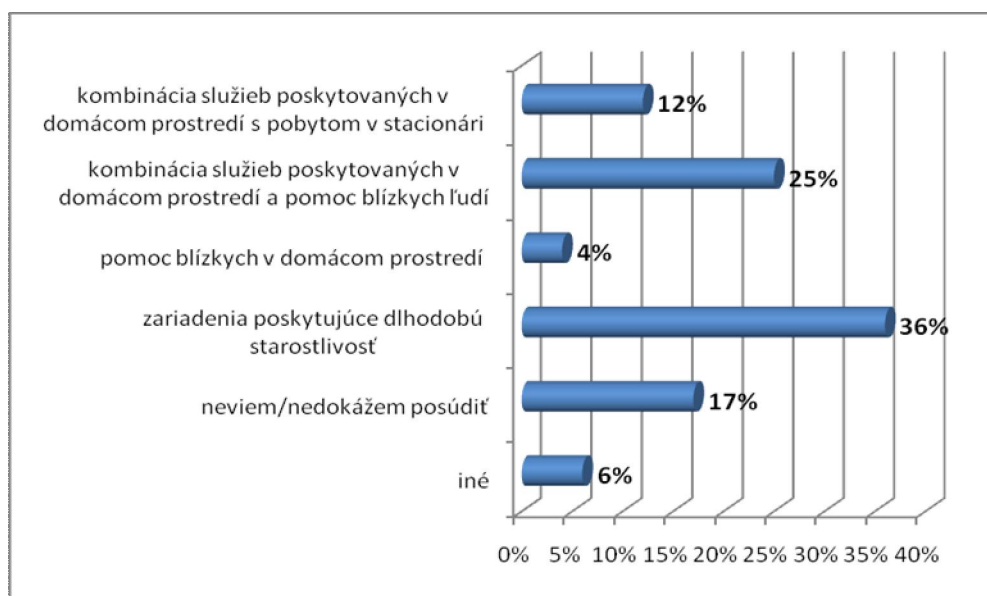

Mierne viac ako polovica respondentov (51%) uviedla, že by uvítali viac informácií cez miestne noviny „Novinky z Prievidze“. Ďalšími preferovanými spôsobmi získavania informácií je informovanie prostredníctvom letákov o sociálnych službách, ktoré by boli k dispozícii na rôznych úradoch, v ambulanciách lekárov a pod. (27%) a prostredníctvom miestnej televízie (11%). Len 4% respondentov si myslí, že situácia je dobrá a nič nie je potrebné meniť. Uvedené informácie nám naznačujú, že respondenti uvádzajú tradičné informačné kanály, ktoré v meste už existujú, ale neboli doteraz poskytovateľmi sociálnych služieb dostatočne využívané. Len minimálne množstvo seniorov (2%) by uprednostnilo nové formy poskytovania informácií (informovanie prostredníctvom e-mailov, resp. cez Internet). Stratégia ďalšieho poskytovania informácií by sa mala sústrediť na vylepšenie týchto informačných kanálov a na zachovaní informačných kanálov, ktoré užívatelia využívali v minulosti (informovanie od pracovníkov MsÚ).

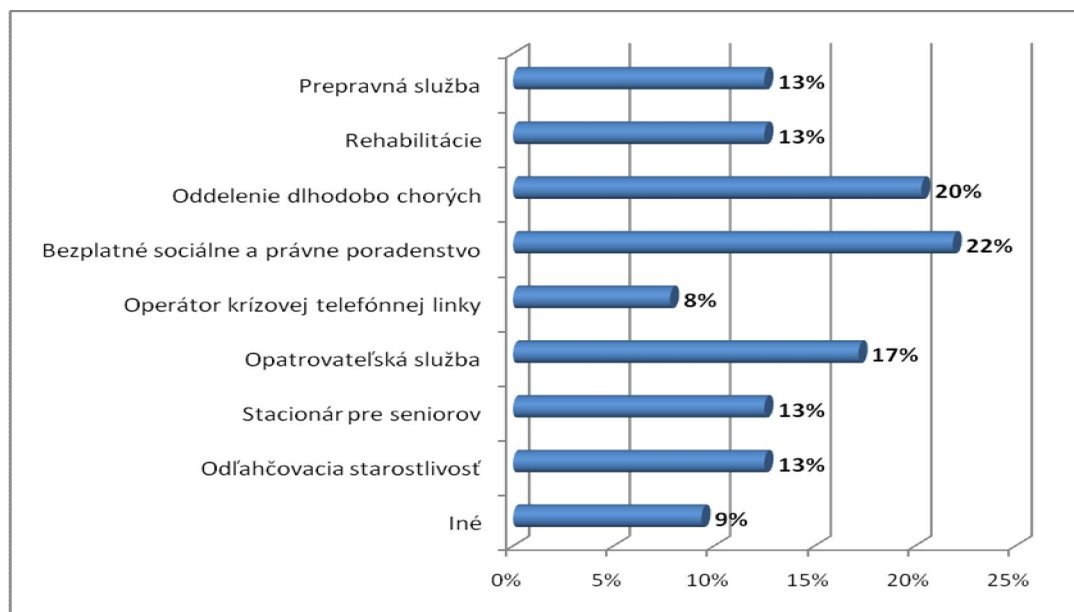

Sociálne služby a súvisiace služby

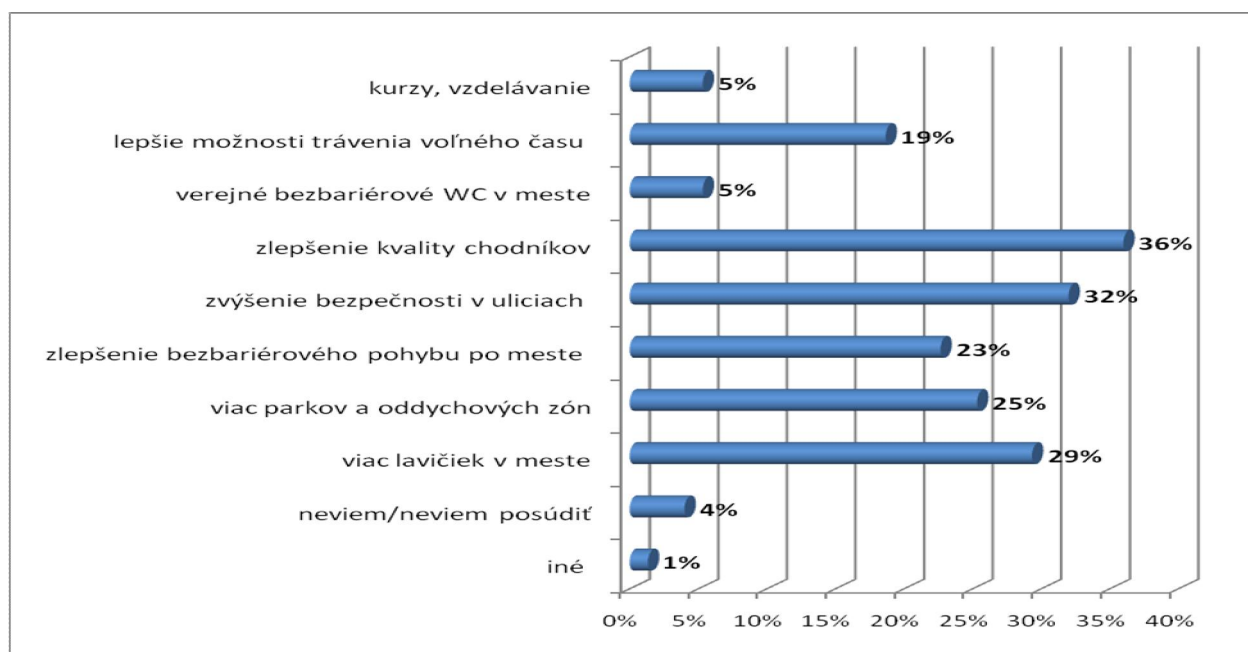
Zmyslom komunitného plánovania je naplánovať také služby, ktoré zlepšia situáciu daných cieľových skupín. Nejde len o zlepšenie a zmeny v rámci sociálnych služieb, ale aj všeobecných problémov trápiacich seniorov. Pri plánovaní sociálnych služieb je dôležité poznať názory klientov na služby, ktoré by v budúcnosti chceli využívať. V prípade, že by respondent alebo blízka osoba potrebovali zaistiť trvalú starostlivosť, viac ako tretina respondentov (36%) uviedlo, že by uprednostnili pobyt v zariadení poskytujúcom dlhodobú starostlivosť, presná štvrtina (25%) by uprednostnila kombináciu sociálnych služieb poskytovaných v domácom prostredí s pomocou blízkych ľudí. Nízky záujem respondenti prejavili o kombináciu poskytovania sociálnych služieb v domácom prostredí s pobytom v stacionári (12%). Až 17% respondentov nevedelo odpovedať na položenú otázku.

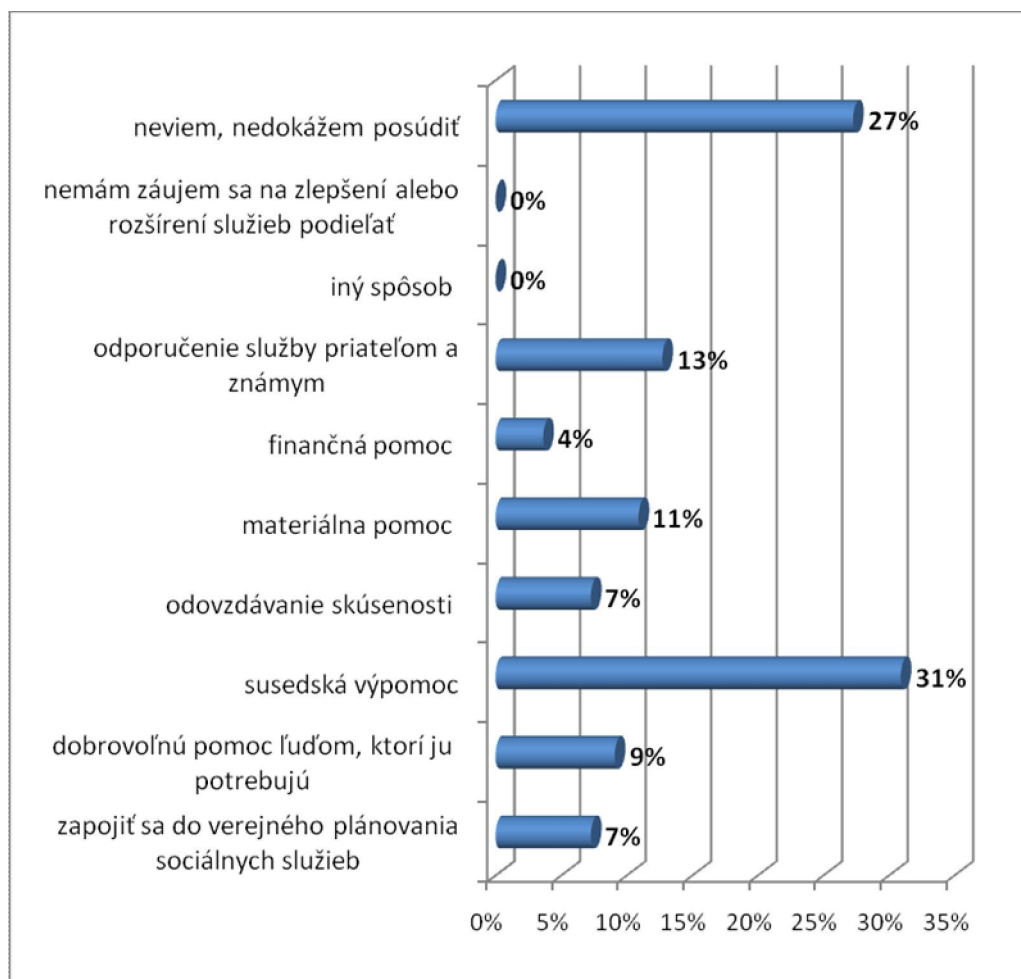
Podľa názoru respondentov v Prievidzi chýba (resp. nie je dostatočná kapacita) sociálne a právne poradenstva (22%), oddelenie dlhodobo chorých (20%) a opatrovateľská služba (19%).

Na otázku „čo by podľa názoru respondentov pomohlo zlepšiť život seniorov v Prievidzi“, 36% uviedlo, že by sa mala zlepšiť kvalita chodníkov. Tri odpovede mali približne rovnaké množstvo odpovedí - 32% respondentov si myslí, že by sa mala zvýšiť bezpečnosť v uliciach mesta, 29% respondentov si želá viac lavičiek v meste a 25% respondentov by chcelo viac parkov a oddychových zón v meste.

Keďže ide o prípravu komunitného plánu, bola do dotazníka zaradená aj otázka „Čo by ste mohli Vy osobne ponúknuť k zlepšeniu situácie seniorov v Prievidzi?“.

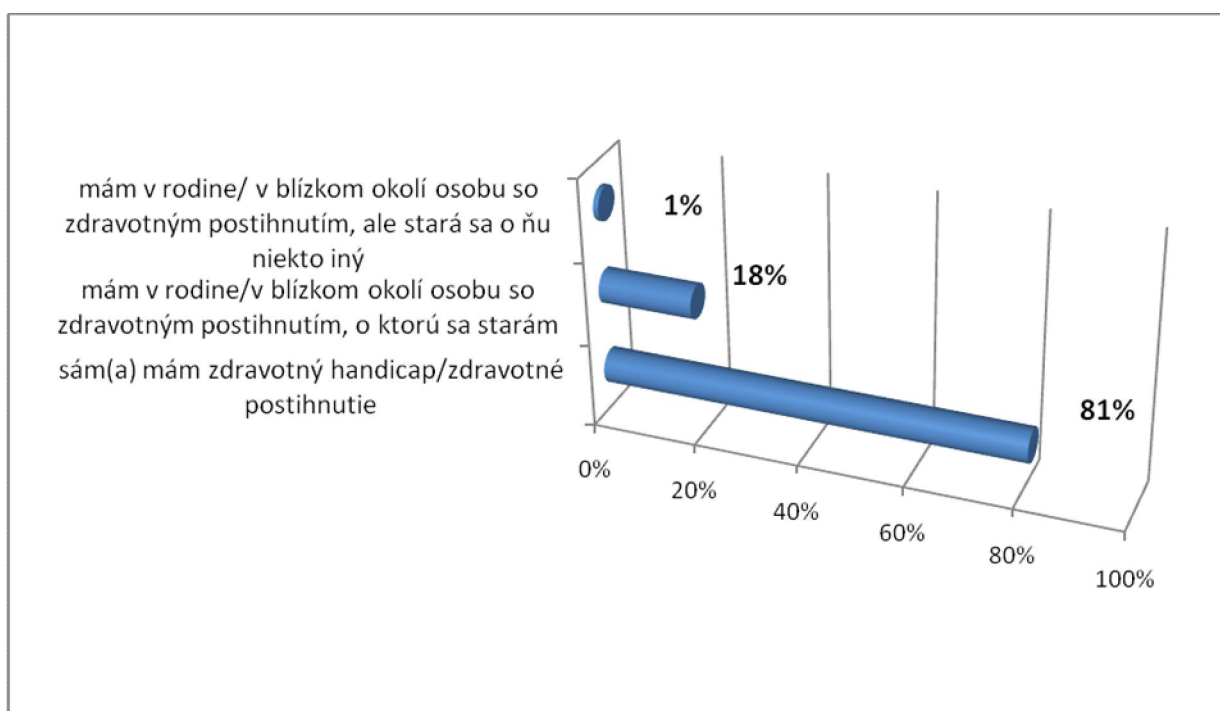
Takmer tretina (27%) respondentov nevedela, ako by mohla prispieť k zlepšeniu situácie seniorov v meste Prievidza. Tá časť respondentov, ktorá si vedela predstaviť určitú formu svojho zapojenia do zlepšenia situácie seniorov v Prievidzi najčastejšie uvádzala „susedskú výpomoc“ (31%), ostatné možnosti mali podobné percentuálne hodnotenie.

Osoby so zdravotným postihnutím

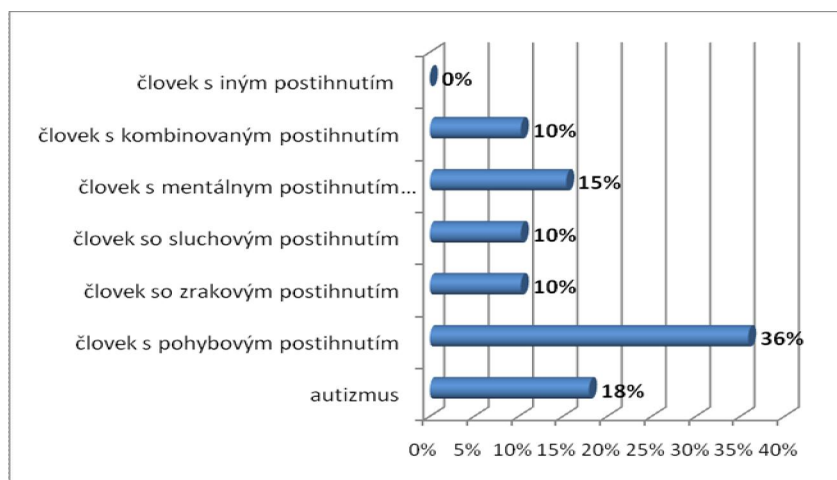
Úvodné informácie

Distribúcia dotazníkov bola realizovaná cez poskytovateľov sociálnych služieb a členov rôznych združení združujúcich osoby so zdravotným postihnutím. Údaje sú spracované zo 67 vyplnených a odovzdaných dotazníkov.

Väčšina dotazníkov bola vyplnená priamo osobami so zdravotným postihnutím (81%) alebo osobami, ktoré majú v rodine osobu so zdravotným postihnutím, o ktorú sa starajú (18%). 1% respondentov uviedlo, že majú v rodine alebo blízkom okolí osobu so zdravotným postihnutím, o ktorú sa stará niekto iný.

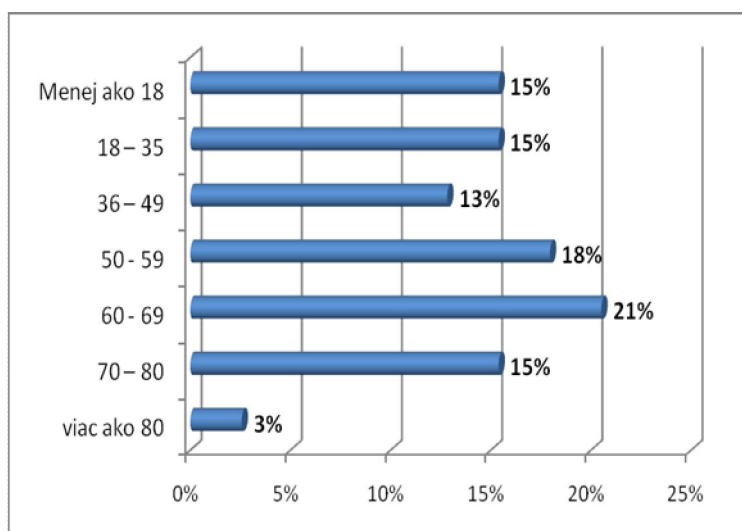
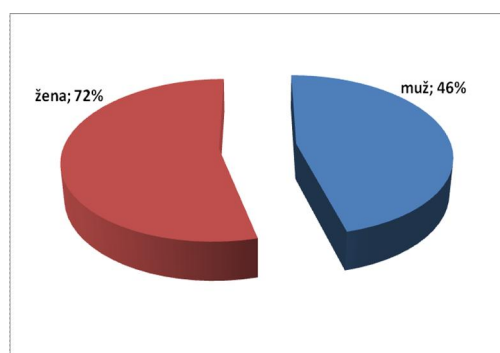
Zaradenie respondentov podľa druhu postihnutia ukazuje nasledujúca tabuľka:

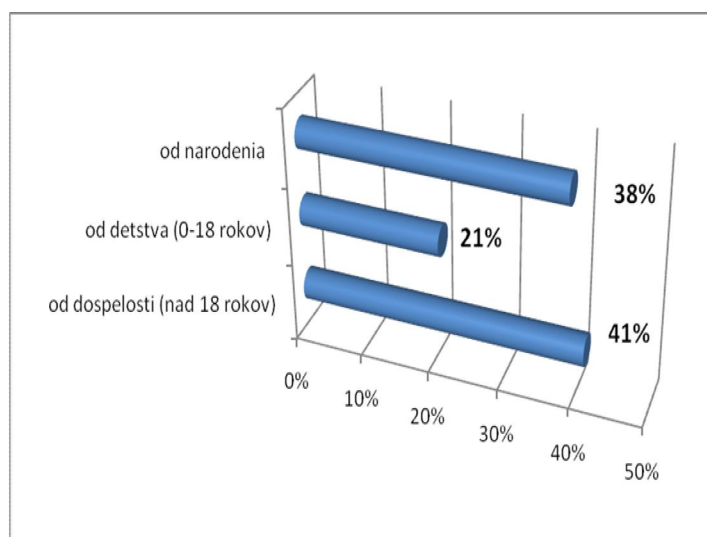
Medzi respondentmi teda prevažujú osoby s pohybovým postihnutím.

Skupinu respondentov, ktorá uviedla, že sa starajú o osobu so zdravotným postihnutím, predstavujú najmä rodičia detí so zdravotným postihnutím.

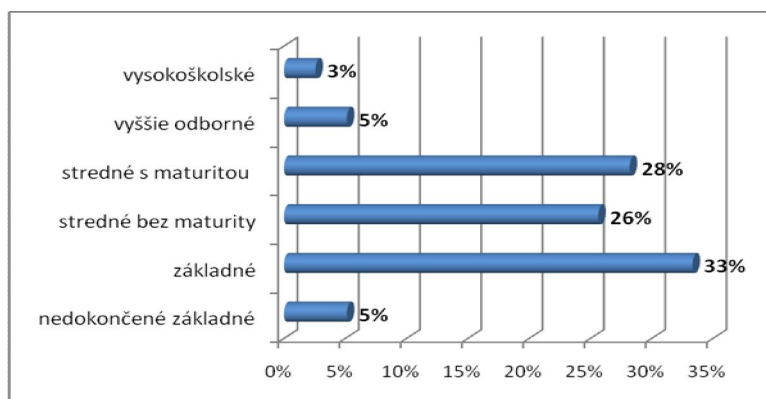
Vo vekovej štruktúre osôb so zdravotným postihnutím sú zastúpené všetky vekové kategórie.

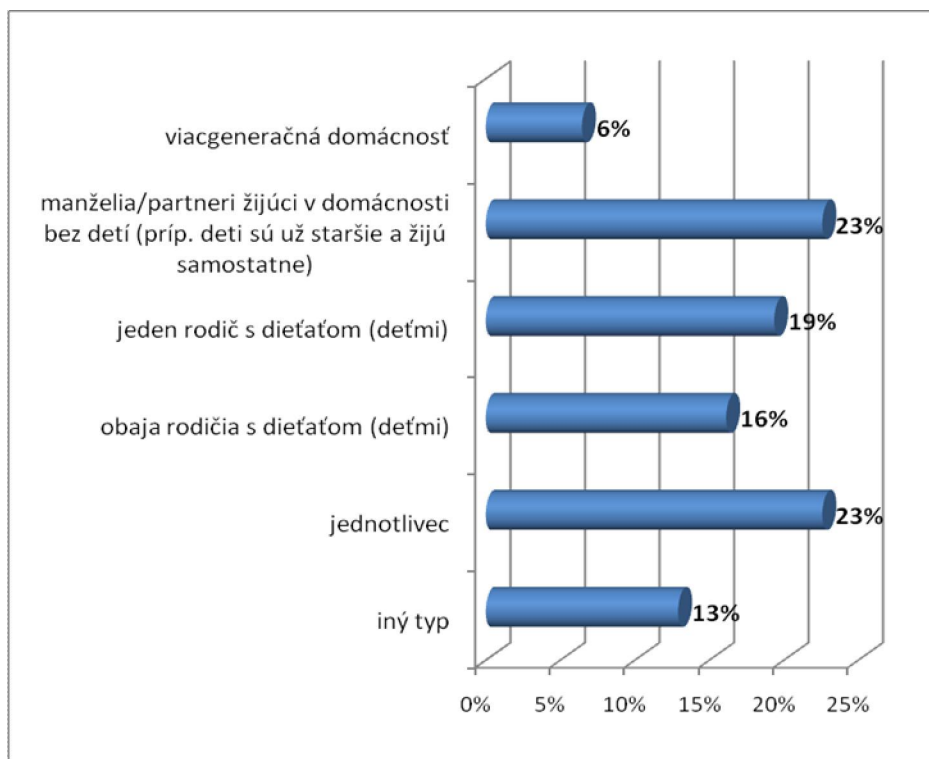
Väčšina respondentov žije so zdravotným postihnutím niekoľko rokov, keď k zdravotnému postihnutiu prišla až v dospelosti (41%). Po rozbere odpovedí respondentov s rôznym typom postihnutia či obmedzenia, môžeme všeobecne prijať nasledujúce závery. Medzi osobami s pohybovým postihnutím sa najčastejšie vyskytovali osoby vo vyššom veku, seniori, ktorí majú vzhľadom k svojmu veku problémy s pohybom. Naopak pri osobách s duševným postihnutím prevažujú osoby v produktívnom veku a častejšie uvádzali, že duševné postihnutie sa prejavilo až v dospelosti. Špecifickou skupinu sú osoby so zrakovým postihnutím, u ktorých dominujú dve vekové kategórie, a to najmladší (ktorí so svojím handicapom žijú od narodenia) a najstarší (u ktorých sa postihnutie prejavilo až v dospelosti).

Jedna tretina respondentov uviedla, ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie, základné vzdelanie (33%). Viac ako polovica respondentov uviedla ukončené stredoškolské vzdelanie – 28% stredoškolské vzdelanie s maturitou a 26% stredoškolské vzdelanie bez maturity.

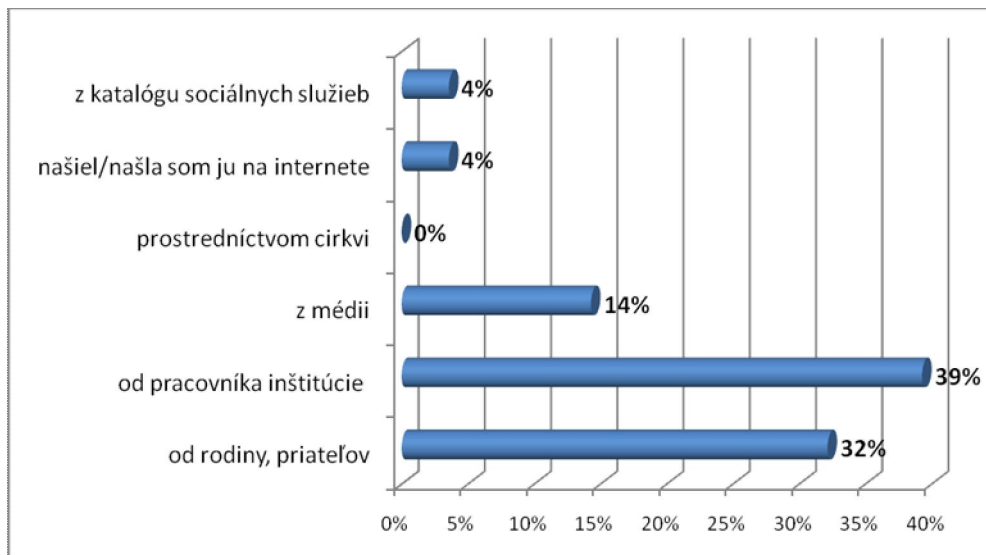

Len 16% respondentov pochádza z rodiny zloženej z dvoch rodičov a detí. V neúplnej domácnosti (jeden rodič s deťmi) žije 19% respondentov. 23% respondentov sú osoby žijúce samostatne. Rovnako 23% respondentov uvádzalo, že žije v manželskej/partnerskej domácnosti bez detí (veľká väčšina sú starší ľudia, ktorých deti žijú samostatne).

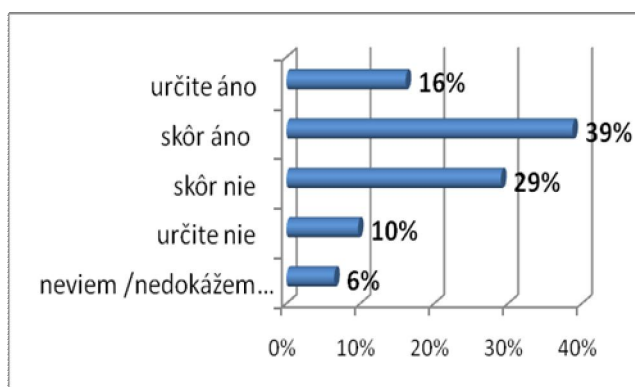

Informovanosť o sociálnych službách

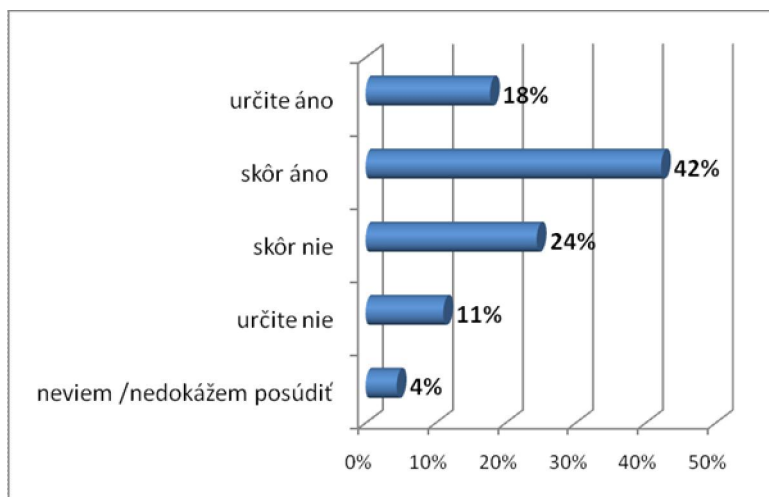
Respondenti získali informácie o sociálnych službách, ktoré v súčasnosti využívajú od pracovníka inštitúcie (najmä od pracovníka MsÚ) - 50%, od rodiny a priateľov (32%) a z médií (14%).

Situácia v poskytovaní informácií pre cieľovú skupinu sa zdá, podľa odpovedí respondentov, dobrá. Na otázku, či majú respondenti dostatok informácií o sociálnych službách a možnostiach pomoci, odpovedalo 39% „skôr áno“ a 16% „určite áno“ a súčet týchto odpovedí prevažuje nad odpoveďami „určite nie“ (10%) a „skôr nie“ (29%).

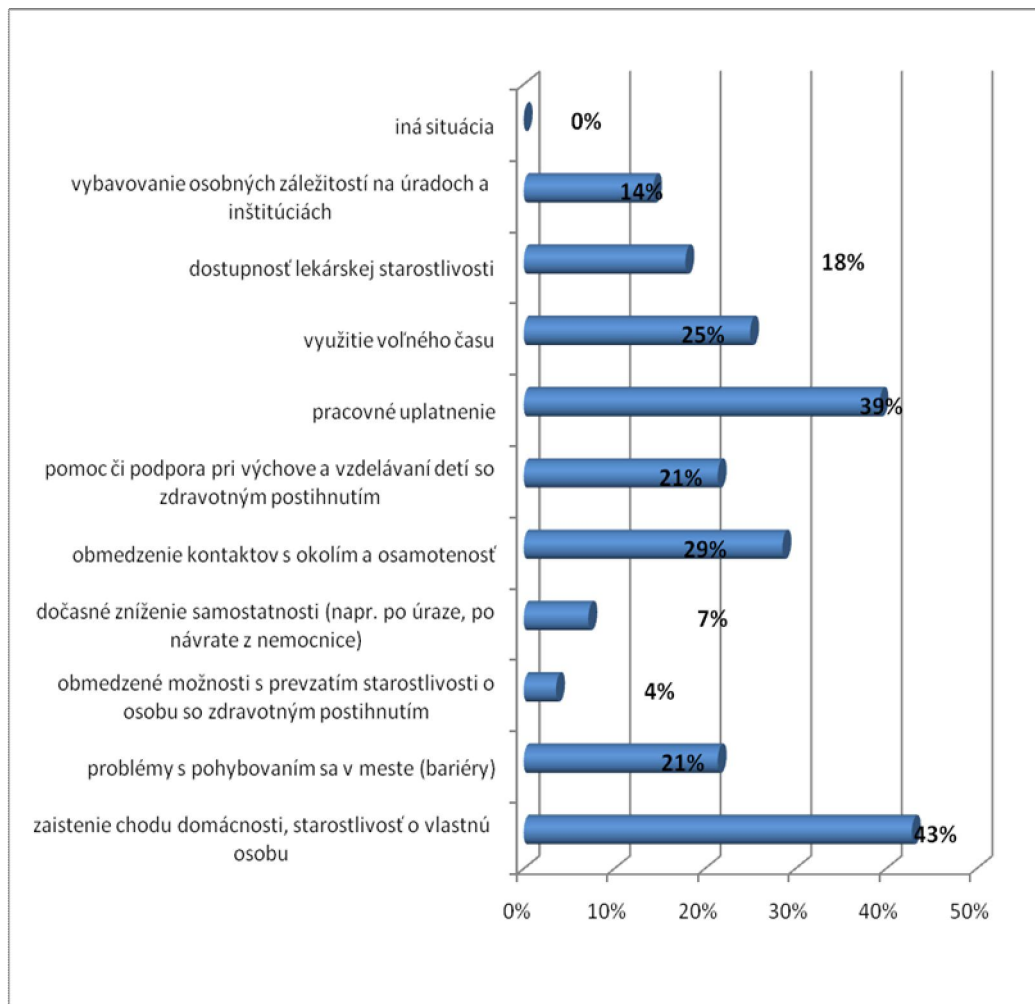

Aj zrozumiteľnosť poskytovaných informácií je hodnotená dobre. Na otázku, či sú poskytované informácie zrozumiteľné, odpovedalo 42% respondentov „skôr áno“ a 18% respondentov „určite áno“. Aj tu je súčet pozitívnych odpovedí vyšší ako súčet odpovedí „skôr nie“ (24%) a „určite nie“ (11%). Je preto potrebné udržať trend dostatočného poskytovania informácií o sociálnych službách pre osoby so zdravotným postihnutím a ich obsah a formu, aby boli naďalej pre bežného klienta viac zrozumiteľné.

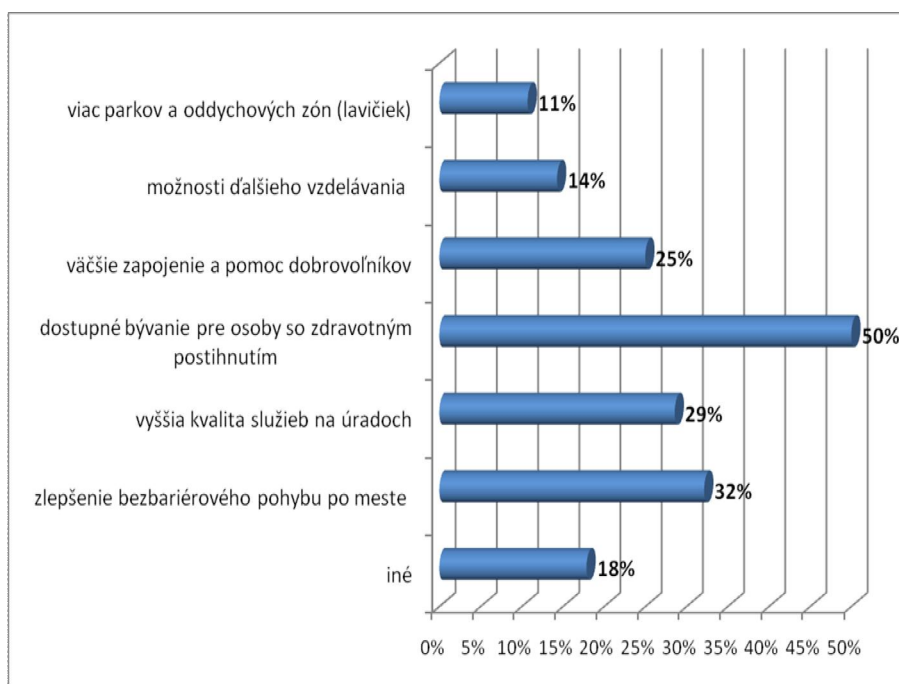
Súčasná situácia a jej zlepšenie

Okrem poznania situácie v oblasti poskytovania sociálnych služieb, je dôležité vnímať situáciu aj v širších súvislostiach. Preto jednou z otázok v dotazníku bola otázka, zisťujúca, čo spôsobuje osobám so zdravotným postihnutím najväčšie problémy.

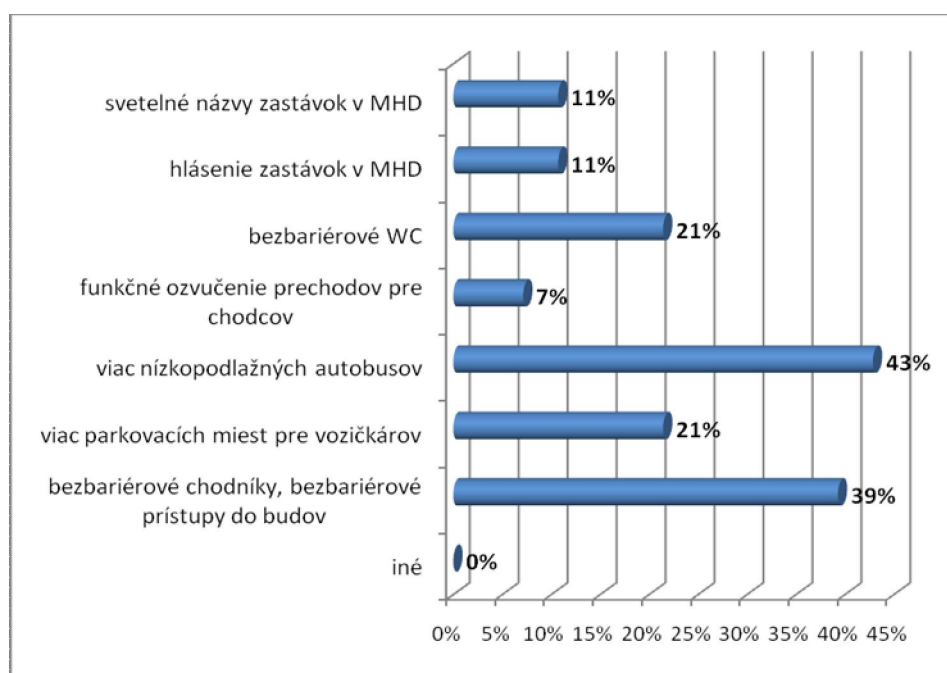

Najväčšie problémy spôsobuje osobám so zdravotným postihnutím zaistenie chodu domácnosti a starostlivosť o vlastnú osobu (43%) a pracovné uplatnenie (39%). Ďalej sú to obmedzené kontakty s okolím a osamotenosť (29%), nedostatok pomoci a podpory pri výchove a vzdelávaní detí (21%) a problémy s pohybovaním sa po meste (21%). Problémy súvisiace s bariérami v meste sú spoločné aj s ďalšími skupinami (seniori, mamičky s kočikmi) a ako jeden z hlavných problémov boli uvádzané aj v ďalších otázkach.

Na otázku „Čo by podľa Vás vo všeobecnosti pomohlo zlepšiť život osôb so zdravotným postihnutím?“ druhou najčastejšie uvádzanou odpoveďou bolo zlepšenie bezbariérového pohybu po meste (32% respondentov). Najčastejšie respondenti požadovali viac dostupného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím (50% respondentov).

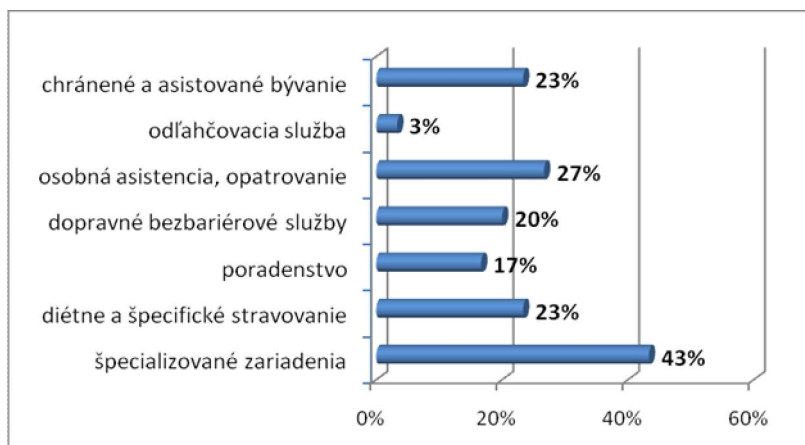
Na špecifickú otázku, čo by pomohlo k zlepšeniu situácie pri odstraňovaní bariér, najviac respondentov uvádzalo viac nízkopodlažných autobusov (43%), bezbariérové chodníky (39%), viac parkovacích miest pre vozičkárov a bezbariérové verejné WC v meste (zhodne po 21% respondentov).

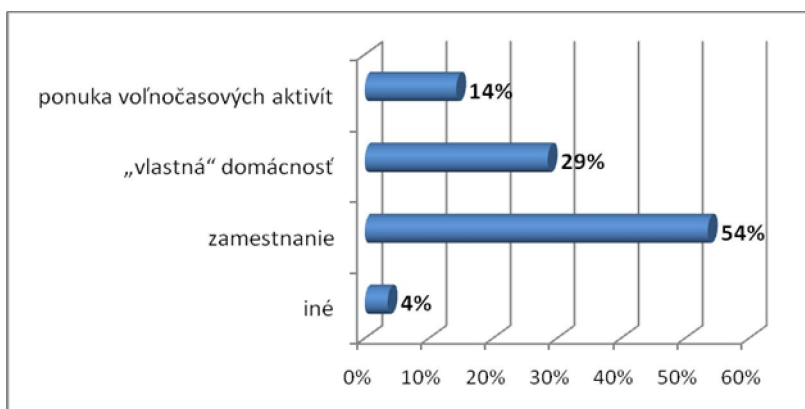
Sociálne služby

Pri analýze situácie potrieb v oblasti sociálnych služieb bol dotazník zameraný na zisťovania, aké služby osobám so zdravotným postihnutím najviac chýbajú, čo chýba osobám so zdravotným postihnutím k plnohodnotnému životu, či majú dostatok informácií o službách, ktoré potrebujú, resp. by mohli potrebovať.

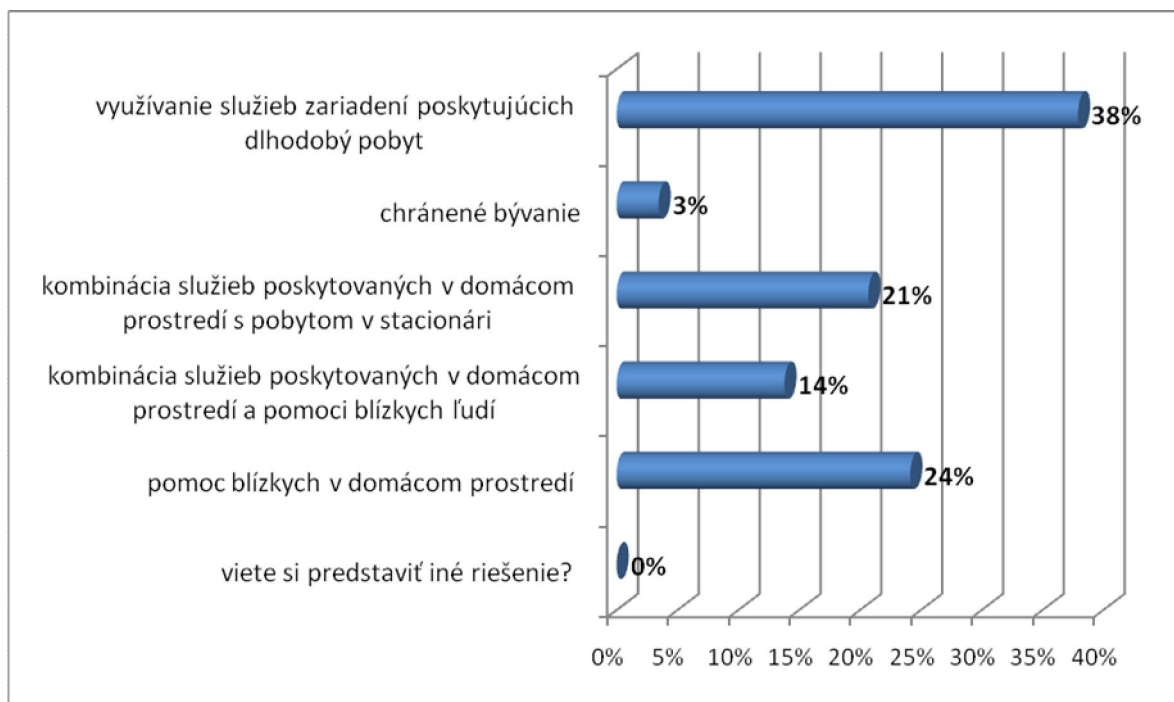
Respondenti uvádzali, že v meste Prievidza im najviac chýbajú špecializované zariadenia (43%), osobná asistencia a opatrovanie (27%), chránené bývanie (23%) a diétne a špecifické stravovanie (23%).

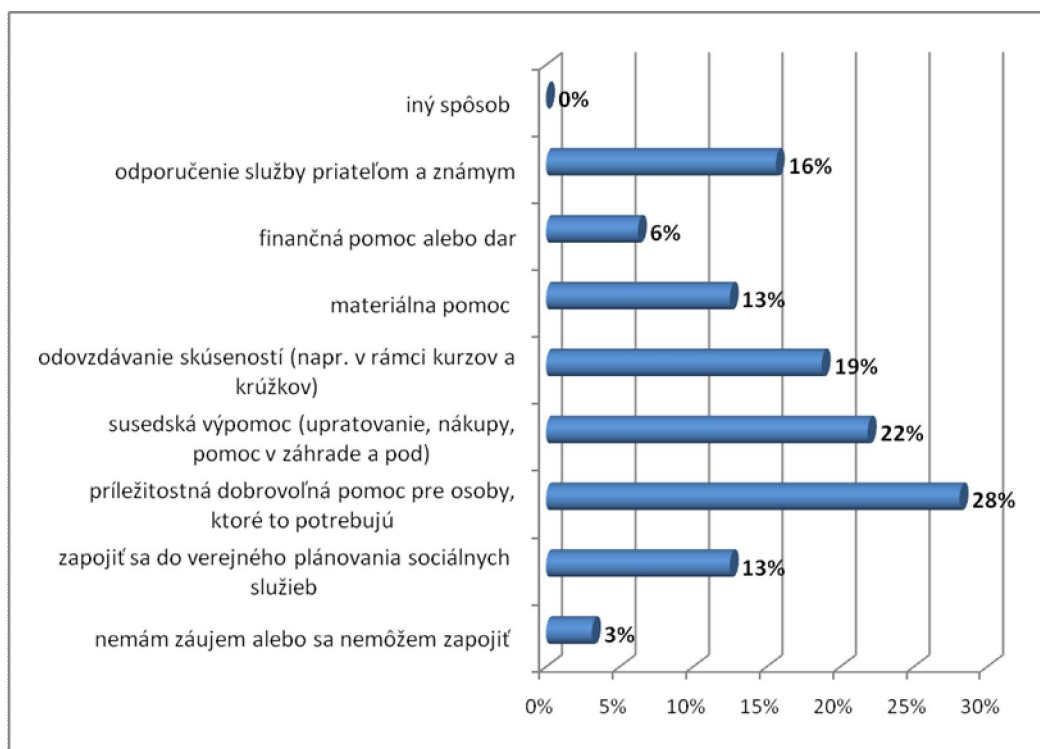
K plnohodnotnému životu chýba osobám so zdravotným postihnutím zamestnanie (54%) a vlastná domácnosť (29%). Zámer pracovať sa vyskytoval vo všetkých kategóriách produktívneho veku bez rozdielu zdravotného postihnutia.

V prípade, že by bolo potrebné pre osobu so zdravotným postihnutím zabezpečiť stálu starostlivosť, väčšina respondentov uviedla, že by sa snažila využiť služby zariadení poskytujúcich dlhodobý pobyt (38%) alebo využiť pomoc blízkych v domácom prostredí (24%). Viac ako pätina respondentov by uprednostnila kombináciu služieb poskytovaných v domácom prostredí s pobytom v stacionári (21%). Aj pri tejto otázke sa ukázala zhoda s odpoveďami seniorov, kde zhodne obe cieľové skupiny uprednostňujú v prípade potreby pobyt v zariadeniach poskytujúcich pobytové služby. Toto zistenie je v rozpore s momentálnym trendom podporovania služieb poskytovaných v domácom prostredí. Užívatelia sociálnych služieb v Prievidzi by jednoznačne radšej uprednostnili pobyt v zariadení.

Respondenti taktiež odpovedali na otázku, ako by mohli oni prispieť k zlepšeniu situácie osôb so zdravotným postihnutím.

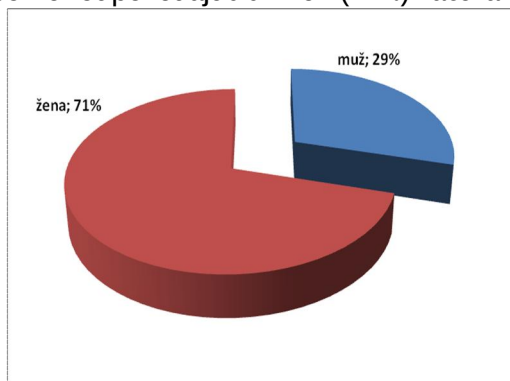
Len 3% respondentov uviedlo, že nemajú záujem alebo by sa nemohli zapojiť k zlepšeniu situácie. Pravdepodobne aj z dôvodu chýbajúcich sociálnych kontaktov boli respondenti ochotní pomôcť formou príležitostnej dobrovoľnej pomoci druhým (28%), v rámci susedskej výpomoci (22%), odovzdávaním skúseností napr. v rámci krúžkov alebo kurzov (19%). Všetko sú to aktivity, pri ktorých dochádza k osobnému kontaktu, k budovaniu a posilňovaniu sociálnych kontaktov a väzieb.

Prekvapením bolo, že takmer tretina respondentov je ochotná pomáhať ďalším ako dobrovoľníci. Pri nedostatočnom využívaní práce dobrovoľníkov takmer všetkými poskytovateľmi sociálnych služieb, je využitie tohto potenciálu samotných klientov jedným z možných riešení zlepšenia tejto situácie.

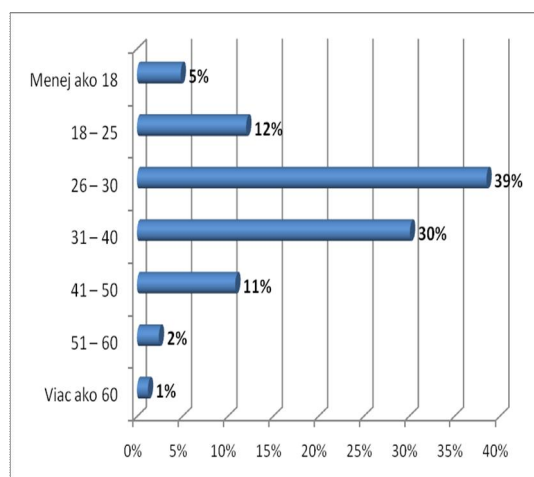
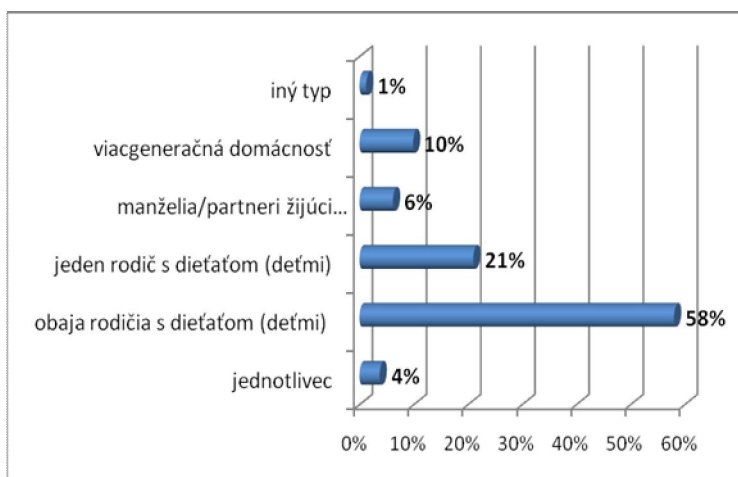
Rodiny s deťmi

Úvodné informácie

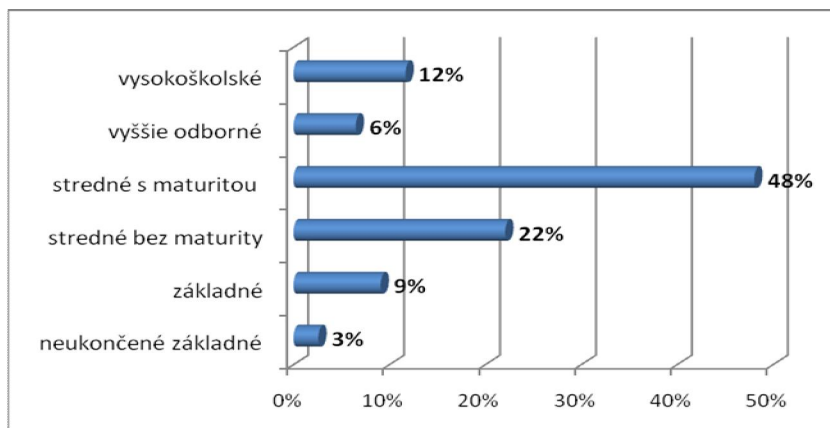
Aj v tejto pracovnej skupine bol pomer odpovedajúcich žien (71%) väčší ako odpovedajúcich mužov (29%).

Práve pri tejto skupine je podstatné zloženie domácnosti. Dominujú domácnosti oboch rodičov s dieťaťom (deťmi) (58%), ale jedna pätina respondentov (21%) predstavuje domácnosť jedného rodiča s dieťaťom (deťmi). Najviac respondentov bolo z vekovej kategórie 26 – 30 rokov (39%) a 31 – 40 rokov (30%).

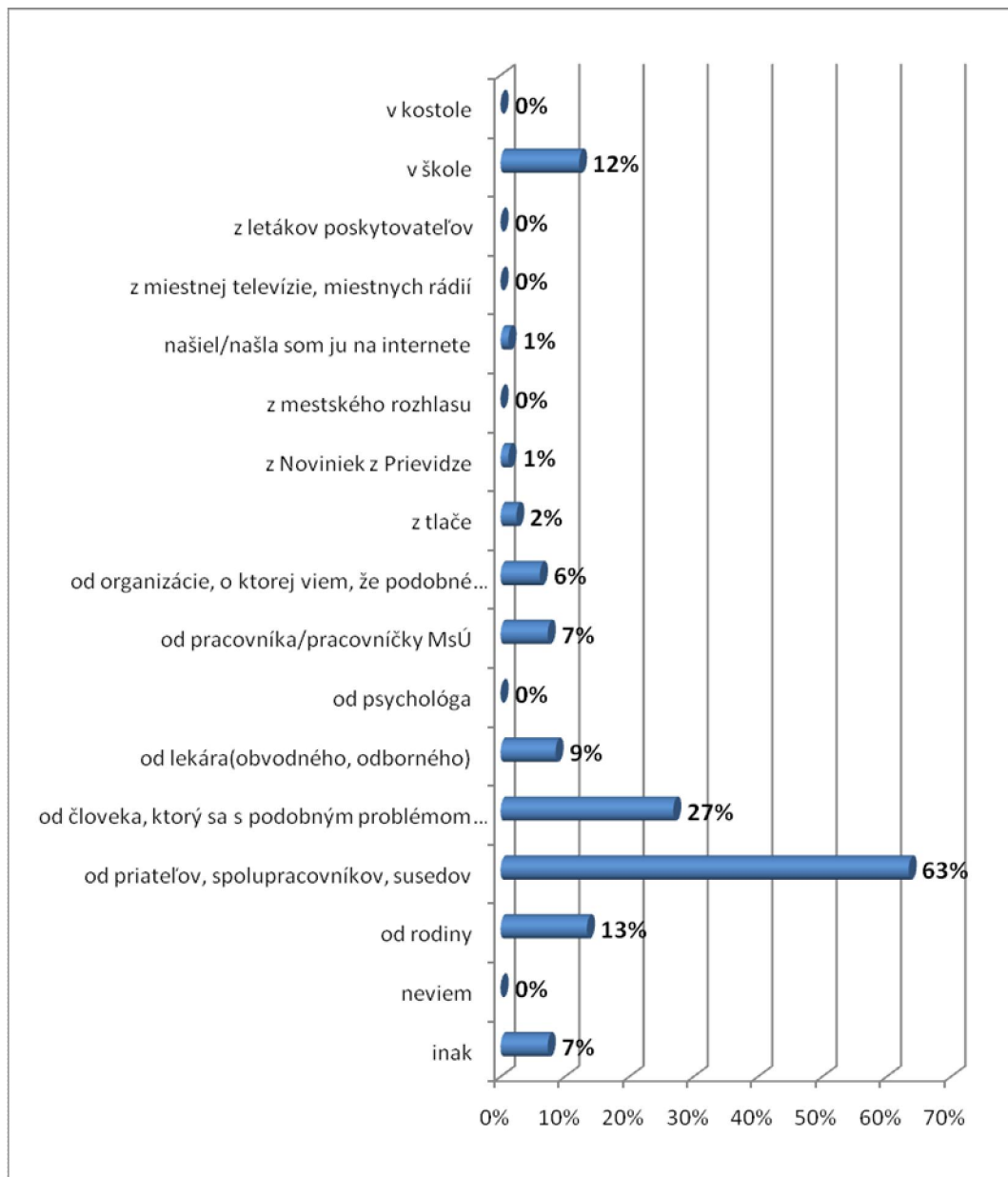

Takmer polovica respondentov (48%) dosiahla stredoškolské vzdelanie (s maturitou), vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 12% respondentov, neukončené základné vzdelanie majú 3% respondentov.

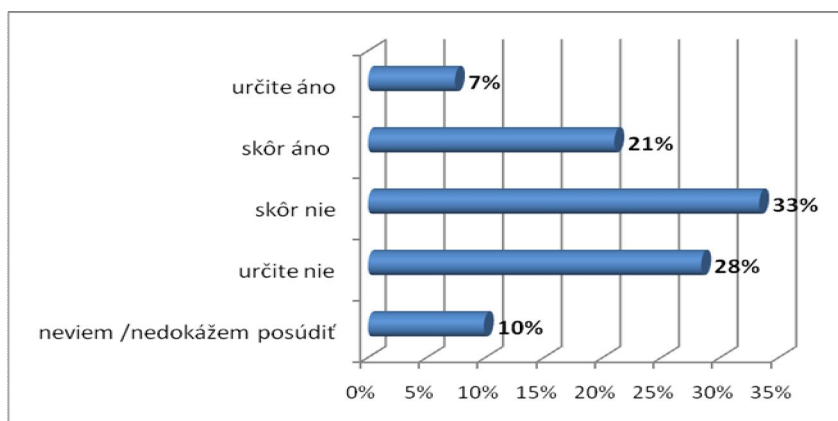

Informovanosť o sociálnych službách

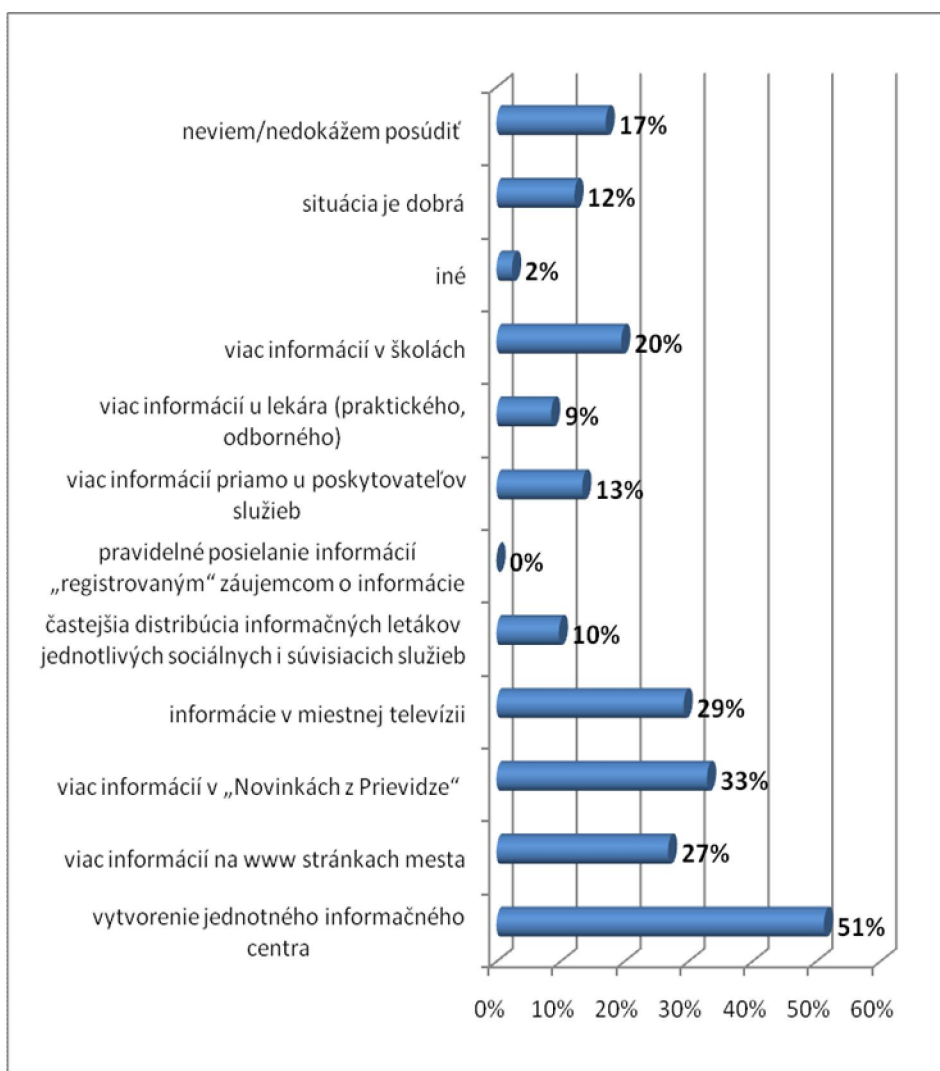
Respondenti sa o služby, ktorú v súčasnosti využívajú, najčastejšie dozvedeli od priateľov, spolupracovníkov alebo susedov (63%), od človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol (27%), od rodiny (13%). Od pracovníka MsÚ sa o službe dozvedelo 7% respondentov.

Na otázku, či majú dostatok informácií o ponuke sociálnych služieb v Prievidzi, respondenti tejto cieľovej skupiny boli negatívnejší ako respondenti iných cieľových skupín (seniori, osoby so zdravotným postihnutím). Respondenti tu najčastejšie uvádzali odpoveď, „skôr nie“ (33%) alebo „určite nie“ (28%). „Skôr áno“ uviedlo 21% respondentov, „určite áno“ len 7% respondentov.

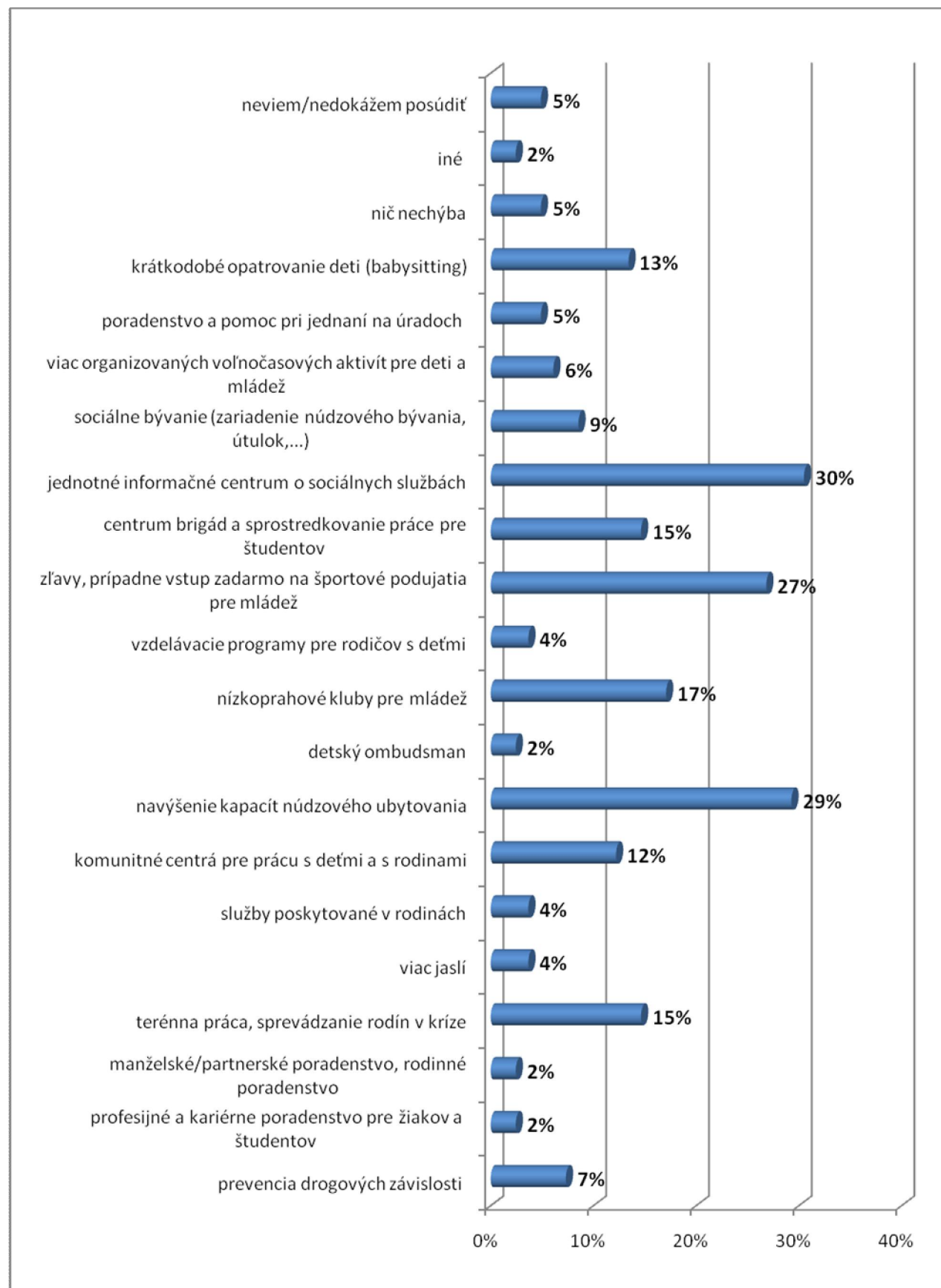

K lepšej informovanosti o sociálnych službách by podľa názoru respondentov najviac prospelo vytvorenie jednotného informačného centra (51%), viac informácií v Novinkách z Prievidze (33%), viac informácií v miestnej televízii (29%) a viac informácií na webových stránkach MsÚ (27%). Momentálnu situáciu hodnotilo ako dobrú 12% respondentov, 17% nedokázalo momentálnu situáciu posúdiť.

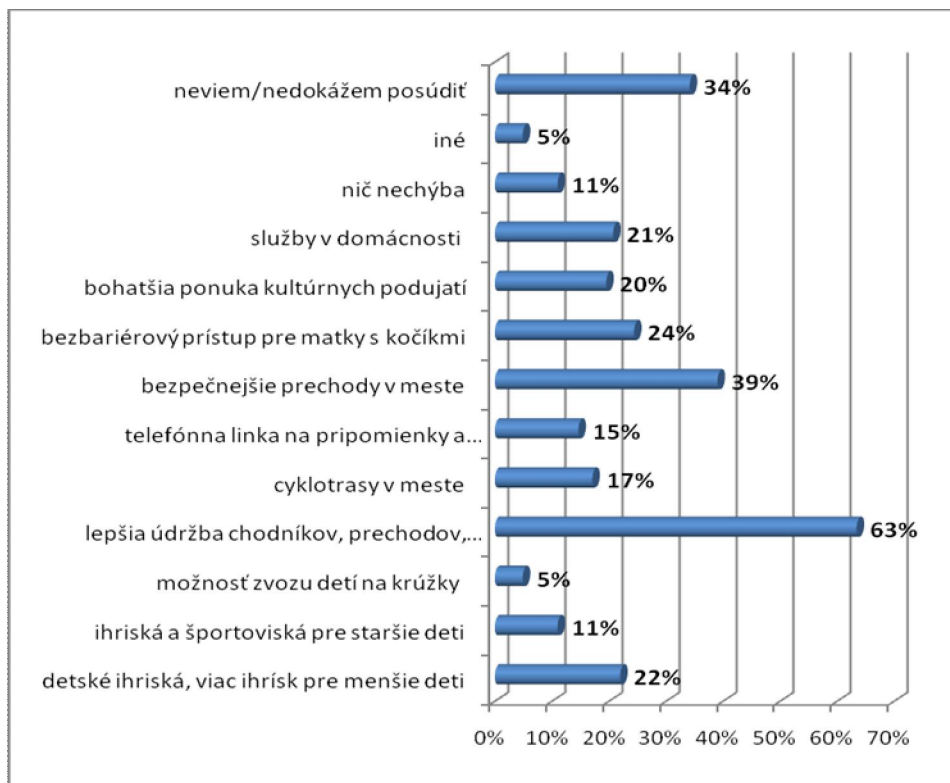

Súčasná situácia a jej zlepšenie

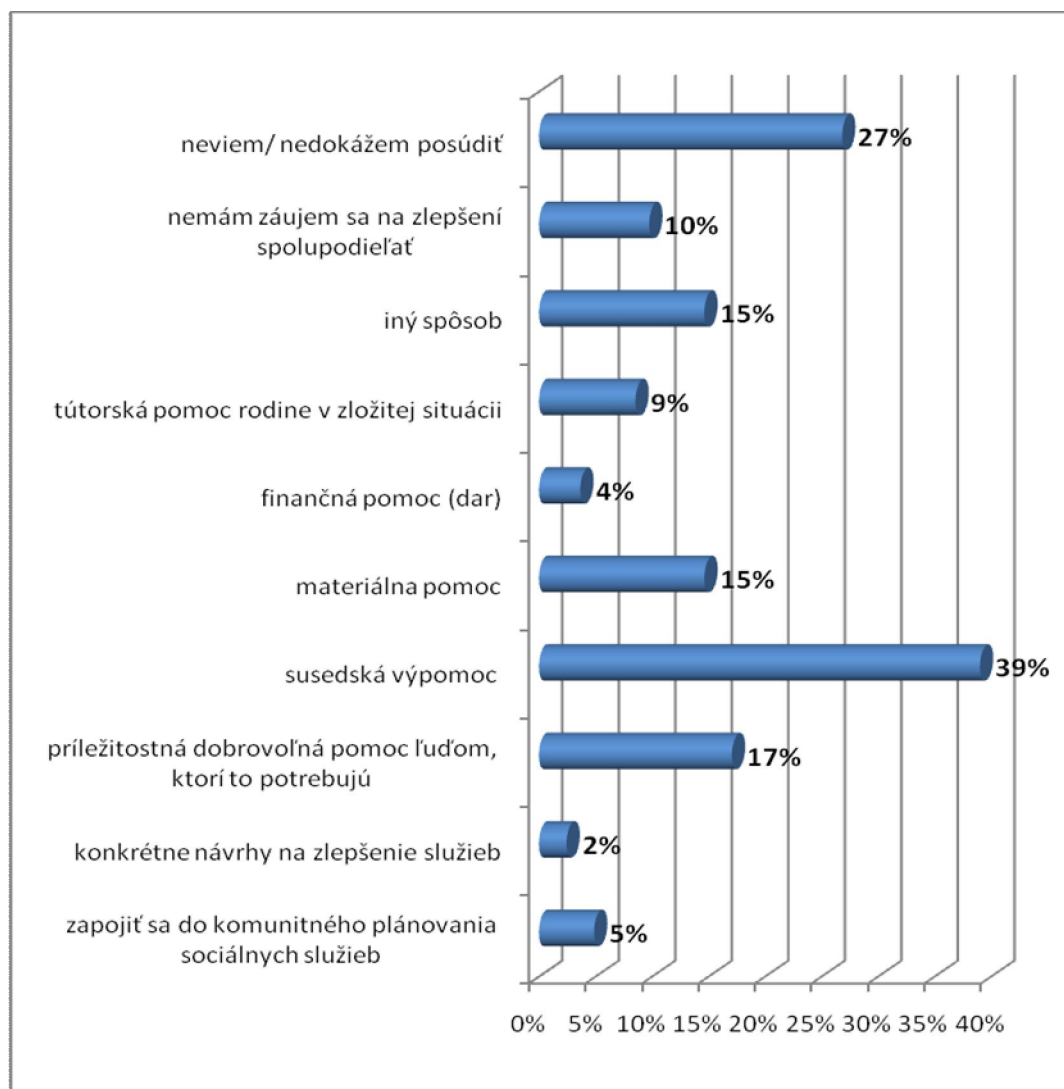
V súčasnosti respondentom najviac chýba informačné centrum (30%), väčšia kapacita núdzového bývania (29%) a zľavy, prípadne bezplatný vstup na športové podujatia pre mládež (27%).

Tretina respondentov (34%) nevedela uviesť aké opatrenie by mohlo prispieť k zlepšeniu života v Prievidzi. Prekvapujúco až 63% respondentov si myslí, že k zlepšeniu pri prispela lepšia údržba chodníkov a prechodov, 39% si myslí, že by pomohlo zvýšenie bezpečnosti prechodov (s ohľadom na bezpečnosť prechádzajúcich detí).

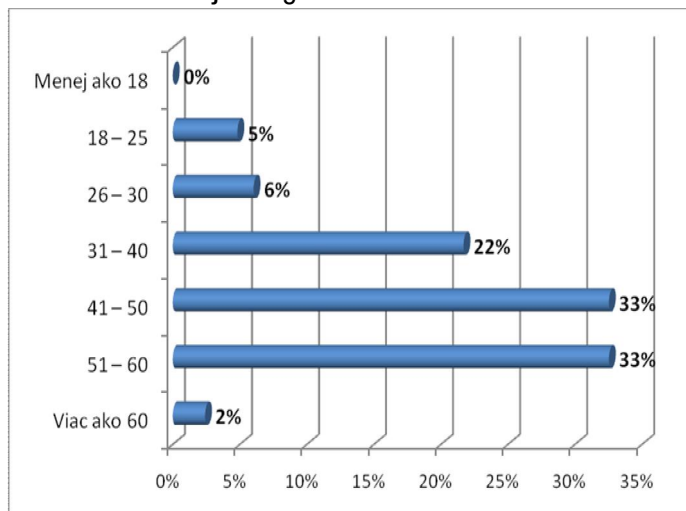
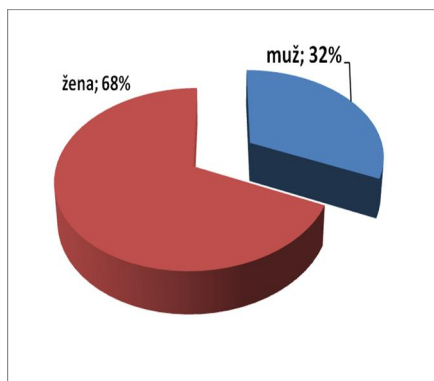
Takmer tretina respondentov nevedela uviesť, ako by oni konkrétne mohli prispieť k zlepšeniu života v Prievdzi, 10% dokonca ani nemá záujem sa spolupodieľať na zlepšení situácie. Naopak 39% respondentov si vie predstaviť, že by sa do zlepšenia situácie mohlo zapojiť prostredníctvom susedskej výpomoci a príležitostnou dobrovoľnou pomocou spoluobčanom, ktorí by takúto pomoc potrebovali (17%).

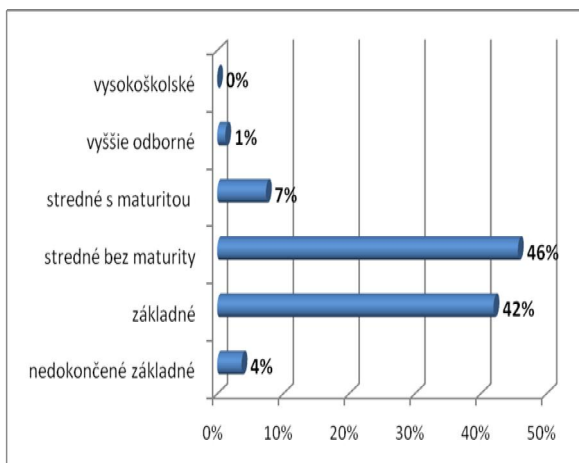
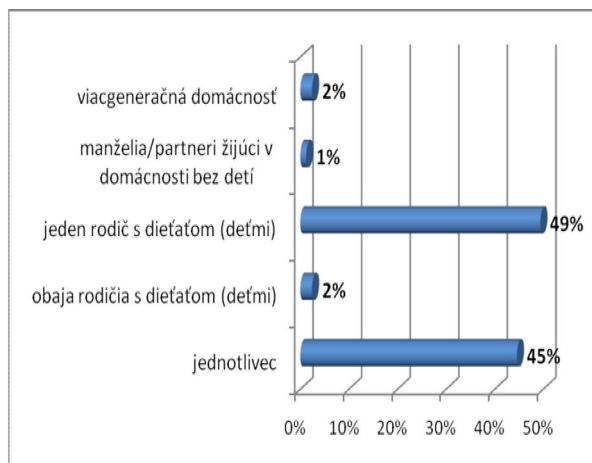
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Úvodné informácie

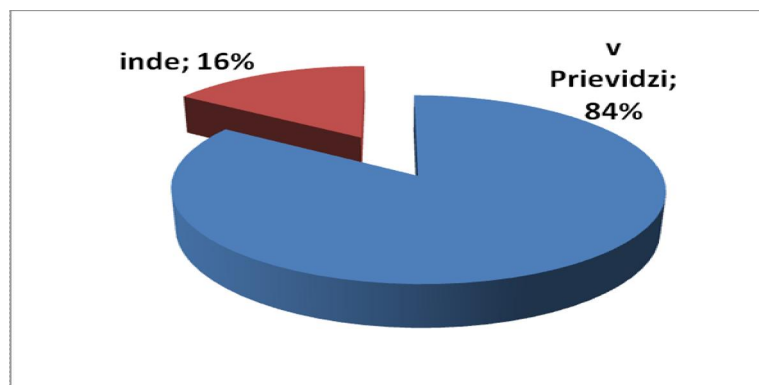
V spolupráci s členmi pracovných skupín sa podarilo získať vyplnené dotazníky od 63 osôb. Väčšina dotazníkov bola vyplnená klientmi zariadení núdzového bývania. V tejto skupine bol pomer respondentov 68% ženy a 32% muži. Zhodne po 33% respondentov bolo z vekových skupín 41 až 50 rokov a 51 a 60 rokov. 5% respondentov bolo z vekovej kategórie do 18 rokov.

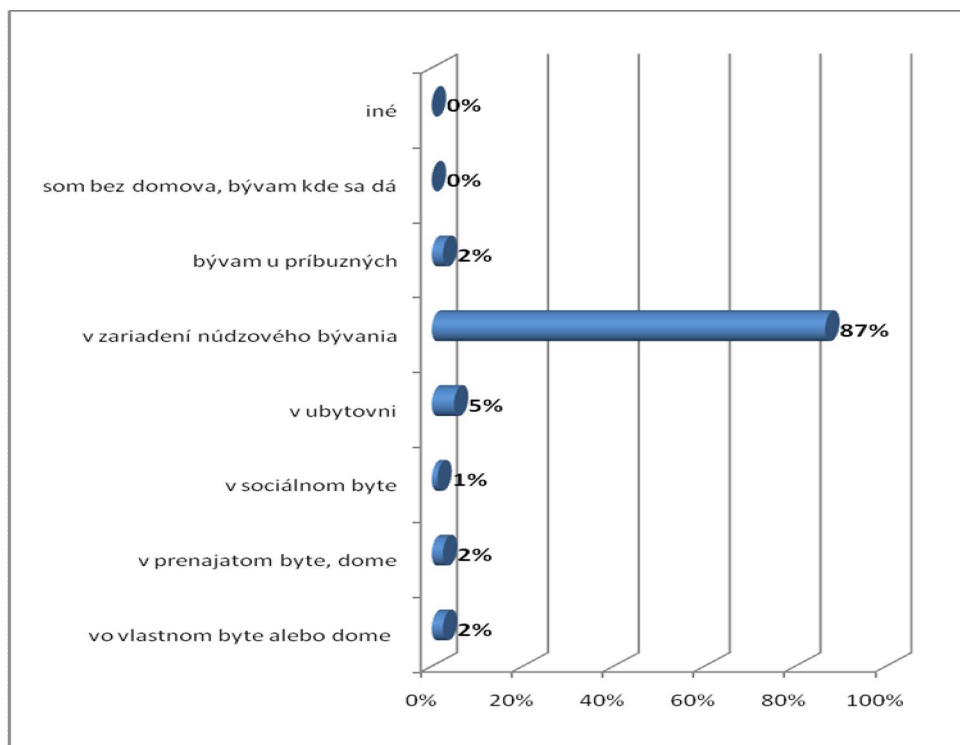
Respondenti pochádzajú najčastejšie z domácnosti jedného rodiča s dieťaťom/deťmi (49%). Pomerne vysoké je zastúpenie jednotlivcov (45%). Čo sa týka vzdelania, v týchto cieľových skupinách bol vysoký pomer osôb so základným vzdelaním (42%) alebo stredoškolským vzdelaním bez maturity (46%). Len 1% respondentov uviedlo, že dosiahlo vyššie odborné vzdelanie. Naproti tomu 4% respondentov nedosiahlo ani základné vzdelanie.

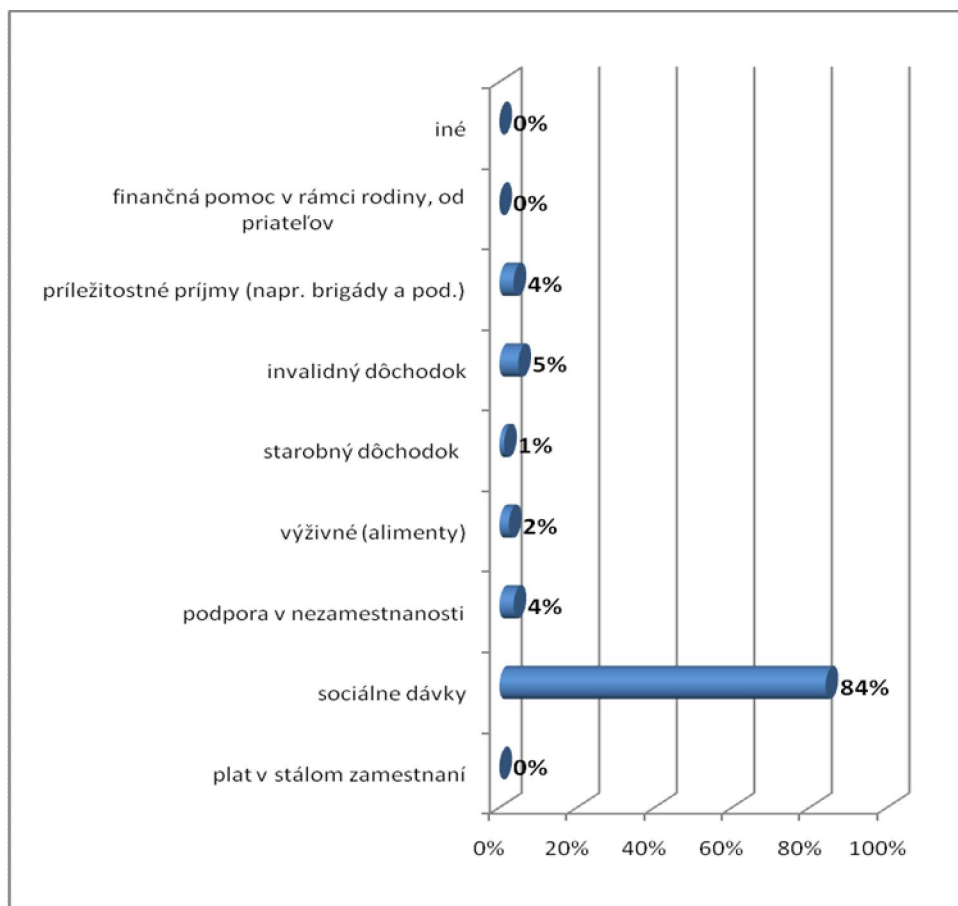
Veľká väčšina respondentov má trvalý pobyt v Prievidzi (84%). Respondenti, ktorí uviedli iný trvalý pobyt, ho najčastejšie uvádzali v neďalekých obciach. Ojedinele sa vyskytli respondenti s trvalým pobytom zo vzdialenejších obcí alebo miest.

Keďže sa väčšina vyplnených dotazníkov vrátila od respondentov momentálne žijúcich v zariadeniach núdzového bývania, prejavila sa táto skutočnosť v ich odpovediach. Respondenti uviedli, že až 87% u nich býva v zariadení núdzového bývania.

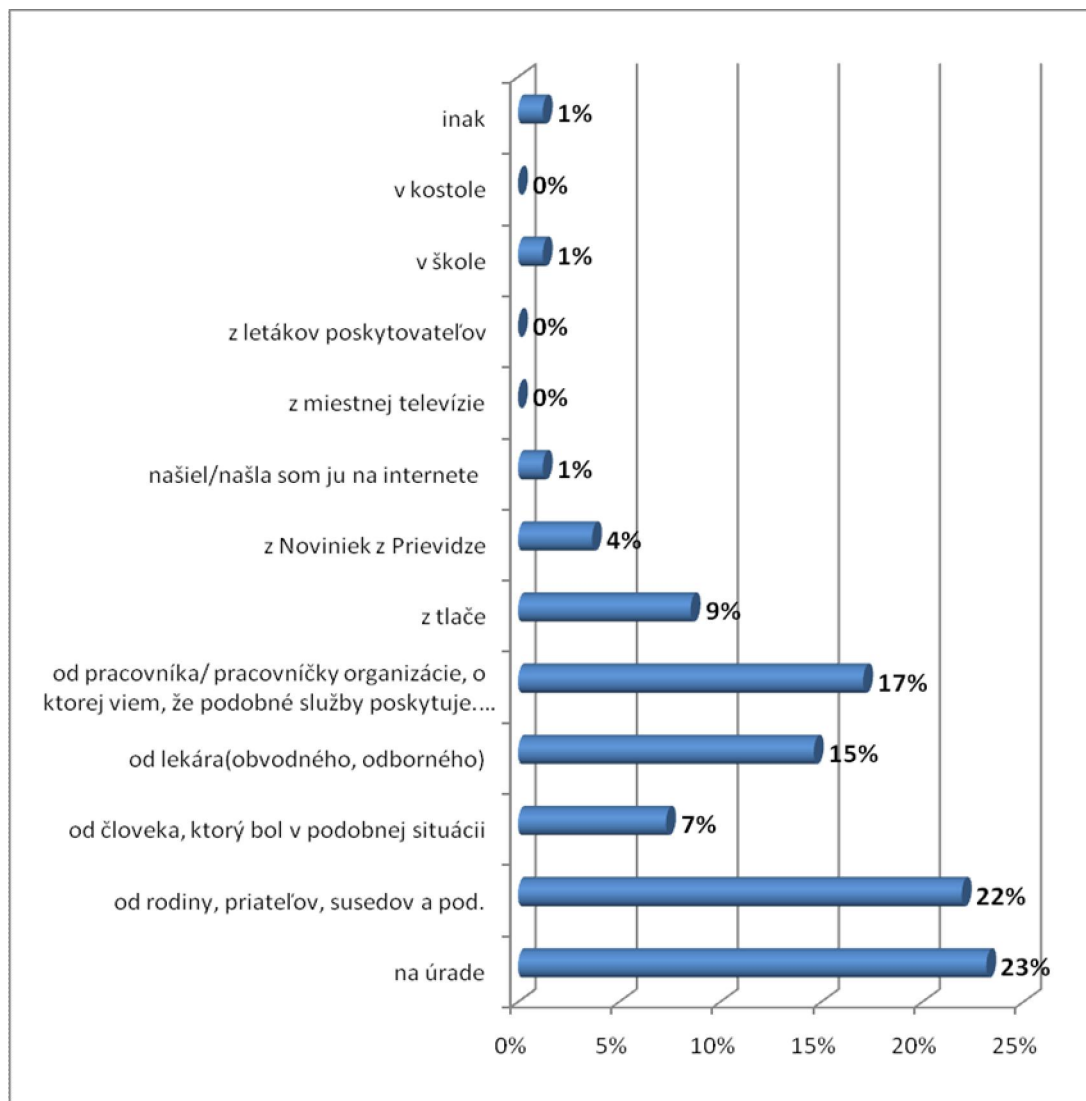

Hlavným príjmom respondentov sú sociálne dávky (84%).

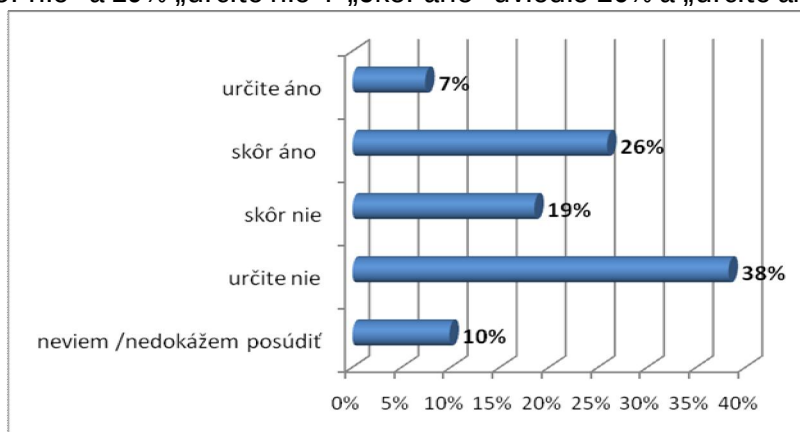

Informovanosť o sociálnych službách

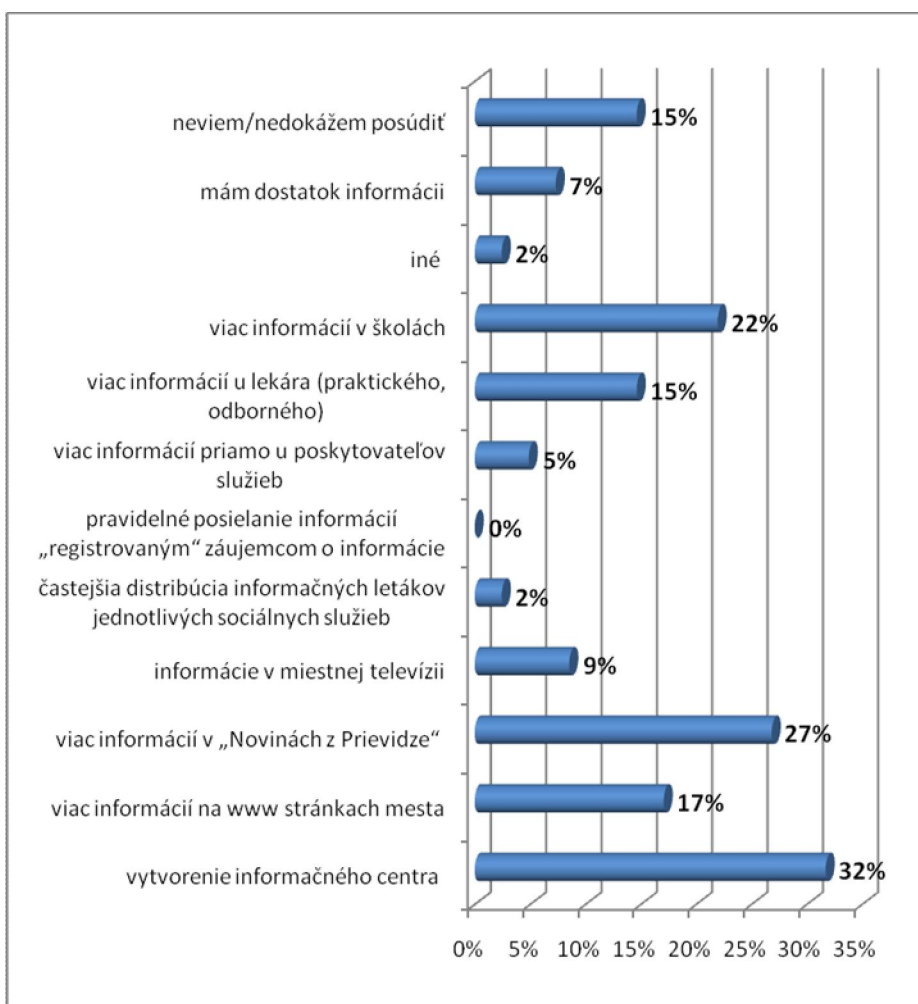
V cieľovej skupine „Osoby ohrozené sociálnym vylúčením“ sa najviac klientov o službe/službách, ktoré v súčasnosti využívajú, dozvedelo na „úrade“ (najčastejšie na MsÚ), takmer štvrtina (23%), od pracovníka organizácie poskytujúcej sociálne služby (17%) alebo od lekára (15%). Neformálnym spôsobom, od rodiny, priateľov alebo susedov sa o službe dozvedelo 22% respondentov.

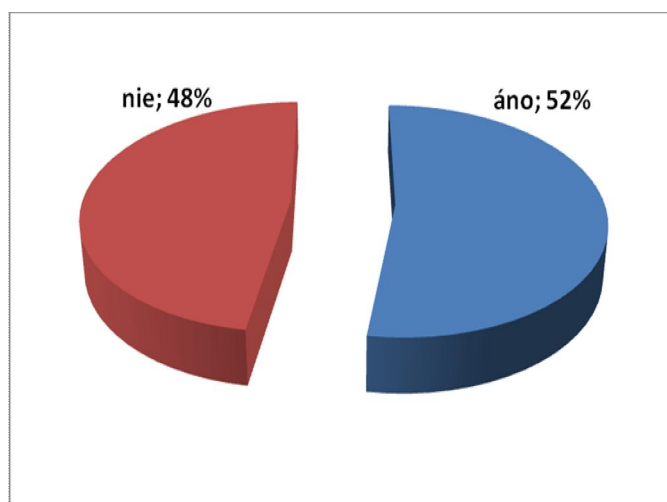
Na otázku „Máte dostatok informácií o ponuke sociálnych služieb v Prievidzi?“ odpovedalo 38% respondentov „skôr nie“ a 19% „určite nie“. „Skôr áno“ uviedlo 26% a „určite áno“ 7%.

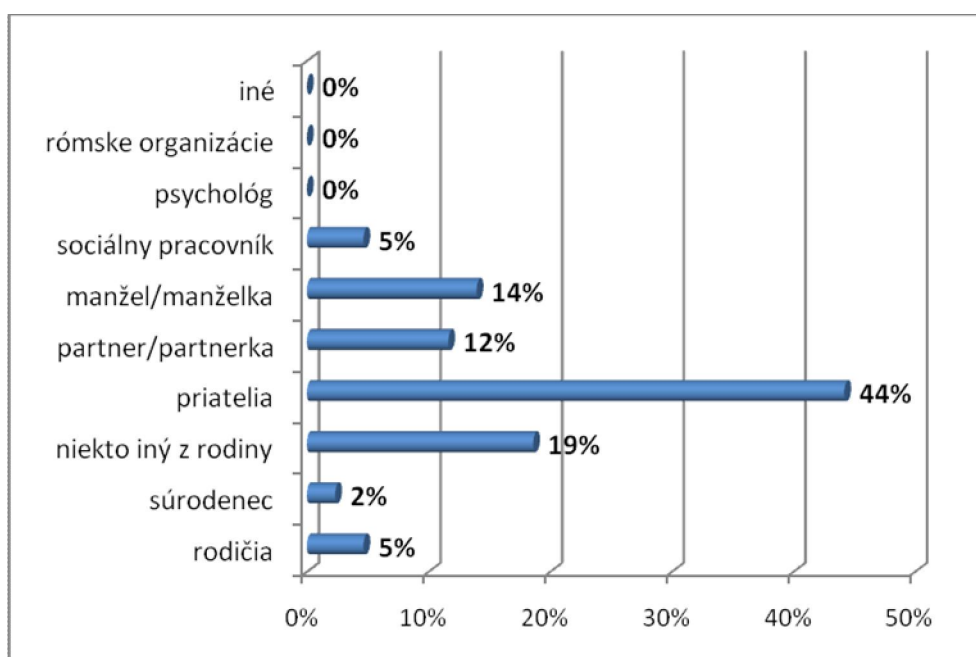
K zlepšeniu informovanosti o sociálnych a súvisiacich službách by podľa názoru respondentov pomohlo najmä vytvorenie jednotného informačného centra (32%), viac informácií v Novinkách z Prievidze (27%) a viac informácií na školách (22%).

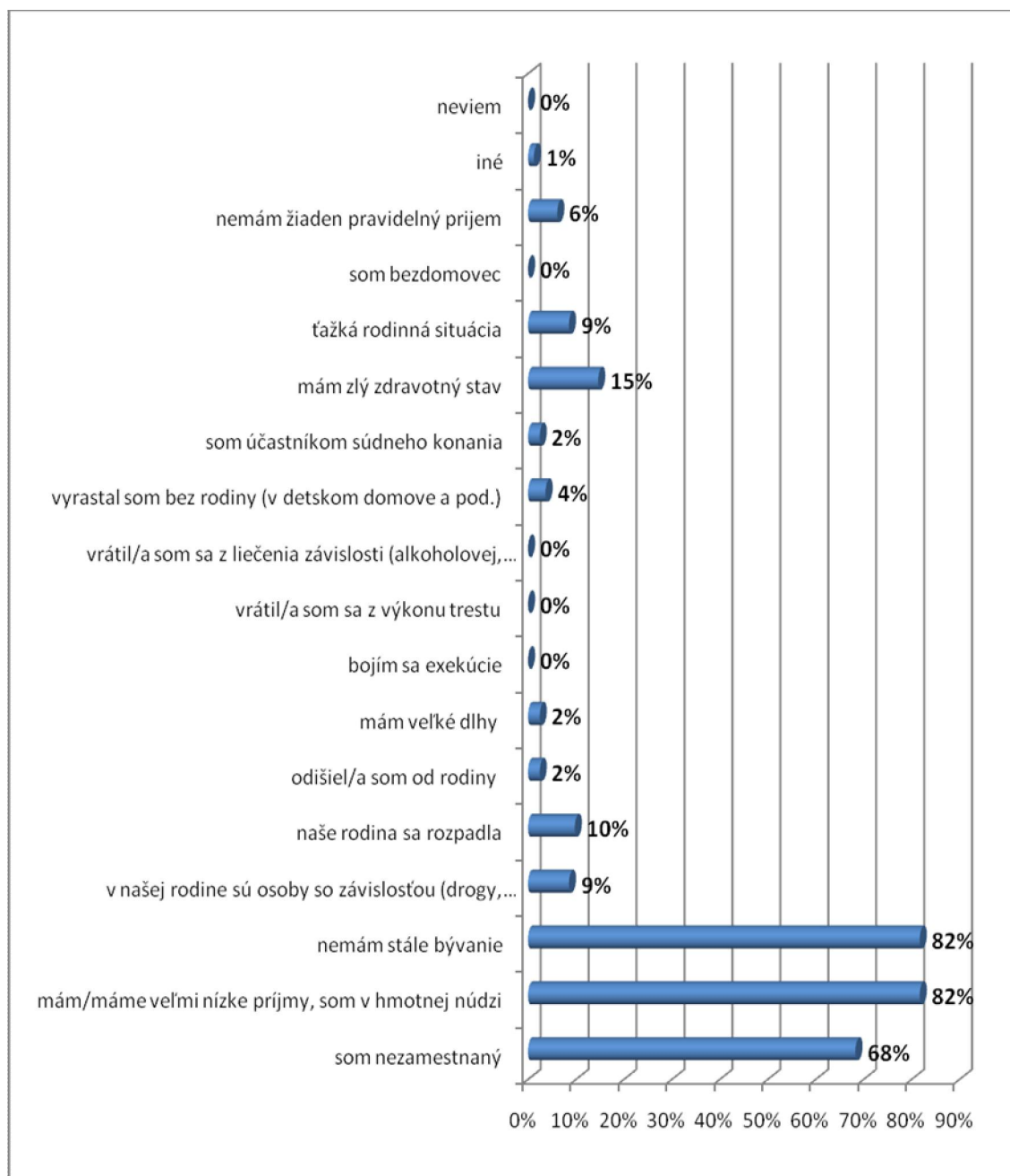
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením dlhodobo čelia viacerým problémom sťažujúcim ich život. Dôležitým prvkom v ich živote je preto možnosť komunikovať s niekým, komu plne dôverujú a s kým sa môžu poradiť. Nejde ani tak o odborné poradenstvo ako o tzv. „ľudské vypočutie a poradenie“ v obtiažnych životných situáciách. Len niečo viac ako polovica (52%) respondentov má niekoho s kým sa môže poradiť.

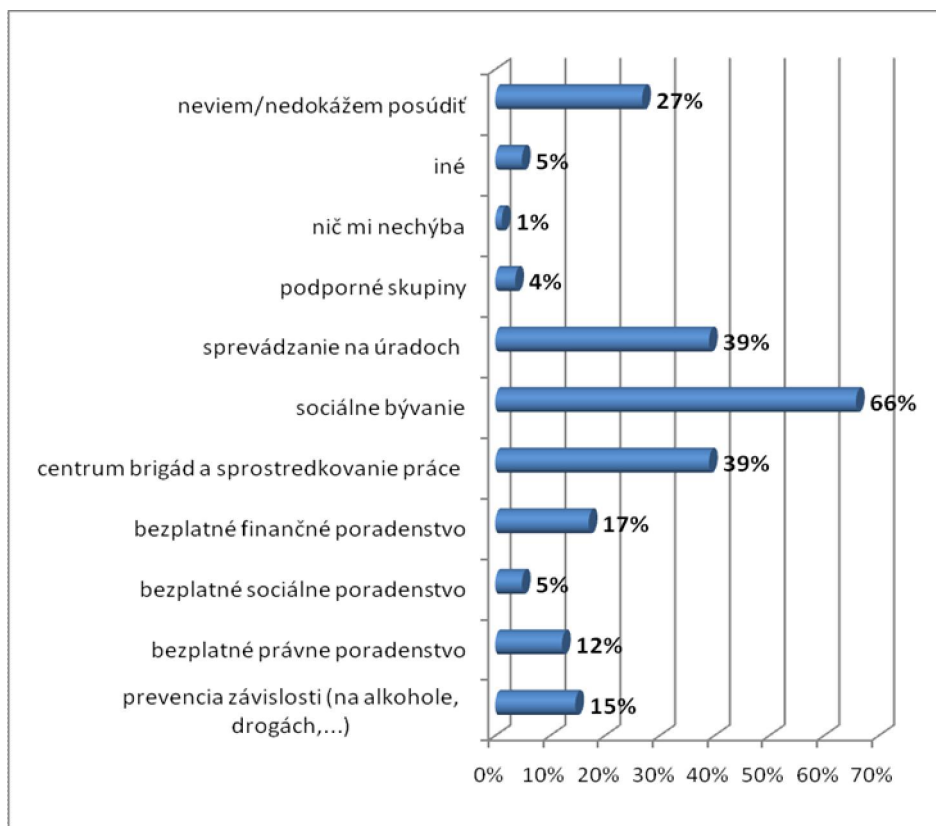
O nestabilných rodinných a partnerských väzbách vypovedá najčastejšia odpoveď respondentov, keď 44% z nich dôveruje a radí sa s priateľmi a vzdialenejšími príbuznými (19%). Len 5% respondentov by sa poradilo s rodičmi, 2% so súrodencom. Dôveru k manželovi/manželke má 14% respondentov, k stálemu partnerovi/partnerke 12% respondentov.

Ako najväčšie problémy uvádzali respondenti problémy so stabilným bývaním a nízkym príjmom (zhodne po 82%) a nezamestnanosťou (68%).

Riešenie svojich problémov vidia osoby ohrozené sociálnym vylúčením v zabezpečení sociálneho bývania (66%), sprostredkovaní práce (39%) a sprevádzaním na úradoch, s cieľom lepšie sa zorientovať v kompetenciách úradov a obdržaných informáciách (39%).

Súčasná situácia a jej zlepšenie

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením na často ocitajú v životných situáciách sprevádzaných rôznymi problémami, napr. nízke príjmy (vznik dlhov), problémy s bývaním, drogová závislosť, trestná činnosť a s tým spojený pobyt vo väzení.

Situácia takýchto osôb je sťažená aj obavami z budúcnosti a neistotou. Väčšinou ide o osoby s nižším vzdelaním a nízkym príjmom. Veľké obavy tak predstavuje nedostatok financií, či už sú to nízke príjmy alebo sociálne dávky. S nízkymi príjmami súvisí problém neschopnosti splácať náklady spojené s bývaním resp. ďalšie výdavky a následné zadlžovanie sa. Zlepšenie svojej situácie klienti často spájajú so zvýšením sociálnych dávok. Klienti deklarujú záujem pracovať, ale dodávajú, že sa to „musí oplatiť“. Problém vidia v tom, že ak sa zamestnajú, ich príjem bude len o málo vyšší ako sú sociálne dávky a tak dávajú prednosť nelegálnej, občasnej práci.

Ďalším problémom je bývanie. Okrem vyššie uvedeného problému platí výdavky spojené s bývaním, problémom je aj nevhodné bývanie (hygienicky nevyhovujúce bývanie, bývanie viacpočetných rodín, resp. viacerých rodín v malom byte alebo dome). Klienti deklarujú záujem riešiť svoju bytovú situáciu. Tí, ktorí majú bývanie (nevyhovujúce) vidia zlepšenie svojej situácie v splatení nedoplatkov súvisiacich s bývaním, nájdenie si vhodnejšieho bývania. Ľudia bez stabilného bývania vidia zlepšenie svojej situácie už v tom, ak by sa im podarilo nájsť stabilné ubytovanie (ubytovňa, sociálny byt).

Uvedené problémy sa prejavujú na fungovaní vzťahov v rodine, ako sú rozchody a rozvody, domáce násilie, nezvládnutá výchova detí. Nefungujúce vzťahy v rodine ovplyvňujú schopnosť dospelajúcej mládeže založiť si vlastnú rodinu a udržiavať stabilné rodinné vzťahy a prostredie.

V tejto cieľovej skupine dochádza k prepojeniu viacerých problémov a tak často ani samotní klienti nie sú schopní definovať, čo by im pomohlo riešiť ich situáciu a očakávajú návrh na riešenie od poskytovateľov sociálnych služieb.

Predstavy klientov o budúcnosti sa jednoznačne viažu na zlepšenie situácie s bývaním, ako predpokladu pre stabilizáciu rodiny (odvrátenie hrozby, že rodina nebude mať kde bývať, založenie rodiny, dôstojnejšie bývanie). Čo sa týka skvalitnenia rodinných vzťahov, klienti uvádzali, že ide najmä o zlepšenie rodinných vzťahov, urovnanie konfliktov, zaistenie dobrej budúcnosti detí. Patrí tu aj stabilizovanie partnerských vzťahov, návrat partnera, ale na druhej strane aj definitívny odchod partnera a ukončenie problémového vzťahu.

VII. VÍZIA, PRIORITY, OPATRENIA A AKTIVITY

VÍZIA: „Chceme zlepšiť kvalitu života užívateľov sociálnych služieb v našom meste“

PRIORITA	OPATRENIA	AKTIVITA
1. Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím	1.1 Podpora ambulantných a terénnych služieb	1.1.1 V súlade so Zákonom o sociálnych službách poskytovateľa rozšíria kvalitatívne a kvantitatívne svoje služby
		1.1.2 Rozšírenie služieb osobnej asistencie
		1.1.3 Motivovanie vedúcich pracovníkov zariadení pre získavanie iných finančných zdrojov (granty)
		1.1.4 Podpora chráneného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím
		1.1.5 Odľahčovacia služba
		1.1.6 Odborné poradenské služby
		1.1.7 Podpora odstraňovania architektonických a technických bariér pre občanov s obmedzenou možnosťou pohybu
		1.1.7 Podpora fungovanie denného stacionáru pre osoby so zdravotným postihnutím
	1.2 Pobytové služby	1.2.1 Zvýšenie kapacít v pobytových zariadeniach ich rekonštrukciou a prestavbou
		1.2.2 Zvýšenie kapacít v pobytových zariadeniach výstavbou nového zariadenia
		1.2.3 Motivovanie vedúcich pracovníkov zariadení pre získavanie iných finančných zdrojov (granty)
	1.3 Vznik a rozvoj služieb zvyšujúcich zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím a osôb ohrozených sociálnym vylúčením	1.3.1 Podpora uplatnenia osôb so zdravotným postihnutím a osôb ohrozených sociálnym vylúčením na otvorenom trhu práce (napr. prostredníctvom agentúry podporovaného zamestnávania)
		1.3.2 Vznik chránenej dielne pre osoby so zdravotným postihnutím

2. Služby pre matky s deťmi, deti a mládež	2.1 Vytvorenie podmienok pre vznik nových služieb	2.1.1 Nadviazanie spolupráce so subjektmi poskytujúcimi podobné služby v blízkom okolí s cieľom postupného zriadenia chýbajúcich zariadení v meste Prievidza
		2.1.2 Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež
		2.1.3 Podpora fungovania nízkoprahového zariadenia
	2.2 Bývanie a ubytovanie	2.2.1 Podpora výstavby sociálnych bytov
		2.2.2 Zvýšenie kapacity núdzového bývania pre rodiny s deťmi
	2.3 Využitie dobrovoľníkov	2.3.1 V spolupráci so študentmi sociálnej práce vytvorenie siete dobrovoľníkov
		2.3.2 Podpora dobrovoľníctva u poskytovateľov sociálnych služieb
3. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením	3.1 Služby pre deti	3.1.1 Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež ohrozených sociálnym vylúčením
		3.1.2 Zriadenie stálej pracovnej skupiny pre oblasť prevencie sociálno- patologických javov deti a mládeže
	3.2 Služby pre mládež bez zamestnania	3.2.1 Monitoring ohrozenej skupiny
		3.2.2 Podpora aktivít vedúcich k doplneniu potrebnej kvalifikácie
		3.2.3 Realizácia podporných aktivít v oblasti zamestnávania
	3.3 Osoby ohrozené závislosťami	3.3.1 Podpora fungovania poradenského centra
	3.4 Bezdomovci	3.4.1 Zvýšenie kapacity núdzového bývania
4. Informovanosť	4.1 Zlepšiť informovanosť občanov o sociálnych službách	4.1.1 Pravidelné informovanie prostredníctvom miestnych médií
		4.1.2 Propagácia sociálnych služieb prostredníctvom Internetu
		4.1.3 Posilnenie spolupráce medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb

5. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov	5.1 Podpora celoživotného vzdelávania a prehľbovania kvalifikácie	5.1.1 Účasť pracovníkov na workshopoch, seminároch, kurzoch 5.1.2 Zvyšovanie kvalifikácie a zručnosti vedúcich pracovníkov pri získavaní finančných prostriedkov z iných zdrojov (granty)

1. Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím

Súčasný rozsah poskytovaných služieb seniorom je vďaka snahe mesta dostatočný. Väčšina ambulantných a terénnych služieb je poskytovaných v bežnom pracovnom týždni – od 7.00 do 15.00 hodín. Cez víkendy, počas sviatkov a v neskorých popoludňajších hodinách sú tieto služby poskytované len obmedzene.

Napriek tomu mnohí seniori nemôžu zostať vo svojom domácom prostredí a snažia sa riešiť svoju situáciu odchodom do zariadení pre seniorov. Cieľom rozšírenia ambulantných a terénnych služieb je umožniť seniorom, aby mohli čo najdlhšie zostať vo svojom prirodzenom prostredí a podporovať ich samostatnosť a sebestačnosť.

Popri postupnom a cielenom rozširovaní ambulantných a terénnych služieb je potrebné zvýšiť aj kapacitu pobytových zariadení pre seniorov v meste Prievidza. V Prievidzi je nedostatočný počet lôžok zaisťujúcich komplexnú celodennú starostlivosť seniorov. Starostlivosť o seniorov odkázaných na starostlivosť iných je veľmi náročná. Rodina veľakrát nie je schopná túto starostlivosť zaistiť ani s pomocou opatrovateľskej služby.

Určitou náhradou za nedostatok kvalifikovaného personálu poskytovateľov služieb, je zapájanie motivovaných dobrovoľníkov, ktorí chcú pomáhať. Okrem pozitívne motivovaných a naladených pracovníkov pre výkon potrebných prác, dobrovoľníci môžu ponúknuť klientom, najmä pobytových zariadení, nové sociálne kontakty a prispieť tak k odbúraniu osamotenosti starších ľudí v zariadeniach. Toto neplatí len pre služby poskytované seniorom, nedostatočné využívanie dobrovoľníkov je zrejme aj pri poskytovateľoch služieb iným cieľovým skupinám.

2. Služby pre matky s deťmi, deti a mládež

Ide o podporu fungovania nových sociálnych a súvisiacich služieb v meste pre deti, mládež, rodiny s deťmi vo všeobecnosti, ale aj nachádzajúcich sa v nepriaznivej sociálnej situácii. Cieľom je zabezpečiť zmysuplné trávenie voľného času detí, mládeže a rodín s deťmi, podpora sebarealizácie, kreativity a individuálnych zručností napríklad formou úprav priestorov v meste, ktoré sú alebo by mohli byť cieľovou skupinou využívané (klubovne, centrá, miesta pre skateboarding a ďalšie športy či aktivity).

Ďalším cieľom je zvýšenie sebestačnosti detí a ich orientácie vo vlastnom živote, zníženie negatívnych sociálnych javov u detí a mladých ľudí, zvyšovanie informovanosti o negatívnych sociálnych javoch, ktoré ich môžu ohroziť a prevencia kriminality.

Čo najviac aktivít by malo byť dostupných bezplatne, aby nedochádzalo k sociálnemu vylúčeniu sociálne slabších detí a rodín, ktoré sú najviac ohrozenou skupinou.

Realizácia zážitkových preventívnych programov, besied, prednášok, poradenstva v oblasti zvyšovania bezpečnosti detí a prevencie negatívnych javov (užívanie drog, drobná kriminalita a pod.)

Podpora poradenských služieb terapeutov a poradcov pre ohrozené rodiny s deťmi, pomoc rodinám a mladým ľuďom v orientácii v zložitých životných situáciách, pomoc pri presadzovaní ich práv a záujmov, podpora pri riešení ich problémov.

Kvalifikovaná a rýchla pomoc rodinám v obtiažných životných situáciách, prevencia sociálneho vylúčenia, rozvodov vedú k nižšiemu využívaniu drahších typov sociálnych služieb (napr. pobytového typu).

Rozšírenie poradenských služieb (napr. Linka dôvera, internetové poradenstvo) napomáhajú ľahšiemu riešeniu obtiažných životných situácií v rodinách.

3. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Jedná sa o služby pre cieľovú skupinu osôb v núdzi a spoločensky neprispôsobivých osôb, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a ktorí často žijú na „okraji spoločnosti“. Najčastejšie sa jedná o bezdomovcov a osoby závislé na alkohole, drogách či gamblerstve. Hlavným cieľom služieb pre túto skupinu občanov je pomoc v prekonaní nepriaznivých okolností a zabránení vylúčenia týchto osôb zo spoločnosti. Ide o zaistenie odborných poradenských služieb vrátane podpory telefonického a internetového poradenstva.

Pomocou takýchto služieb má osoba z cieľovej skupiny možnosť získať informácie potrebné k riešeniu svojej krízovej situácie. Poradenské služby pomôžu klientovi riešiť situáciu, stabilizovať ho a podporiť pri riešení vlastných problémov. Problémy jednotlivcov sa prenášajú do ich rodín a je preto veľmi dôležité zachytiť negatívne javy v rodinách s cieľom včasnej ochrany detí pred negatívnymi vplyvmi, ustálenia rodinných pomerov, zníženia výchovných problémov. Dôležitá je podpora osvedčenia v rodinách i v širšej verejnosti zameraná na výchovu a ochranu detí najmä pred domácim násilím, ich orientáciu v zložitej osobnej či rodinnej problematike.

Podpora nízkoprahového denného centra poskytujúceho ambulantné služby pre osoby bez domova, pomoc pri osobnej hygiene alebo poskytnutie podmienok pre osobnú hygienu, poskytnutie stravy alebo pomoc pri zaistení stravy, poradenstvo, pomoc pri vybavovaní osobných záležitostí.

Zvýšenie dostupnosti ambulantnej liečby pre cieľovú skupinu osôb závislých na alkohole, užívateľov nelegálnych drog, gamblerov. Služba by mala zahŕňať ambulantnú liečbu, poradenstvo, zdravotné a sociálne služby. Služby vedú k zmene životného štýlu klientov, ideálne k abstinencii. Po absolvovaní liečby sa klient ľahšie zaradí do bežného života, udrží sa v zamestnaní. Preventívne služby znižujú

náklady na riešenie negatívnych dôsledkov dlhodobého užívania alkoholu alebo drog. Z ekonomického pohľadu je prevencia a ambulantné služby výhodnejšia než rezidenčná starostlivosť. Podpora pre ambulantný doliečovací program určený pre užívateľov návykových látok a gamblerov po absolvovaní liečby či pri dlhotrvajúcej abstinencii. Cieľom doliečovania je upevnenie v abstinencii, podpora pri zvládaní prípadných krízových situácií, pomoc pri začlenení do bežného života.

Rozvoj sociálnych programov pre zamestnávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sú vzhľadom k svojej minulosti výrazne handicapované na trhu práce. Často nemajú základné pracovné návyky, nie sú schopní si zamestnanie nájsť sami, často majú za sebou kriminálnu minulosť. Pre túto cieľovú skupinu chýbajú služby uľahčujúce ich začlenenie na trh práce a následne do spoločnosti. Jednou z možností je aktívne vyhľadávanie potenciálnych zamestnávateľov, nadviazanie spolupráce s nimi, nácvik pracovných zručností, zvýšenie kvalifikácie a získanie zamestnania.

So získaním legálneho príjmu súvisí následná minimalizácia recidívy trestnej činnosti a užívania drog. Zaradenie sa do pracovného života, osamostatnenie sa a zbavenie sa závislosti na sociálnych dávkach.

Špecifickým problémom je hrozba sociálneho vylúčenia, ktorému čelia najmä Rómovia. Hrozba sociálneho vylúčenia je spôsobovaná najmä tým, že ohrozené osoby žijú v izolovaných, priestorovo a sociálne vylúčených komunitách, v podmienkach s nižším štandardom.

Cieľom podpory osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvýšenie ich vzdelanostnej úrovne, zamestnanosti a zlepšenie ich životných podmienok. Život osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvyčajne poznačený zlým bývaním, nedostatočnou infraštruktúrou, nízkou zamestnanosťou a zamestnateľnosťou, nízkym vzdelaním, segregáciou a separáciou.

Vzdelanostná úroveň osôb ohrozených sociálnym vylúčením je dlhodobo pod celoslovenským priemerom. Súčasný vzdelávací systém je len málo úspešný pri aktivizácii a motivácii žiakov z takýchto skupín. Existujúci vzdelávací systém a systém voľnočasových aktivít by mal viac akceptovať špecifiká osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Nepripravenosť v podobe znalosti a uvedomenia si odlišného sociálneho a kultúrneho zázemia osôb ohrozených sociálnym vylúčením u pedagógov, sociálnych pracovníkov a ďalších zainteresovaných osôb môže spôsobovať nedorozumenia, konflikty a vzájomné ignorovanie. Pre úspešné dlhodobé zvýšenie vzdelanostnej úrovne osôb ohrozených sociálnym vylúčením je potrebná aj systematická práca s rodinou a budovanie podpory vzdelávania detí zo strany rodičov a blízkej rodiny. Jedným zo spôsobov zvýšenia integrácie, najmä rómskych detí, do spoločnosti je ich začlenenie do predškolskej výchovy a následne do systému stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sa dostali do pozície dlhodobej až celoživotnej nezamestnanosti a sú odkázaní na nestabilné, krátkodobé a nevýhodné príležitosti ponúkané trhom práce alebo nelegálne príležitosti ponúkané neoficiálnou ekonomikou.

Skúsenosti ukázali, že riešiť len jednu problematickú oblasť ich života nie je dostačujúce, keďže tieto spolu súvisia a prelínajú sa. Z týchto dôvodov je potrebné riešiť problémy osôb ohrozených sociálnym vylúčením vo viacerých oblastiach života súčasne a s prihliadnutím na regionálne okolnosti, aby sa zabezpečilo systémové riešenie situácie.

4. Informovanosť

Mesto Prievidza a poskytovatelia sociálnych služieb sú si vedomí, že pre efektívne poskytovanie potrebných sociálnych služieb je dôležité ich plánovanie, vyhodnotenie a informovanie verejnosti o týchto službách.

Kvalitné a efektívne poskytovanie sociálnych služieb úzko súvisí s informovanosťou o škále a dostupnosti týchto služieb. Informácie o poskytovateľoch sociálnych služieb, o sociálnych a súvisiacich službách by mali byť pravidelne aktualizované a čo najjednoduchšie prístupné verejnosti (elektronickou formou na Internete, papierovou formou na úradoch, verejných miestach, u poskytovateľov služieb a pod.)

Nenáročnou formou zefektívnenia služieb a vzájomnej koordinácie služieb a aktivít je pravidelné stretávanie pracovníkov a zástupcov inštitúcií aktívnych v sociálnej sfére.

Pre koordináciu a nadväznosť v sociálnych službách je prínosné, aby sa pracovníci pracujúci v organizáciách poskytujúcich sociálne služby navzájom osobne poznali, vymieňali si svoje skúsenosti a podieľali sa na koncepcii formovania sociálnej politiky a sociálnej práce mesta. Táto spolupráca umožňuje pracovníkom v jednotlivých inštitúciách ponúknuť čo najadresnejšie sociálne služby pre klientov.

Užívatelia sociálnych služieb veľmi často uvádzali, že najčastejšie získali informácie o sociálnych službách v meste od pracovníkov Mestského úradu. Analýza potrieb užívateľov služieb taktiež ukázala, že pre celkové zlepšenie informovanosti o sociálnych službách v Prievidzi by bolo vhodné zriadiť informačné miesto. Takéto informačné centrum by malo slúžiť ako miesto, kde na jednej strane poskytovatelia služieb pravidelne posielajú aktualizované informácie o ich službách a aktivitách, na druhej strane užívatelia, verejnosť, pracovníci úradom, ale aj napr. novinári môžu v takomto centre informácie jednoducho a rýchlo získať. Toto miesto v podobe Klientskeho centra na Mestskom úrade už funguje, do budúcnosti je potrebné udržať, prípadne zvýšiť množstvo a kvalitu poskytovaných informácií verejnosti, resp. hľadať nové formy informovania verejnosti.

5. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov

Cieľom ďalšieho vzdelávania pracovníkov pracujúcich v pomáhajúcich profesiách je získavanie skúseností širokej skupiny ľudí pracujúcich v sociálnej oblasti. Zmyslom je zmapovať, čo pracovníci ovládajú, aké sú nedostatky, čo chýba v oblasti ich vzdelávania a zručnosti. Pri plánovaní ďalšieho vzdelávania je vhodné brať do úvahy aj možnosti fondov a programov EÚ.

Predpoklady pre kvalitný výkon povolania sociálneho pracovníka sú založené aj na celoživotnom vzdelávaní a dôraz by mal byť kladený na proces zavádzania a naplňovania štandardov kvality sociálnych služieb, evaluácie a supervízie, zaistenie princípu transparentnosti služieb smerom k užívateľom a verejnosti.

Vzdelávať by sa okrem sociálnych pracovníkov mali priebežne aj vedúci pracovníci zariadení a inštitúcií, aby si priebežne dopĺňali manažérske znalosti, znalosti z oblasti získavania finančných zdrojov z fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu.

VIII. ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Prievidza je výsledkom spolupráce objednávateľa (Mesto Prievidza), poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb. Plán bol pripravovaný na základe individuálnych konzultácií, spoločných dialógov, partnerstva a kooperácie.

Plánovanie sociálnych služieb v meste akým je Prievidza, je priebežný proces. Komunitný plán sociálnych služieb je prvý výstup, ktorý je potrebné priebežne aktualizovať v súvislosti s meniacou sa situáciou v sociálnej oblasti. I veľké a stredne veľké mesta, akým je aj Prievidza, nemôžu mať vždy kapacitu na poskytovanie širokej škály sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny. Je preto vhodné hľadať možnosti regionálnej spolupráce s ďalšími samosprávami, otvoriť sa a vytvoriť podmienky, aby mohli začať pôsobiť v meste aj poskytovatelia z iných miest, respektíve plánovať kapacitu poskytovaných služieb aj s ohľadom na potrebu okolitých samospráv.